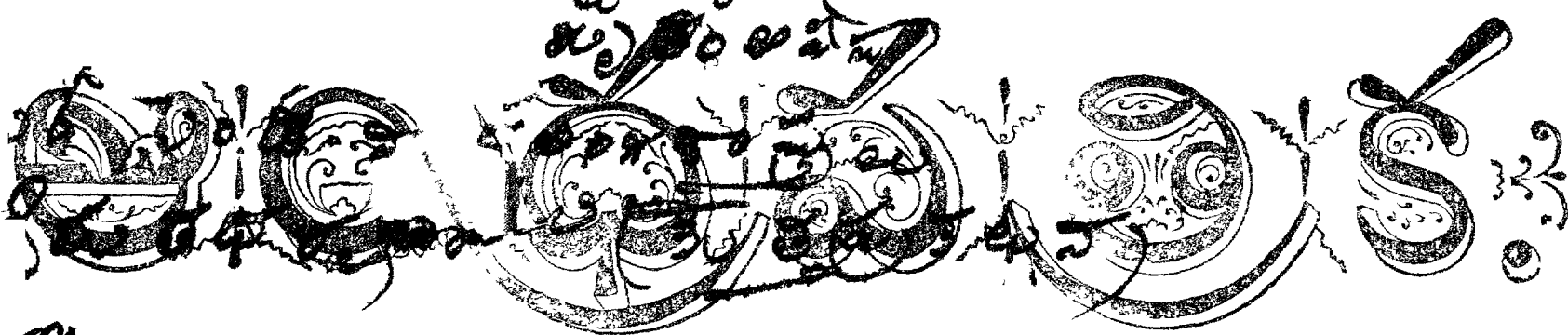

Register No. ౨౫౪౦

Post Office No. 21౩౦-౨.

Telephone No. 544.

3/0759

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 10
సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ జనవరి నెల 5-వ తేది శనివారము
రుధిరోద్ధారి నామ సంవత్సరము, మార్గశిరమాస బహుళ చతుర్థి ౧౪.

No. 1౩౩
సంచిక ౧౩౩

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

with a three coloured halftone Picture of

“MAHATMA GANDHI”

1924

అమృతాంజనము క్యాలండరు

1924

గాంధీ మహాత్మని

పటము రంగులతో ముద్రింపబడి యున్నది.

క్యాలండరు 1-క వెల 0-4-0.

వి. పి. సహా 0-6-0.

వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

అగస్త్యులవారిపరమేశ్వరశైలము.

1 బుడ్డి రూ 1-0-0

3 బుడ్డి ,, 2-4-0

కృష్ణ: చెట్లమన్నాను గమనించు శిరస్సులో పంటలు, పంటలు రాలుచు, రెండుగచీలులు, యెరువుతీరుగుట, ముప్పలో రక్తము కారలు, చురు బట్టలు అవ్వటం, పుష్పముచేత పరువులు వచ్చుట, కండ్లలో ఎరువుతీరుగుట, కండ్లలో నీరుకారుట, ఇంకా సకలవ్యాధులు రానబడెడును. దొరసాన్ని అంకంపెని, నెల 58 పెరియణ మొదలి పీఠి, పూజీట్ బొంట్లు, మదరాసు,

కొహినూరు కంపెనివారి నూతన కథావళి

సుఖార్దేవ్

మోక్షమెటుల సాధింపగలుగునదియు, భగవద్గీతా కావ్యమెటుల

నిర్మింపబడినదియు తెలుపగల మహాభారతములోని చరిత్రాత్మకమున,

అత్యంత విచారకరమును, మిగుల ఆశ్చర్యకరమును అయిన కథ.

సాయంత్రము

ప్రతిరోజు

రాత్రి

6-15 గం॥కు

రెండు ప్రదర్శనములు

9-30 గం॥కు

జనవరి 5 తేది శనివారం మొదలు

11 తేది శుక్రవారం వరకు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

మహారాసు అందు సదరన్ మరాఠా
రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్
(ఇన్ కార్పొరేటెడ్ ఇన్ ఇండియా)

వకతున

ఇంటర్మీడియట్ క్లాసు మెయిలులో చార్జీలు తగ్గుట
1924. కెం చుట్టెల తే 1 నుండియు, యం. యన్.
యం. రైల్వే ఇంటర్మీడియట్ మెయిలులో ఉంటి ప్రయాణము
చార్జీలు మెయిలు 1 కి రు 0-0-6 నుండి రు 0-0-5 నుండియు

నూతన ప్రచురములు

బమ్మెర పోతనామాత్య ప్రణేతము

ఆంధ్ర బాగవతము 1-క 6-0-0

డిటో మేలు ప్రతి 2 సంపుటములు 8-0-0

ఆంధ్ర బ్రహ్మాండపురాణము 1-క 6-0-0

ఆనందరంగ రాట్నందము 1-క 1-2-0

ఆనందనిధిందము 1-క 0-14-0

శివుకవీయము 1-క 2-8-0

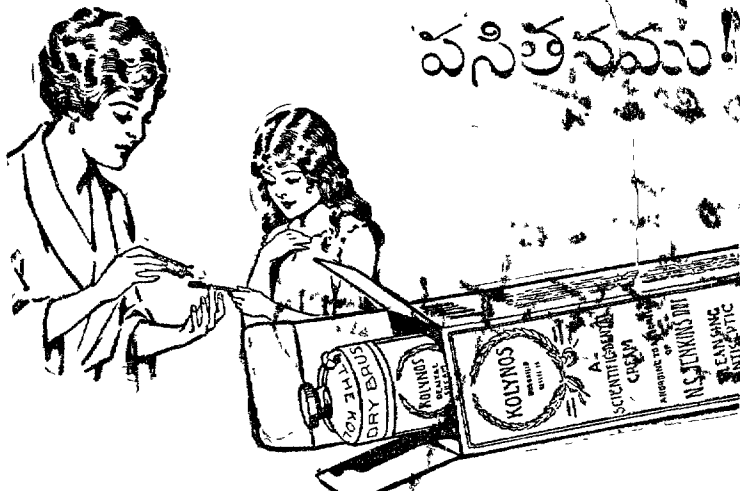
అధర్వాచారములు, పటము 1-క 1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాధ్యయనములు ముద్రించుచు
వను, క్యాలంటరులు ముద్రించుచున్నాము.

వావిళ్ల - రామస్వామి శాస్త్రులు అండ్ సన్స్

292, ఎస్ వై రోడ్, చెన్నై.

వనితనము!

ఇప్పుడే ఆరోగ్యకరమైన వాడుకలనే నేర్చుడు

మీ కొమార్తె ఆరోగ్యకరమైన, అందముగల దంతములను యొక్క ఉభయోగమును తెలుపుడు. నిద్రనుండి లేచిన తరువాత ప్రతిసారి భోజనమైన తరువాత, రాత్రి అందుకున్న పోషకములను తనదంతములను విడువక కొలిచినచో కుదిరే ముక్కున నేర్చుడు.

కొలిచినచో ఆ దంతములను ముత్యములవలె అతిగలవిగ జేయును. వీడిపోవుచుండు కాపాడును. కొలిచినచో అపాయకరమైన పురుగులు నోటినుండి, కుత్తుకయందును ప్రవేశించుచుండు నీటిని ఆపెను రక్షించును. ఏల నగా కొలిచినచో డెంటల్ క్రిము ముక్కిలి గుణముగలది, మృదువైనది, చెడిపోయింది.

మీరు కొలిచినచో ("పసుపు పచ్చని పొట్టమునం దుంచబడి యుండు పసుపు పచ్చగొట్టమునే") ప్రతివోటను యుండు మంచి దుకాణములందు కొనవచ్చును.

KOLYNOS
డెంటల్ క్రిము

THE KOLYNOS COMPANY, New Haven, Conn., U S A
Representatives for India DAYTON, PRICE & CO., Ltd.
Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon Colombo

ఓరియంటల్ గ్యారంటీ

మేం యీ సేవకు

విశ్వాసమును

కంపెనీని తెచ్చు

74 సంవత్సరమున హిందూజీవనమున భార్యులు

హిందూజీవనమున

హిందూజీవనమున

పూచీగా 3 విధముల లాభముగల పాలనీ ముసలితనమునందు, కుటుంబసంరక్షణమునకు అగ్ర కూలముగా నుండునట్లు ఒక కొత్త సమాప్తమైన

భీమాపద్ధతిని 672

ఈకంపెనీ ఏర్పాటు చేసియున్నది

ఈ ఆకర్షించేడు పాలనీ పక్కము పూజీ యివ్వబడు లాభము లేవన,

(1) 25 సంవత్సరముల వయస్సునకు పంపించు విషయములో యిచ్చుటకు అంగీకరించిన ఒక వ్యక్తి మొత్తము చెల్లించబడును.

(2) నిర్ణయకాలము పూర్తియైనచోను జీవించుచున్న విషయములో చెల్లించబడిన సొమ్ముకు భీమామైన సొమ్ము నగుగా ఏర్పాటుకారము చెల్లించబడును.

25 సంవత్సరములైనచో చాత్ర మగుము సంతకించిన మొదటి యిచ్చుటకు తీర్మానించబడిన సొమ్ముకు సమాప్తమైన సొమ్ము చెల్లించబడును.

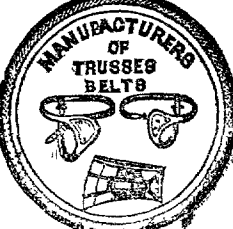
ఈలాభములతో కూడి పాలనీ హిందూజీవనమున ఈ అమూల్యమైన లాభములను పొందుటకు అర్హుడు.

ప్రముఖములను 25 సంవత్సరములవరకును లేక మరణకాల మువరకును చెల్లించబడును.

విదేశములకు ఈదిగుత చిరునామాలను (వాడుకలను Oriental Assurance Buildings } F. E. Vaid
Post Box No. 8, Madras. } Branch Secy,
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore
Tri vandium Branch:—Trivandrum.

MANUFACTURERS OF ARTIFICIAL LIMBS

MANUFACTURERS OF TRUSSES BELTS

Powell's Extract of Golden

3421 పవలుగారి ఆమోఘమైన గెనో

నెగరోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లశవ్దము, బిలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది వచ్చుకముగా కుశలమునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదులనోప పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవాణము తిప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమెల్ల చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము, తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

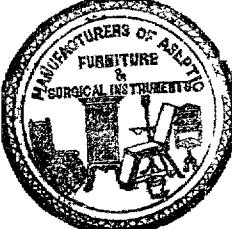
తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదు కాకమున్నటిలోను దొరుకును.

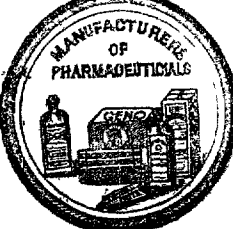
మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఈ త్రమ లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

MANUFACTURERS OF ARTIFICIAL LIMBS

MANUFACTURERS OF TRUSSES BELTS

మానసోల్లాసిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

మెనులము! (పోషుభిర్లు ప్రత్యేకము) గుణ మధికము!!

శరీరములో ఉష్ణాధికముచే జరిగిడి నైత్యకాలకు ఈ మాత్రలు వివాహములకు, అర్జును, అరుచి, ఆవులములు, అగ్నిమాంసము, అతిభావము, ఎక్కిన, సర్వాంగముల యందు బలమయము, పిక్కలు, పార్శ్వములకు శిశువు, వ్రేలు, అన్నము, మొదలగువానియందు గలగడి నొప్పులను బోగొట్టి దోషమును మంచి యారోగ్యమునకు చేచ్చును.

ఈ మాత్రలు మహావనోపులను తెలిసిన మాన్యును, యిందు అనేకవిషయములు చేసినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసాశ్రయిని చేపువచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

వినియోగము:—

1073 ఆయుర్వేద వైద్యవిలయం
పోసు నిడుమెలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

హిందూసందర్శిమణుల చరిత్రములు

౧.వ భాగము కొత్తకూర్పు మెం ౧౦ అణాలు. ప్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది. ఇందు ఆచార్యుల రహస్యములగు పద్యములు చేర్చబడి నులభమగు ఉపదేశమున సీత (బొంబే మొదలగు ఏడుగురు ప్రాచీనకాపు పుణ్యస్థలచరిత్రములు వ్రాయబడినవి. తక్కిన స్త్రీలచరిత్రము లన్నియు గల 2.3 భాగముల పుస్తకములు 1-2 నెలలలో తయారుగును. మారు భాగములును ఏకకాలమున కొనవారికి టిప్పులు వి. పి ఖర్చులుగాక 2 రూపాయలకే యిచ్చబడును.

ఏతద్గ్రంథం రచింప రాజుసము మొదల శివుడుగారికి నెల్లూరు వ్రాసికొనవచ్చును. ఏలూరు భామావళాచలయందును దొరకును.

గమనింపుడు!

ఆమూల్యమైన ఈతరుణమును పోగొట్టు కొనకుడు!!

మిననరరసము

చెన్నపురియందుండు ప్రతిపీఠిలోను, సందులోను, మరియు హిందూదేశ మందు అంతటను, బర్మా, సింహళము, విదేశములు మొదలగు స్థలములందు జనులు దేనినిగణించి విశేషముగా ముచ్చటించు చున్నారో మీకు తెలియునా? మిక్కిలి అత్యద్భుత భౌషధముయొక్క అత్యుత్తమైన గుణములను గుఱించియే వారు ముచ్చ టించు చున్నారు.

రామబాణము

అన్నిజ్వరములు, రొమ్మువడిశము, కీళ్లనొప్పులు, పక్షవాతిము, అజర్తి, వాంతి భేది, హిమవారి, నరముల బలహీనము వ్యాజియు (లీవరు), జ్వరగడ్డ, పశిబిడ్డ వ్యాధులు, స్త్రీలకు గలుగు ఋతుసంబంధమైన వ్యాధులు, పాండురోగము మొద లగు వాటికి లోనికి, పైకి వాడుటచే తప్పకుండా గుణమగును. కొన్నిచుక్కల భౌషధ మును ఏ శ్వాధికి ఉపయోగించినను దీనియొక్క అత్యద్భుత గుణము మీకు తెలి యును. క్యాట్టలాగుకు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 2-0-0.

తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము.

కార్యాలయము
మిననరరసంకంపెని
సేలం.

చెన్నపురి వ్యాపారులు
దాదా ఆంధుకో.,
చైనాబజారు రోడ్డు.

Tel: Address Rasamco.

అశ్వినీ అంధుకో.,
బ్రాడ్వే, మదరాసు.

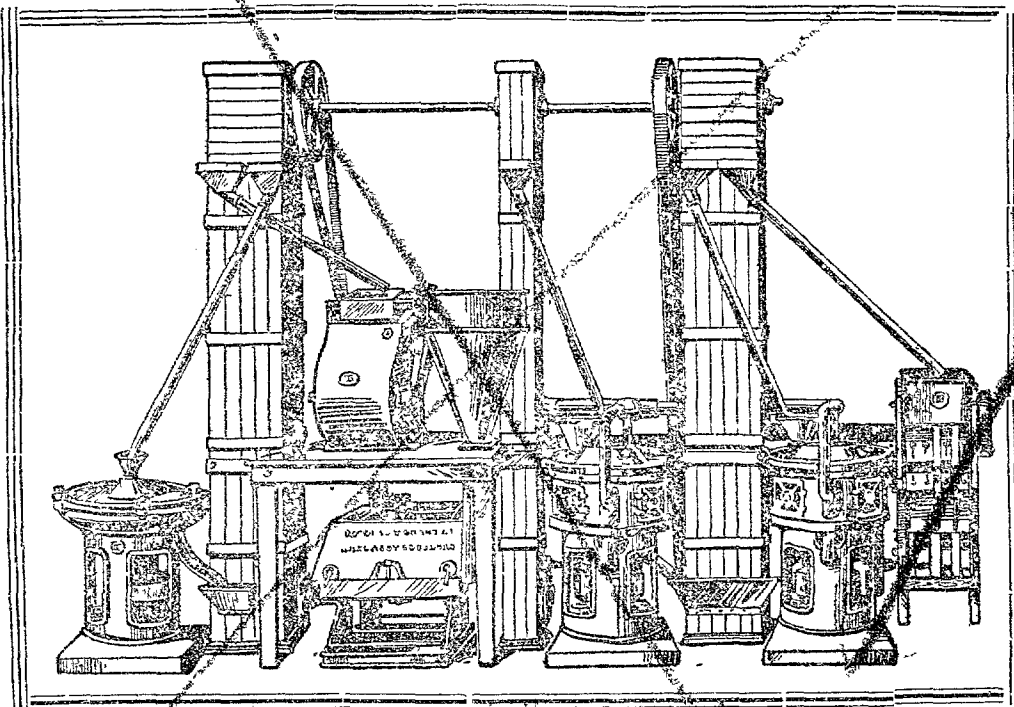
(7 పరిమాణములలో)

388

అన్ని రకముల బియ్యపుయంత్రములు

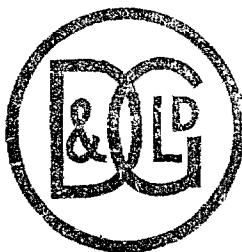
40' 81' 122' 163' 244' 326' 407 సంచుల (సంచి 1 కి 165' పానులయిన)
మేలైన బియ్యము దినము 1-కి 12 గంటలు చొప్పున పనిచేసిన తయారగును

మేము బియ్యము
హల్లరులు, పాలిషర్లు
పెల్లర్లు
కంపార్టుమెంటు
సెప్రేటర్లు
ఇంటిగ్రేటర్ల
వైటనింగు కోనులు
మొదలగు వాటినిగలవ
చేసియున్నాము.

బియ్యపు యంత్రము
లకు సంబంధించిన పరి
కరములన్నియు మావద్ద
నున్నవి.
మాచిత్రవిచిత్రపు
శ్యాటలాగ నకును
ధరల జాబితాకును
ప్రాయకోరెదము.

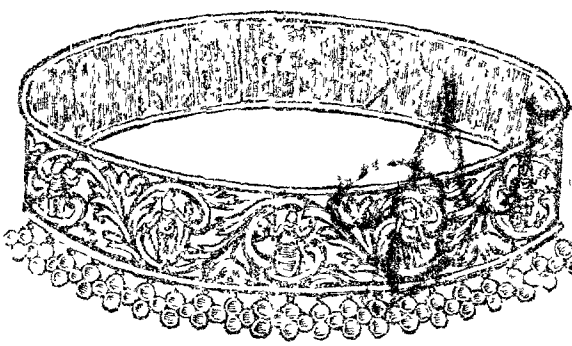
MADE BY
Douglas & Grant Ltd
Kirkcaldy, Scotland.
Rice Milling
Specialists

Sole AGENTS in S. INDIA
MASSEY & Co, Ltd,
Post Box 554
MADRAS.

అలస్యము చేయక ఒక దఫా మా ప్రదర్శన కాలకు వచ్చి పరీక్షింపు.

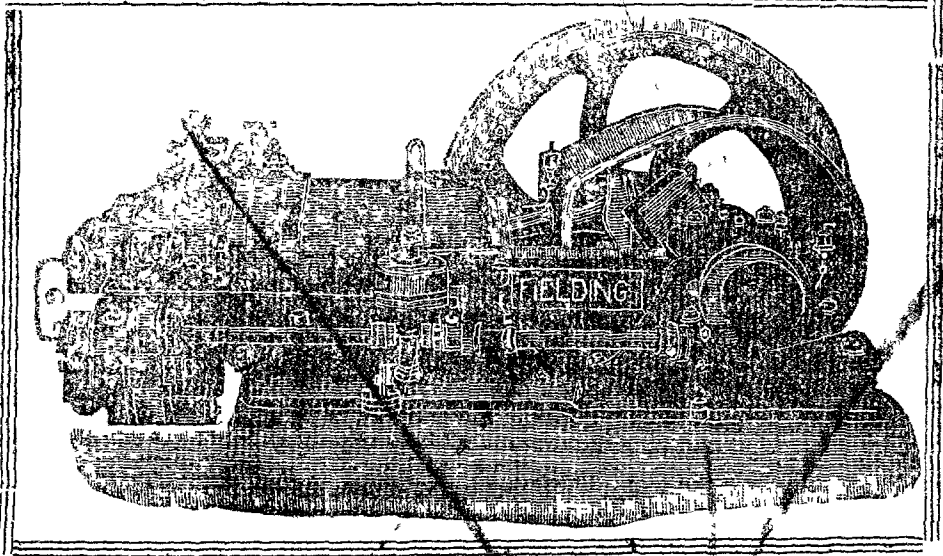
నా గ వ త్తు లు

ఇది 6 నెలల పాటు వేయవలసినది. సమయములకు ఆ నెలల పాటు వేయవలసిందిగా తగినట్లు జాగ్రత్తగా చేయవలసిందిగా పాతికా పరక ఆంగుళము మొదలు ముప్పాతిక ఆంగుళము వరకు వేయవచ్చును. వీటికి తరుగు సహజముగా రువ్వ 25 లు మొదలు రువ్వ 35 లు వరకు గలరు. పువ్వ రాగములు, పల్లె కర్ణులు, రువ్వములు మొదలగునవి చేర్చి వాటికి ప్రత్యేకముగా సాము యియ్యవలెను. అన్ని రకపువ్వలూ సవరముగా నగునగులు, సామానులు స్థానములో నిధముగా నున్నవి.

ఒక సారి వచ్చి ఒక చిన్న ఉరువును మా ప్రదర్శన కాలము విడుదల చేయును. మా చిత్ర విచిత్రపు 172 పుటల క్యాటలాగు 1-కి ధర రువ్వ 1. ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నలు వర్తకులు, 25, చైనా బజారు రోడ్డు, మద్రాసు

ప్రసిద్ధికెక్కిన పీల్డింగు కెమిడికల్ క్రాడాయిలు యింజనులు

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము పున్నపల్లెధరలకే అమోఘమున్నవి. అన్ని సమయములూ స్థానములో నిధముగా నున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్ని విధముల చేతనలూ భవమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులు కూడా అతి భారమయిన ధరలకు దొరకును అలశ్యముచేయక పొటనే ప్రాప్తుము.

586 సోల్ యేజంట్లు:- డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో, 12, రంబు శెట్టిపేట, మద్రాసు.

అఖిలభారత మహిళా మహాజనసభ

కాకినాడ డిసెంబరు 31 తేదీని సమావేశమయ్యెను ఈ మహాజనసభ కాకినాడ పురస్థితిల చేత కూడబడి అఖిల భారత సారీమణులచేతను జయప్రదముగ గావించబడినది. ఈ మహాజనసభ సభ్యులు మహాత్మాగాంధీ మహాత్మని ధర్మపత్ని మాతా కన్యారబాయిగా రగ్రాసనాధిపురాలగు యుగదురు యొక గొప్ప యాద్యము. వయోవృద్ధులు యువకులు ఆమెచేత యీ సభకు పటుత్వముగను చాకచక్యముగ నిర్వహించబడినది. డిసెంబరు 31 తేదీ సభ ఉదయమున ప్రారంభింపబడినది. అయినను పురస్థితిలు 2 ఘంటలైన ౦ కదలక అల్లరిలేక కేవలము 2 నిమిషం దలకు పురస్థితిలు వందనాస్తులు. ఉదయం గడిగా 8 ఘంటలకు ప్రారంభించి ౪ ధృష్టి ౨ 1 ఘం ముగింపబడినది. స్త్రీలసభ్యుల కొరకైన నొంగిన శిశోద్ధాతులు షహమ్యదాలి మేకతాలి గార్ల యాసనాగములు జనరంజకమై హితబోధకమై యున్నయవి. భాద్యరంజకమని పురస్థితిలందరును వాగ్దాన మొనంగిరి. పురస్థితిల (మహిళా మహాజనసభ) తరఫున కన్యారబాయి గారికి (విశాఖపట్నంలోని) దంతపు వనిగల గాంధీగారి బాయా పటము ఉంచునట్టి ప్రేమ 45 రూప్యముల విలువగలది బహుమతి నియమింపబడినది. దంతపు ఉంగరములు గూడ బహుమతిగ (వాగ్దానచిహ్నము) మన మేకతాలిగారు తమ యాసనాగములలో చెప్పిరి.) నొంగబడినవి. సభలో మాతాకన్యారబాయిగారు వేగం మహమ్మదాలిగారు, సోబీబీబీగారు, దాదాభాయిగారి మనుమరాలు, అనసూయారబాయిగారు వగైరా లుపన్యసించిరి. మేము చేసిన అచ్యుతపుష్పలు వగైరాలుగాక సన్మానపత్రములు యింగిళ్లు నోటీసులు వగైరాలు శ్రీయత దేశబంధు కాకానాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు తమ స్వంతభర్తలపై చేసిన సహాయమునకు వారి ముక్తతజ్ఞతాభివందనములు, కార్యగౌరవారు మా విన్నప మాలించి తమ చేయేద్రభవన మనదగు నెత్తదేరాను ముఖ్యంగా గౌరవించినందుకు ముక్తతజ్ఞతాభివందనములు. మాయావ్యస మంగీకరించి మాప్రాధికార సహాయము గావించిన మా సోదర సోదరీమణులకు మా వినయపూర్వక వందనములు. సభకు సుమారు 20 వేలమంది ప్రేక్షకులుగావచ్చి నటుల అంచనా చేయబడినది. కాని యింకను యెక్కువమంది యే తలపడుచున్నయది. మా ఆహ్వానసంఘమువారి విన్నప మాలించి మాతా కన్యారబాయిగారు ఓషికతో అధ్యక్షపదవి నిర్వహించినందుకు వారికి మావందనములు. బందరు, యెలూరు నంటూరు, రాజమండ్రి, నెల్లూరు వగైరాలనుండి వచ్చినసోదరీ మణులు మా కానాడ స్త్రీలకంటే ఎక్కువ పాటుపడి మాకు తోడ్పడి అభిమానముతో సహాయముచేసినందుకు వారికి మా కృతజ్ఞతాభివందనములు. ఈసభకుందు ఏకగ్రీవముగా ఈవిధము 6 తీర్మానములు ఆమోదించబడినవి.

అఖిలభారత జాతీయ మహిళాసభా తీర్మానములు

(1) స్వరాజ్యసంసారకు గృహిణీయే దేశీయ మహా సభా నిబంధనలకు లోబడి స్త్రీలు సహాయరాం ద్రగుతుకు ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

ఈ తీర్మానము ప్రతిపాదించువారు:-

- దస్తూరి సుబ్బయ్యగారు బలపరచువారు:- కోటిమర్రి కనకమ్మగారు. ఉ. లక్ష్మీబాయిమ్మగారు.
- (2) జాతీయమగు సున్నతవిద్య సభివృద్ధి చేయుటకు ఈసభవారు కోరుచున్నారు. ప్రతిపాదించువారు:- పు. ల. సర్వమాంబగారు. బలపరచువారు:- ఉ. లక్ష్మీబాయిమ్మగారు. డా. కేవలమ్మగారు.
- (3) భద్రుల సభివృద్ధిచేయుటకు ఈసభవారు కోరుచున్నారు. ప్రతిపాదించువారు:- పొణకా కనకమ్మగారు. బలపరచువారు:- పులగుర్త కనకమ్మగారు. సత్యరాజు శ్యామలాంబగారు. బ్రహ్మశ్రీస్థుల లక్ష్మీనరసిమ్మగారు.
- (4) సంఘమునం దున్న దురాచారములను దొలగించి యార్యసాంప్రదాయముల బునదధిరించుట కీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. ఉపపాదించువారు:- సోబీబీబీగారు. బలపరచువారు:- డా. కేవలమ్మగారు. యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారు.
- (5) అసాధులకు జీవనోపాధుల గల్గించుటకు పాలుబడ వలయునని యీసభవారు కోరుచున్నారు. ఉపపాదించువారు:- కోకా కృష్ణవేణమ్మగారు. బలపరచువారు:- పొణకా కనకమ్మగారు. బతుల కామాక్షమ్మగారు.
- (6) అస్పృశ్యత నివారణముగూర్చి కృషిచేయుటకు ఈసభవారు కోరుచున్నారు. ఉపపాదించువారు:- వేదాంతం కమలాజీగారు. బలపరచువారు:- సత్యరాజు శ్యామలాంబగారు. ఉన్నత లక్ష్మీబాయిమ్మగారు.

అమృతధృతి

కలరా
తిరేదనములు
వమనములు
సంక్రమము
బొట్టు
గాఢములు
కాలుదుప్పుడు
మూలవ్యాధి
కామర, గజ
తేలు, జెర్రి
ఇతరవిషపురుగుల కాటు
కలి మోతావాలు
బుడి 1-కి రు. 2-0-0
వి. పి. రు. 0-8-0.

నీకు 100 రూ॥ లు కావలెనా?

1. 1924 నవంబరు 5 తేదీ మొదలుకొని ప్రతి అమృతధృతి సీసాతో ఒకటి నెలపాటు తీర్మానము పంపబడును.
2. ఆనెలలో ఒక నెలపాటు ఇదివరకే ఏర్పాటుచేసి సీసాచేసిన కళసులో ఆ ప్రధానిక ప్రేమనెలవద్ద డిపాజిట్ చేయవలెననిది.
3. ఆనెలకు 1924 నవంబరు 5 తేదీ 2 దినములలో ప్రారంభించబడును.
4. ప్రకటింపబడిన నెలకు ఎవరికివచ్చి యుండినవానికి యీకంపెనీ యజమానులు రు 100 రూ॥ లు బహుమతి నిత్తురు.
5. ప్రకటింపబడిన నెలకు ఎవరికిని రాని యడల మరియొక నెలపాటును ఏర్పరచి ప్రకటింపబడును.

అమృతధృతి

తలనొప్పలు
వాయపు నొప్పలు
వక్షవాదులు
ఉబ్బనము
దగ్గులు
జ్వరములు
జలులు
శైత్యభాగము
అజీర్ణము
కడుపునొప్పలు
12 బుడ్లు రు. 21-0-0
వి. పి. ప్రత్యేకము.

అన్ని రోగములకును అన్ని పోధలకును దివ్యోషధము

కే శా మృ త ము

విశ్రాంతి మనోహరము వెండుకొనా-పు సుఖనిద్రగోరువారు కే శామృతమునే వాడవలయును. సీసా 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. 0-8-0 సీసాలు 3-కి రు. 2-8-0 వి. పి. 0-12-0. కానుగో అంకుకంపెనీ, పారేర్, బొంబాయి. KANUGO & Co., Parel, Bombay.

రుధిరోద్ధారి సంగ్రహ మార్గశిరమాస బృ ౧౪, శనివారము

గ్రంథ పరిచయము

శివాజీవిజయము:—ఇదియొక చరిత్రాత్మకమగు నాటకము. గ్రంథకర్త మొసలికంటి నానుమంతరావుగారు. పిరరస భరితమై యొప్పారుచు చదువరల నాకర్షించుచున్నది. గ్రంథ మంతయు తేలిక క్రీడాభిప్రాయము. శివాజీమహారాజుగారి శౌర్యము, యాత్రాచేతనమును గురించి తెలియజేయుచు ప్రబోధము మొనర్చబడియున్నది. చదువరులకు చవిజూపుటకై యీ క్రింది పద్యములు నూదించుచున్నాము.

కా. పుల్లొంభోరుహబాలసంభృతమహాభోజాకరం బై రమా బాలభృంబున సర్వభోజ. సుత్రభాగ్యమై నుండి నేనె డెల్లక బోకగ దానినై, తలితనై, హీనాత్మనై యుండి నో తల్లి! భారతరాజ్యక్షేపి! యెపు డీకాన్యంబు చల్లారునో. చ. జనకజవార్తకై చని నిశాటవిపాటనపాటకంబుచే ననితరసాధ్యుడైన పరనాత్మజుఁ డించుకతూలి సోలికొ గనఁగఁ దోక గాఱుటకుఁ గర్మభీషణపవీన్ద్రుఁడై న ద్దశబాల నాటకదేవిగతి దగ్ధమొనర్చినో యెంచుమాడుమా. గ్రంథమువెల 0-12-0. కలయవారు మాచిమండలక్షి నరసింహరావుగారు, పోస్టింగుపీఠి వికాఖకట్టు ముద్రాపాదులను.

క న క కు సు మా వ ల్లి

కనకకుసుమావల్లి యను కీర్తిక క్రింద జయశంకర్ అందులో వారిచే సంపాదితమై యున్నది. జి. ఆచారిగారిచే వ్రాయబడిన “విషాద వాసంతి” “దొంగిలిన రాదొంగ” యొక్క, ఉత్పల వీరన్న శ్రేష్ఠిగారిచే సంపాదితమై ఎస్. జి. ఆచారిగారిచే వ్రాయబడిన “నలపులమడుగును మా. వెంకటకృష్ణమృత్యు శర్మ గారిచే వ్రాయబడి జయశంకర్ అందులో వారిచే సంపాదితమైన “శివాజీ రామలింగని వివోదకథలు” న్నా మాకార్యాలయము చేరినవి.

1. నలపులమడుగు వెల 3 ఆణాలు

ఇందు మధ్యపానములన గలిగిడి చెడుగులును వేళ్ళా సాంకర్ష్యమున గలిగిడి ఘోరమయిన దుస్థితులును పల్లెల్లూళ్ళ కంటే నాగరికత కాలవాలమని ఇప్పుడు తలంపబడెడి పట్టణము లేరితినివైచెప్పిన రెండు దురభ్యాసములను పోషించుచున్న సూగతియు, చక్కగాకర్మించుచున్నది. సంఘముయొక్క తేమాభిలాషయే ఈ గ్రంథరచయియైన నాభోద్దేశ మని మా అభిప్రాయము. ఈవిధముగా సంఘసేవయే గ్రంథకర్తగారిని చిరాయువుగాచేయు నీశ్వరుని ప్రార్థనము.

2. విషాదవాసంతిక వెల 6 ఆణాలు

ఇది అతిబాల్య వివాహములయొక్క యు దిశంతూద్యా నాను తేమి యొక్కయొ దుర్భరభరితములను దొంగనాథులను దుర్భరములను వారు దేశమునకుచేయుకీడునుపోలినవారియొక్క దురాలోచనాభావమును వాసంతికయందు మోహనరావునకున్న నిరున్నపేరుయు సమాజముగా కల్పించబడినవి.

సంఘసంస్కరణమునకుసంబంధించిన నాటిక, నీతిదాతక మగుటకై వ్రాసినదనియు ముందుది. ఇట్టిచే చాల గ్రంథములవ్రాయు సదుద్దేశమున వ్రాసెననియు గ్రంథకర్త కనుగ్రహించుచువుత మని కోరెదము.

దొరకేలివిరాదొంగ:— వెల 6 ఆణాలు. గ్రంథకర్తగారు స్వయంగాచూచిన బయస్కాపుకథను రంగమును మార్చి నువోధముగా వ్రాసిరి. ఇది అపరాధపరిశోధక నకల. ఇట్టిగ్రంథములు మనభావములను ఇప్పుడెప్పుడే తెలుపదున్నవి. ఈ నకలను చదువుటకలన ప్రపంచజ్ఞానము అనగా ఈ కలి

యగమున ఎన్నెన్ని రీతుల మనమృత్యుకలలో ఎంతెంత కన్ను గడలు కన్నులులో బుద్ధిమంతులు వాటిని ఏయేరీతులు సమర్థింతురో తెలియనగును. ఇట్టి గ్రంథములు మనసంఘమునకుతోడ్పడును. ఏవిధముగానయినను సంఘమునకు సేవచేయువారే భవ్యులు.

4. శివాజీరామలింగని వివోదకథలు— వెల 4 ఆణాలు ఇందు ఆభిభావమున కంతకు చిరపరిచితుడును దేవీప్రసాదబల్లి వికటకవిత్వరచనా నిపుణుడును అగు శివాజీరామలింగని వివోదచర్యలు కథలుగా వ్రాయబడినవి. వచనరచన సరళముగాయున్నది.

ఇందుమొత్తము 40 కథలువరకును గలవు. ఇట్టి మానోల్లాసమును గలుగజేయుగ్రంథములును గంభీరమున కవసరములే. ఈపుస్తకము ఎన్నియు చిన్న పైపులో జేబులోనియును సంతగా చక్కని అచ్చులో యున్నవి.

యెరవాడయోగి

[సోమంచి సూర్యనారాయణశర్మ గారు]

“నిగమగోచరశౌరీ రంగయ్యరంగా”వలె.

బందిగముననుంటివా—మహాత్మాగాంధీ—బందిగముననుంటివా మమ్ములఁమిట్ట—బంది—అయెరవాడా—బంది—గాంధీ—గాంధీ నిన్నుపండ్లిబంది

- 1 పాపకృతికి తోడు .. పడుట పాతక మని బహిరంగముగ నంటివా! పాపవిదారి - బంది
- 2 మనమృదీయులు - మేము - అహింస వీడిన సహియింపలేకుంటివా - సాత్వికము - బంది
- 3 దాసాదిభక్తులు—కాననసభలపై—నానకజెందిరి వింటివా? అమలాకరంగ - బంది
- 4 ఖద్దరైన శ్రద్ధ కట్టని మామండ - బుద్ధికి వగచితివా! పుణ్యభూమి - బంది
- 5 భరతసంతతి స్వేచ్ఛ—బడయగల్గుటకు—తెటికి రానందువా! భక్తగ్రంథ్య - బంది
- 6 ప్రపంచమున కీవ వరమకాంతుడ కను బహుళయోగము గాటివా? ప్రథమానకీర్తి - బంది

శృంగార శ్రీనాథ విమర్శము

ఆ.ప్రభుతికా పాతకమహాశయలారా! నేను రచించిన శృంగార శ్రీనాథముమీద శ్రీబ్రహ్మ తమయ్యగారు పెద్దగా నాడేపముల వ్రాయుచున్నారు. నాగ్రంథమును వారియొక్క తేజములను జేర్చి చూచువారికి ఒప్పులేనో తప్పులేనో ఇప్పుడే కొంత తెలియగలదు. అందున వారి విమర్శను నిశ్చయముగా ముగిసినపిదప నేను సమాధానము చెప్పుకొనవలసినవాడనగుదును. ఈవిషయమున ఆంధ్రభాషాప్రియులగు ప్రతికాపాతకలను మిమ్ములకు కోరుచున్నాను. వారేవో ఆడేపముల వ్రాసిరి. వీరేవో సమాధానముల వ్రాసిరి. అన్నట్లుగాక మీరించుక శ్రద్ధహించి వీరిని పరికింపఁ గోరెదను. శ్రీ తమయ్యగారు వ్రాయుచున్న విమర్శవాగ్ధములు గల సాంస్కృతికబంధములను పారవేయక నాగ్రతపటి దియించఁ గోరెదము. అట్లు చేసితిరని నేను సమాధానము వ్రాయునప్పుడు వానినిగూడఁ జేర్చి చూచి గుణదోషములను మీరు స్పష్టముగా నిర్ణయించగల్గుదురు. ఈ యాడేప సమాధానములయొ సమృద్ధియులగు ప్రతికాపాతకల పరిష్కారము గోరుచున్నాను.

వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి.

వేకువ

[ప్ర.త్తి వెంకటరత్నము గారు]

గీ. కలకలారావ రహితమై * కాల ముండఁ గాలప్రకంబు బిరబిర * గడలుచుండఁ నిలను నిశ్శబ్దమే రాజ్య * మేలుముండ గాఢనిద్రామహాదేవి * కాగిలింత వింతసౌఖ్యంబు నీయ నే * నంత తేక తనువు మఱచిన జనతతి * తనరుచుండ సర్వలోకేశుఁడైనట్టి * చక్రధరుఁడు తొలుతి భూమికి బంపిన * మాత లనగఁ బిల్లనాయువు తెల్లడ * నల్లకొనియె వాతపోతమ్ము లంతగ * వాటములను వఱలునందుల నుండి లోకపలకుఁ జొచ్చి విబుధజనబంధపునీవేడు * జేళ యాయె మేలుకొను మింక మూర్ఖుడా * మేలుకొను మటందు నిదించునాతని * నంటి తల్పై రమ్యచరణాయుధంబులు * రాత్రి యెల్ల గూళ్లలోఁ గట్టువడియుంటు * గురురులేక తెల్లవాఁగవచ్చెను * దెలివి గాంచి మాకు స్వేచ్ఛలనీయు మో * మాననీయ యనుచు వేడుచునుండెవో * యనగ నపుడు “కొక్కుకోకో” యటంచును * గూయసాన మేలుకొనవేమి? మూర్ఖుడా! * మేలుకొనుము, వృద్ధమానవకోటి విశేషలౌచు బద్ధనాభునిస్తోత్రములో * పాడుచుండ మలయనూరుతమందున * గలిసి వచ్చి కర్ణపుటఁ జొచ్చి “ఏయడ్డు * కలుగ దివ్య డపని విడనాడి స్వేచ్ఛగా * వంబరంబు పోవుచుంటిమి” యని తెల్పి * పోవుచుండ మేలుకొనవేమి? మూర్ఖుడా! * మేలుకొనుము. “పారములు మించి పాట దగ్గరంబు లేచి విమలస్వేచ్ఛావివేరంబు * వెలయు మనికి యధిరాజును జేరంగ * నాత్మ నెంచి రాత్రియెల్లను బయనంబు * బలిని జేసి యే గృతార్థతఁ గంటి నీ * కేల తేడు? పరమ స్వేచ్ఛావివేరప్రపంచవర్తనంబు సర్వమృగపక్షిచయములు * సత్వరగతి గుహలు గూళ్లను విడనాడి * మలయమున సంచరింపఁగ సాగెనో * సుచ్చరిత్ర మనుజులంబు నీమందు * మంటఁ గలిసె” యనెడివిధి నది గలగల * మనుమఁ బాట మేలుకొన వేమి? మూర్ఖుడా! * మేలుకొనుము. వెనకు రేతెనివదనంబు * వెల్ల నాయె వేగుజుక్కయను వినువీధి * వెలయుచుండె దిక్కులన్నియు నవ్వుడే * తెలివిగాంచె మేలుకొనవేమి? మూర్ఖుడా! * మేలుకొనుము. తూర్పుకన్నయమోమునందును వ్రీతి కుంకుమాయణతిలకంబు * గూర్చెనాగ. కాలమనునట్టి యొకఘనకాంత, తనయ యైన దినబాలనాడింప * నాత్మ నెంచి గగన మనుపాలవెల్లెను * గట్టిపట్టి కాచగోళంబనంగఁ బ్రకాశ మంది భానుబింబంబుఁ బ్రాగ్గి శఁ * బర గుమండ మేలుకొన వేమి? మూర్ఖుడా! * మేలుకొనుము. లీలనిద్రావయొడిమండి * లేవలేని నీ వికేమికార్యంబుల * నెరపఁగలవు స్వార్థ మింకట్లు తృప్తియించి * వఱుగలవు మేలుకొను మింక మూర్ఖుడా! * మేలుకొనుము.

అనంతరము రక్తము అందరకుగాక, అందరినీ తనూతి అను విషయము

నానాగడ దివిదంపము, అయిదకము దప్పిగొన్న వానికైతాగ నన్ను చూడ వు. మారముగా పోము. కాని అనీటికంటె క్షాంతి నీరా జున్నును కాదు. అనగా ఈ నీటికంటె వానిని రుద్రము నుం యర్థము.]

౪ దేవదానికి ఉదాహరణము:— శ్లో॥ రంగ త్ర రంగ భూభంజై సుర్యుఁడతిమివాపగాఁగ న దదన్య పుయ్యంగంఁగాం నప్త వాగ్గవల్లభామ్.

[రంగ త్ర రంగములను భూభంగములచేత తక్కిన నదు లను దెలిసింప దావలెన్ను సప్తసాగరవల్లభ యగుకంగను ఎదుట దర్శించెను.]

[యార్ధము లేకన్నును ఉన్నట్లును కూర్చుండు:— చక్ర వాక మిధునము రాత్రులలో భిన్నభిన్న రుతుల వాగ్గయిండు టయింను, చక్రములను చంద్రికలను పానము చేయటయి నిండు టు నదర్శనములగుగా గైకొనవచ్చును.

అ.దు తొల్లిటిది:— సుతీతాయా మనశీ సుజీనీ శాం తినయతాపదా భూరాన్. తథ చరణావ్యయనాపా కిలనోపకృతం విదాపున.

[రాత్రులను సంతోషించుచు నదీప్రవాహములను కృపించి జేయుచు ఈ నదాళుము చక్రవాళు కల్పలట ఉపకాంచును చేయలేదా?]

రెండవది:— శ్లో॥ ఏతాస్తా మయోవశంతసంతా మేనాతీరోభాభుఁ క్వాపాభ్యాసనశీతనం భగవతః ప్రే యో మనో జన్మనః! యానుకూల్యముకాను పీతరవసో మత్రాదు యా శ్చంద్రకాః పీఠంలే విప్రతీర్థ్యచింతయ విచల క్షింతం చక్రోర రంగవాః॥

[ఓ చిన్నదావా! సితా! భగవానుడగు నన్నుభుజి పీఠమైన చాపాభ్యాసకాల లనడగు నలంకారవ్యతిరేకతపు తీర్చుకొనియి లిరుదును! నల్లని రాత్రులుగల ఈ ప్రతేకము లంద, పీతరవసలై యానుకూల్యములై యన్ను వేన్నెలలను విప్రతీర్థ్య చింతయింతును, విచలక్షింతముగను చక్రోరశ్రీలు వా ముచేసినవి.

[త్రయార్ధమున్ను కూర్చుండుట:— 1. వగలు నీతా త్పలములకు వికాసములేదనుచు, 2. నికామిత్తమగు కేసాలికా లను మముల యవికాసము. ఇందు మొదటిది— శ్లో॥ అతిభక్తి అక్రిమ్ అతీతా గరుభాభీర మమ్, రామానుభక్షణసభాతక చంద్రిచేతాః పున ర్వికాసానకాయ మస్యే త్యుక్త్యా నభీ తిజలయం శ్రవణేచ కాదా! రెండవది:— త్వద్విప్రయోగే కిరతై నభోజై ర్గృహ్యేత్ కృష్ణం దీపం సంతా! ఇతీవ దుఃఖం కిరగిదింతి శే ఘోర రోదిత పుష్పవాప్త్యై॥

నియమము:— 1. కొకలాది పక్షుల రుతిములు గ్రీష్మము లున్నగు ఋతువులలో నున్నను వసంతముననే కలసింతు. 2. మయూములు పుష్పపుష్పానా ధ్వనిచేయు నయియు స్పృశము చేయు నయియును పుష్పము మొదటదానికి "వసంతే కిరభీతేన" అననదియును, రెండవదానికి "మందలీకృత్య" అననదియును ఉదాహరణములుగా నెఱుంగవలయును.

౧౫

గుణసమయసావనము

లేనిగ నుండును చెప్పెను:— 1. ఆ శ్లోహసత్రభృతులకు తెల్లనిము 2. ఆయకమునకు పాంచము మెల్ల వానికి నల్లదము 3. శ్రోధానరాగాదులకు ఎఱుకనము.

యశస్సు తెల్లగానుండుట:— శ్లో॥ ప్రేమస్తోకేపీశాంకే కృషితి మదకలం చతుషాం వైశ్వత్రి, మధ్యే తీరాల్లి మగ్నా న్సున్నల వధవ నయం తోయ మిద్యుక్త్యై శాంతి ఇతిం దిగ్భి త్తి ర్వాధః శీతలసంతయా మ్మాంలై స్వస్యశోభి స్తస్మాదాభాన యశై శ్రీబుధి భవతే విస్మయంతే మృగాత్మకాః॥

మాంలై తెల్లదనము:— శ్లో॥ అట్టహాస చ్ఛలేశాస్యా ద్యస్య ధేకాఘా పాంచురా, బక్ష్య య ఇశాపీతాం తురంతియీ సాగరాః॥

[ఎల్లని చాఘానుండి అట్టహాసము మివచేత, ప్రళయ కాలపీఠము లైన ధేకాఘాపాంచురము లైన తీరసాగరములు ప్రవిండుచున్నవో.]

అపయశము నల్లగా నుండుట:— ప్రసంగి కీర్తయ ప్రే తవం వ్రాణాన కీర్తయో యగ్గతే! కువలయదళ సంకలితాః ప్రతిదినమిహ మాతిమాలా॥

[ప్ర.వా! నీకీర్తయ నీకీర్తువుల యపకీర్తులు ఒక్కమాలు గ, కువలయముల కలిపి గుచ్చిన మాలతి పుష్పమాలికలవలె తాళమునందు ప్రసరించుచున్నవి.]

పాతము నల్లగా నుండుట:— శ్లో॥ ఉత్థానిర్యలమ యూట కృపాలతేభా క్వామాయతా తను రభూధృతాంధ రస్య! య్యై గ్రోపకృతకేత కంకశాశ సంలంసంజనితపాక మలిమనే॥

[కొభము ఎఱుగఁడుట:— ఆస్తానట్టిమకల ప్రతిదిన విశేష, శోక, ప్రభా ప్రసరపాటల విగ్రహాణి॥ భౌమేన మార్భిత రసాల పీఠిభా వా భూమి కృపాల చలకోదరవర్తి నేమ]

అనురాగము ఎఱుగఁ గుండుట:— గుణాన రాగవిశేష యశినా తవ నర్పతా! దివ్యధూపాం ముఖేభాతిమకస్యా దర్శ తేజసమనై॥

గుణము ఉన్నను కూర్చుండుటలు:— 1. మందవట్టు లములు కానుకదంతములు ఎఱుగానున్ను కని వర్ణించుట 2. కమల ముకుళములు నన్నుగనవి ఆకువచ్చుగ నన్నుకని వర్ణించుట 3. ప్రియంగువుములు మనువువచ్చుగ నన్నుకని వర్ణించుట మన్నుగనన, ఉదాహరణములు.

కుందకుట్టులాదులు ఎఱుగా నుండుట ద్వోతితాంత స్మయైః కుందకుట్టులాగదశ స్మితైః

శ్మవితే వా భవత్స్య కుద్దాన్తా నరస్యతీ॥ ద్వోతితాంతస్యభగవంతుండుట్టు లాగముల (మల్ల మొగ్గకొనిల) వలెనున్న దంతములయొక్క చిరునవ్వులచేత, శ్మ వితమైనదానివలె ఆకలివాని కుద్దవల్లయై రాజిల్లెను.

కమలముకుళాదులు ఆకు పచ్చగా నుండుట శ్లో॥ ఉద్దండదర పుండరీకముకళభాంతి స్పృశా దంప్రీయా మగ్నాం లావణ వైభవేభవినీమహావ్యస్థితోహేయా!

తత్కాలావళ దేవదానవల్లై ఉత్తల కోలావామ్ కారేరాది వరాహాలీల మతా ద్దధ్రం లిహగం వత్త॥

ఉద్దండమగు ఉదరపుండరీకముకులమను భ్రాంతిని గొల్లుదంప్రీచేత (కోరిచేత) లావణ మయదోతముల మునిగి పోయిన భూమిని విలాసమాత్రముగ వైకి ఎత్తదలవనట్టి భగ వంతునియొక్క, తత్కాలావళ దేవదానవ కులములచేత నత్తల కోలావాము గల్లునట్లు చేయబడిన అదివరాహాలీలముగల, అధ్రం లిహగమైన కరీము రక్షించుగాక.

ప్రియంగుపుష్పములు పసుపుపచ్చగా నుండుట శ్లో॥ ప్రియంగు క్యామమంభోధి రంధ్రీణాం క్షనమండ లమ్! అలంకర్య మివ స్వచ్ఛా న్నూతే మా క్షకవంపద॥

నమోద్రము ప్రియంగు కుకురుక్యామమగు ఆంధ్రశ్రీల ప్రసమందలము నలంకరించుటకో యానట్లును స్వచ్ఛము లగు మా క్షికవంపదల నీనుచున్నది.

గుణనియమము: ఎట్లనగా 1. సామాన్యముగా చెప్పు నప్పుడు ముజీకృతము లెఱుగా నుండుననుట 2. భూవులు తెల్లని ననుట 3. మేఘములు నల్లనిననుట.

మొదటిదాని కుదాహరణము శ్లో॥ సాంయాత్రికై రవిరోహిణ్యతానికావైః క్యామా ను తీరభువ రాజమ సంభృతాని రత్నాని లేదధతి కచ్చిదిహ యతాత్మ! మేఘా దరోదితాధిప బింబరేకామ్॥

సాంయాత్రికములచేత నవిరతముగా నీనీకొని రా బడినదియును, క్యామములగు తీరభువరాజులయందు సంభృ తములై నదియునగు రత్నములు, ఓ అయితాత్మ! నీకు మేఘాద రోదితమగు దివాధికవింబ మనెడి కంకను గలుగజేయుచున్నది కదా!

పుష్పములు తెల్ల నివనుట శ్లో॥ పుష్పం ప్రవాళోపహితం యది స్వా న్మృతాఫలం వా న్ముఖవిద్రుమథమ్! తతోవశుర్యా ద్వికదస్య తస్యా స్తా మాన్తవర్త్యరదవ స్మితకన్య॥

[తామాన్తవర్త్యస్త రుచియును, వికదమును అగు ఆ విన్న దాని చిరునవ్వును, పూవు ప్రవాళోపహితమైన గానీ, మృతా ఫలము విద్రుమథ మైననుగానీ అనుకరింపగల్గును. లేకున్న అను కరింప జాలదని భావము.]

2. మేఘములు నల్లనివనుట:— శ్లో॥ మేఘక్యామేన రామేన పూతవేది ర్విమానరాత్! మధ్యేమహేంద్ర నీలేన రత్న రాకలితా భౌ॥

[మేఘక్యామేనగు రామనిచేత నధిష్ఠితమై పరిభ్రమేది యైన ఆదిమానము, ననుచు మహేంద్రవర్త్యము నీలిమచేత రత్నాకరమువలె, ప్రకాశించెను]

1. కృష్ణనీలములకును, 2. కృష్ణహరిములకును, 3. కృష్ణక్యామములకును 4. పీతరక్తములకును, 5. కుక్లగారము లకును వికృతముగా చెప్పుటకుద కవిసమయమే యుగను. కృష్ణనీలములకు వికృతమై ట్లందురా? చూడుడు. శ్లో॥ నదీం తూర్ణం శ్లోప్యనుస్మృతపులిశాం దాక్షిణాత్కాంతాభిః సమా త్రిష్టోకా ముభయతటలబాధవా నీరహారమ్

తతే సమాస్యా నైపుః స్వరలిప్సనిహో భాలనీల తియస్యాః ప్రియస్యాంశే పీతే అలిత ఇభభునః కేకశోక స్సుకేశ్యాః॥

[ఉభయతటలయందును వెడిగియున్న నీటి ప్రబలిచెట్లు లు గలదియును, దాక్షిణాత్కాంత శ్రీలచేత నమస్మరములైన పులి నములు గలదియును, అగు కాశేనదిన కర్ణండు (రాజు) శిఘ్ర ముగా దామెను, అనదియొక్క సలిలవనము సహ్యరము నందు నీలమై, ప్రియని వస్తువుచే చుట్టుకొనుదిన యుగ నా కేకశోకములతోలి యుష్మయన్నది.]

మేఘక్యామేనగు రామనిచేత నధిష్ఠితమై పరిభ్రమేది యైన ఆదిమానము, ననుచు మహేంద్రవర్త్యము నీలిమచేత రత్నాకరమువలె, ప్రకాశించెను]

1. కృష్ణనీలములకును, 2. కృష్ణహరిములకును, 3. కృష్ణక్యామములకును 4. పీతరక్తములకును, 5. కుక్లగారము లకును వికృతముగా చెప్పుటకుద కవిసమయమే యుగను. కృష్ణనీలములకు వికృతమై ట్లందురా? చూడుడు.

శ్లో॥ నదీం తూర్ణం శ్లోప్యనుస్మృతపులిశాం దాక్షిణాత్కాంతాభిః సమా త్రిష్టోకా ముభయతటలబాధవా నీరహారమ్

తతే సమాస్యా నైపుః స్వరలిప్సనిహో భాలనీల తియస్యాః ప్రియస్యాంశే పీతే అలిత ఇభభునః కేకశోక స్సుకేశ్యాః॥

2. కృష్ణహరిముల కుదాహరణము:— శ్లో॥ మరకత నవ్వకంచ యానునం, స్ఫటికేల విమలంచ వాన్మృతమ్! తదు భయ మదవంపునాతునో వారివారయో రివ సంకరింపుః॥

[యానునోదకము మరకతమణి నవ్వక మైసది. గంగోదకము స్ఫటికలలలలల నిర్మల మైసది. ఈ రెండును కలిసి ఏక సంక రములగు వారివారల కిరీతమును బోలి, విమల పరితము చేయు గాక.]

3. కృష్ణక్యామముల కుదాహరణము:— శ్లో॥ ఏత త్కుండరి సదనం కేశిమణి స్మిగ్ధాలవాలద్రుమమ్! మందాకి న్యభిషి కమా క్షిః శతే మేతోస్తటే నందతి! యత్ర క్యామనికాను ముంచలిమిల న్యందప్రహేసామలా మద్రామామరయో పితామభి రతం కల్పద్రుమ కృందికామ్॥

[ఓ కుండరి! మందాకినీజలములచే నభిషిక్తమైన మా క్షికలలు గల మేరుకటమునందు, ఇదిగో, చంద్రకాంత కలా నిర్మలాలవాలములు గల నందనవనము విరాజిల్లుచున్నది. ఏ సందనవనమునందు క్యామనికలయందు మిలన్మందప్రహేసవారయపు అగు చంద్రకను, ఉద్రామలగు అమరశ్రీల రతికాలమున గల్ప వృక్షములు కాయుచుండునో.]

4. పీతరక్తముల కైకృతము:— శ్లో॥ శేఖయా విమల విద్రుమభాసా, సంరతం తిమిర మిందురుదాసే! దంప్రీయా కన కభంగ పిశంగ్యా మండలం భువ ఇవాది వరాహా॥

[చంద్రండు నిర్మలమగు విద్రుమమును బోలిన కాంతిగల కేశచేత ఎలప్పుడును చీటిని వైకి ఎత్తుచున్నాడు. అదివరాహ ము, కనభంగి పిశంగియును దంప్రీచేత భూమండలమును వలెనే.]

5. కుక్లగారములకైకృతము:— శ్లో॥ కైలాసగారం పృవమారు రుక్షోః పాదార్పణాగ్రహ పూర్వపుష్పమ్! అతే హి మాంకి కర మన్తమురైః కుంభోదనం నామనిమింధితుల్యమ్॥

[కైలాస పర్వతమువలె గౌరమైయున్న స్వవాహనమగు పృవభూమను ఎక్కడఁచిన ఈశ్వరునికి, అయిన పాదార్పణము చేత పూర్వమైన పీఠముల కుంభోదనం దను నేవగునగా, నిమంభ తుల్యునిగు నన్ను తెలిసికొనును.

ఇట్లే రక్తికనర్తముల విషయముననుకూడ నెఱుంగవల యును. ఉదాహరణముగా చెప్పునునను (కన్నులు) అనేకర్త ము లుండినట్లును కర్ణించుట మున్నగువాని గ్రహింపవలయును.

చతుః శృక్లకృతము:— శ్లో॥ తిష్ఠత్యా జననంతులేమి గు దృకా సాక్షాంబువాప్రాంకతే, తద్వ్యారం మయి నిస్సవలసత నౌ పింభామృదు (వేంఖతి). ప్రాసయానయైన తోల సరలతి నిర్వ్యస్థ తితాంశే, ప్రేమార్ద్రా కృభింధేపాండిము మోముతాః కటాక్షిచ్చటాః ॥

[సాక్షాంకములేక, జననంతులమైన గృహంగణమండే యున్నదైనను, ఆవిన్నది దుస్సవల సరళి నగు నేను ఆద్యా రములై పున చూడగా, లబ్ధవనతదనయై తాలసరళముగ నొక్క కటాక్షిచ్చటప్రద్య, ఇంతలానే, ప్రేమార్ద్రములును చంద్రకల భవళములును అగు కటాక్షిచ్చటములను నావైని క్రవరించు నట్లు విడిచిపెట్టబడినది.]

చతుః క్యామరక్తము:— శ్లో॥ అశక్తిగమయత్వారమ్య కృప్తాకార్యే కతిచి దననిపాలకృర్వరీ కృర్వకల్పకృత సవికద యోధ్యాంమైధిరీ దర్శినిశాం కువలయ రికవాక్షం లోచనై పథ్యముగల త్రోవయందు కొన్నిక్షణములు గడసి, మైధివై రంగవాహమ్॥

కర్వకల్పకరణం నొకరాజు మనోవార వై రీదర్శికులగు అంగనల కన్నులచేత కువలయరము లగుగవాక్షములుగల ఆయో ధ్యానగరిని క్రవేకించెను.

చతుః కృష్ణరక్తము:— శ్లో॥ పాదస్వాన కృణితిరకవా ప్రత్ర లీలాభూతై రత్నచ్ఛాయా భుజితవిభి క్వామరైః క్షాంతివాస్తాః! వేక్యాస్త్రస్త్రో నభవశనుభాక్వాప్య క్షాగ బిందు నామోత్కృతేత్యయ మధుకరక్రేణి దీర్ఘాన్ కటాక్షాన్॥

పాదస్వాన కృణితిరకమును, లీలాభూతములై నరత్న చ్ఛాయాభుజులుగ చామరములచేత క్షాంతములగు మాస్తములు గలవారును, అగు అచ్చటి వేక్యాశ్రీలు నీలవన కేసభవశనుభ మునిచ్చు కర్వ బిందువులను పొంది నీయదెను, మధుకరక్రేణి దీర్ఘ ములగు కటాక్షములను కదలిపెట్టగలరు.

చతుర్విశతర్తము:— శ్లో॥ తామశ్చీర్య రజపరి చిత భూలతార విక్రమాణాంపక్షిలే పా దుభి విలసత్కృష్ణ స్సార్వత్రభాణాం! మందజేహనుగ మకుళక శ్రీమునా మాత్మ బింబం పాత్రితున్వన్ దళభురభూ నేత్ర కామూనాలా నామ్॥

కాకినాడ అనంతరము

మూడు మాసముల నిరంతరసేవ

కాంగ్రెసు నాయకుల యుపన్యాసములు

అధ్యక్షుడు

కాకినాడ కాంగ్రెసు కేటెండ్రి సింహాద్వీపమున కేక
య మార్గభ్యుదయ మదరాసు నగరమునకు గడచిన గురువార
ము ఉదయము లీతెంచిన బియ్యము సాహెబ్ మాలవా పే
కల్లిదాక్తరు నెయిపుడ్డి కియలూ (కాంగ్రెసు కార్యదర్శి)
డాక్టరు నయ్యదుమచాను (కల్యాణ కార్యదర్శి) కాకినాడ
ఉలేమా మహాసభాధ్యక్షులు లగు మార్టీ ముస్సేను అహమ్మదు,
డాక్టరు చెయితరామ (సింధు రాష్ట్ర) నాయకుడు) గార్లు, మదరాసు
అంధ్రకేమిక కాంగ్రెసు సంఘముల యాజమాన్యమున నిన్న సా
యంకాలము 5-45 గంటలకు జరిగిన మహాసభయందు పాల్గొనిం
చిరి. శ్రీమత ఎన్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు అగ్రామసభాధ్యక్ష
ము వహించిరి. శ్రీమతి సోమిదేవిగారు మహిళా ఉపసభాధ్యక్షి
వలసియ్యుండెను. కాని ఆమె కాంగ్రెసు బదిలీకే సభకు రావల
కుండెను. మహిళాసభలో ఖద్దరు ధరించినవారు నూటికి
నూరుకు 5 గురికప్పు పెట్టిన మది లేకుండెను. (పేక్షకులు
ఎనిమిది మొదలు పదివేలవరకును, మహిళలు యుండిరి. కాంధిమహా
త్ముని యుపన్యాసముల పిమ్మట ఇంతకుంది మరి రెండుసభలున,
వచ్చియుండలేదని చెప్పవచ్చును.

సభకు మహిళాసభలో తేడవగాను గాంధీగారు, సి. రాజ
గోపాలాచారిగారు, మాలవా యాత్రకులు ముస్సేను, మార్టీ ము
ద్దసాహెబులు ఎం. ఎల్. ఏ., కాకినాడనుకొనకొర్రావు గా
రు, చల్లా శేషగిరిరావుగారు, ఏ. సి. పార్థసారథి నాయకుగారు
మూసామెలుగారు ఎం. ఎల్. సి. కళానా చంద్రవర్మగారు
గద్దెరంగయ్యనాయకుగారు, అబ్దుల్ అజీజ్ ధర్మాకీగారు, ఏ.
రంగస్వామి అయ్యంగారు ఎం. ఎల్. ఏ. వేమవరపు రామరా
నుగారు, అబ్దుల్ హమీదు ఖానుగారు, ఏ. ఆదికేశవులు నాయ
కుగారు, ఈ. రామస్వామినాయకుగారు (ఈరోడ్డు) ఆ. టి
మూరస్వామిశెట్టిగారు, ఎన్. ఎన్. వరదాచారిగారు, ముఖీ మ
హమ్మదుగారు, డి. వి. గోపాలస్వామిమొదలగువారు, సి. శేక
టరంగనాయకుగారు, ఉండిరి. ఉపన్యాసములెల్లయును, బీజు
మ్మసాహెబాయును ముఖ్యముగ ఖద్దరు, కలంబీతులను
గూర్చి ప్రబోధించిరి. మదరాసునందు నుమారుదులగుముదియ
న్నను, ఖద్దరును ధరించువారు నూటికి కొంతమందికంటె ఎక్కువ
సంఖ్యకు మాలవా మోతల్లిగారు, విచారము చేరినవి. కాని తా
ముసింహామనుండి మరల పది దినములకు వచ్చు
లోపు గ, కనీసము సభకు వచ్చి సంతకం చేయి
నను, ఖద్దరు నుకయోగించుటగాక యిది మాలవాగారు కోరిరి.
దేశవిమోక్షి కార్యకర్తమునందు గాని, కాశీనగరమున.
గాని లేదయు, ఆకాలీ సత్యాగ్రహమునంటి సంరంభమునకే
గలదనియు, అదయను వికమర్శభావమున ఆకాలీ యుద్ధమును
నకు సహాయము చేయకలెనియు డాక్టరు కియలూగారు చెప్పిరి.
హిందూ-మహమ్మదీయ వివాదములు కలుపుకు కలంచునంత ఘో
రస్థితిలోలేననియు, ప్రముఖ సంకయను సమితిపోవుచున్నచు
అవిషయమై నిరుత్సాహముచెంద నవసరములేదాయు డాక్టరు
సయ్యదుమచానుగారు చెప్పిరి. డాక్టరు చెయితరామ గారు
మదరాసు రాష్ట్రవాదులు సాంఘిక భేదములను పోటికక.
అంతకును వికమర్శభావమున నుండి దేశసేవచేయకలెనని చెప్పిరి
అదరి యుపన్యాసములలోను బీజుమ్మ సాహెబ్ గారు యు
పన్యాసము మిగుల ఆకర్షణకరముగ నుండెను. మృదువును, రసం
తముగ నుడుటయేగాక, గాంధీర్వమునందు గాని దృఢత్వమునందు
గాని ఆమెగారి ముఖ్యాసము అగ్రస్థానము వహించియుండెను.
ఆమె సీతారాముల వనవాసకష్టములను బోర్కొనినపుడు మృద
యము కరగని శ్రీ గాని పుకముగాని యుండి యుండెను. తన
“భూయలకు మోతకు, మహమ్మదు” ల నెట్లు ప్రేమించునో,
ఇతరులను భారత శ్రీపుకములను అట్లే ప్రేమించి దేశసేవచేయు
దని ప్రబోధించునని ఆమె చెప్పినపుడు, అందరికిని ఒక్క మాట
గనుకొట్టు లగినట్లుండెను. ఇంతయే? ఆమెకు యుపన్యాస
మును తమిళభాషను అనువదించిన మార్టీమొద్దసాహెబు
గారికి తామె చెప్పి టుల, “ఈమధ్య అహోగ్యముగ నుండినను
ఈ మహాసభాగ్యమును తరువాత చేయుటలో” “అహ
గోగ్యతంతయు అదృష్టమయ్యెను.”

సభను ప్రారంభించుచు, అధ్యక్షులు గు శ్రీమత ఎన్.
శ్రీనివాస అయ్యంగారు అంగమున నిట్లువక్తసేసిందిరి:
ప్రారంభ కాంగ్రెసు కుభ్యముగ కాకినాడయందు ముగిసి
తరువాత శ్రీమత కాంగ్రెసు కుభ్యముగ నేడు మదరాసునందు ప్రా
రంభమగుచున్నది. నే దిచ్చుకలేంచిన నాయకుల దేశసేవా
దురంధర్తమును గూర్చి ఎవరినివాడందరని నేను నమ్ముచు
న్నాను. గాంధీ మహాత్ముని య సంకరము
మాలవా మోతల్లి గారే నాయకు డని
భారతదేశమున భావించుచున్నది. శ్రీరాముని నానుమకు
దెట్లుకొనిచెనో మాలవా మోతల్లి గాంధీమహాత్ముని అట్లు కొ
నిచును. 1920 క సంవత్సరమున కాశీమోక్షమునను ప్రారం
భించిన ముగ్గురు దేశభక్తులలో ఒకరు కారాగృహమునందున్నా
రు. ఇకపుడు అదృష్టవశమున బయట వచ్చి యున్నాడు కనుక
వారియొగవనములను మాండ్చుకొని తొలగును.

కాంగ్రెసులో వైకమర్శము

కాంగ్రెసునందు చీలికగలిగెనని మనము నిరుత్సాహము
చెంద నవసరములేదు. ఇవిమాటలు ఆదరణ ఏకముగ నుండినచే
యుచున్నట్లు నిశ్చయము. ఈసమాధానమునకు కారణము మాల
వామోతల్లి మాలవా మహమ్మదల్లిగారట. కాకినాడవిషయ
నిర్ణయసంఘమున మిరచోపై యుండిలేని, ఈయగువునను, త
మనాయకుడు సాన్నిధ్యమున లేనందుల కంతకలెందిరి? కాని
కంతసంతాపముగ నుండెనో మిథ కనుగొని యుందురు. వీరు
కాంగ్రెసు వికమర్శమును కలిగించుటయేగాక, దేశమునకువచ్చు
కలిగిన నున్నట్టి హిందూమహమ్మదీయవివాదమును గూడ
పరిష్కరించిరి. వీరికృషిలన హిందూ మహమ్మదీయసభ్యు
లెప్పుడెదిరి. మరచివచ్చుములకై వీరు మహమ్మదీయ లైసను ఇ
తిరనివ కామలందెల్ల వీరు మొట్టమొదట భారతీయులు, తరువా
త హిందువులు. ఈసోదరులనకారము లేకుండెన గాంధీమహా
త్ముడుండు ట్టు తన ఏమి చేసి యుండగలడు? కేవలము కురల
సంచలములతోననుచుట్టు వీరు క్రయశిల్పిం
తురు. మిథాయకుడు దేశనాయకుడు, తమ నాయకుడైన గాం
ధీమహాత్ముని విమరుల జేయుటకు పూనుకొందురు. వీరు ప్రారం
భించిన మూడువరు లిది. రాగల పండుగముననులలో ప్రజ
లు వీరివలెత్తుచులకు నోడ్చుచును ముగియకొనియు
ఈడెరిమిను. నాకు స్వరాజ్యపక్షమునెదల ఈమధ్యభేదము
మిక్కిలిసంతకము నుండెను. కాని సి. ఆర్. బానుగారును పం
డిత మోతల్లిలూ నెహ్రూగారును అపక్షమున కొనినదేము
వలన, నా కానందేమాములు వీరెను. స్వరాజ్యపక్షము లేక
కాంగ్రెసునకు ఇరువురు పురులలో నొకరు లేనట్లు అగును.

మాలవామోతల్లి గారే గాక, నేడు మనకిరయలొందరు
ఉపసభాధ్యక్షులు వారిలో ప్రధమమున బీజుమ్మ సాహెబ్
గారిని పేర్కొనవలసియున్నది. ఆమె అలీసోదరుల మార్కెర్సి
మనిమిక్కిలరును ఇదిమకే తెలిసికొనియుందురు. ఆమె కృషి
శ్రమమునందునను నిరుపమానముగదేశసేవ చేయుచున్నది. తన
కుమారులు కారాగృహమునండి వెలుపలకు వచ్చియుండుట
కామె ఎంతో సంతోషించుచుండును. ఆమెనిని ఇతర మహా
మ్మదీయవారిముఖుల సాద్విశ్వముగ గైకొని తమధర్మమును, తమ
సోదరులను, తమ పుత్రులను, దేశసేవచేయుటకు ప్రోత్సహించు
రని నేను నమ్ముచున్నాను. ఆమె పితృకు డాక్టరు కియలూగా
రిని పేర్కొనవలసియున్నది. ఆమెన కారాగృహమునండి విడు
దలయై రాకపూర్వము, మరల కార్యరంగమున ప్రవేశించెను
కారాగృహమునండి విడుదలయగుచేత భక్తులయై
నేనాభారమును ఉంచుట తగదు. వారు ఆభారమును వాళ్ళుగ
కొనుట సహజము. కాని యును ఆంధ్రని నిర్వహించుటకు పూను
కొనవలెను. ఇట్లు చేయుటచేతనే ఈదేశమునందు కాశీయో
గ్యమును నిర్వహింతుము సాగగలదు. డాక్టరు కియలూగారి ప్రయ
త్నములవలన దేశమునందు కలంబీయరు కలాలము లభింతుగ
నెప్పుడు. మాలవా మోతల్లి, బీజుమ్మసాహెబ్ గారు,
డాక్టరు కియలూగారు గానను, ఉలేమా మహాసభాధ్యక్షుడు మాల

వీరు ముస్సేను అహమ్మదుగారును, డాక్టరు సయ్యదు అహమ్మదు
గారును వచ్చియున్నారు.

ఇట్టి నాయకుల లీగరమున కేటెంచినపుడు, కాంగ్రెసునను
వీరి కేల సన్మానపత్రముల నొసంగుదదాయని నేను ఆశ్చర్యపడు
చుంటిని. గాంధీమహాత్ముడు, అలీసోదరులు, బానుగారు, పండిత
నెహ్రూగారు, మున్న నవాబ్ లీగరమున కాంగ్రెసుననువారి
కెట్టిసన్మానము నొసంగియుండలేదు. నవరాసునందు కల్లుకాయ
వంటిగాను ప్రారంభించినమార్గమును మనమును ఇచ్చుట ప్రారం
భింపవలయును. సంయుక్తరాష్ట్రములలో పండిత జనహరిలూలు
నెహ్రూగారు స్థానికజనులను స్యాధీనముచేయ నుద్దేశించి
నట్లు, ముమును కాంగ్రెసు స్యాధీనముకొనినవలె నని నా
నమ్మకము.

నేను మార్టీమొద్ద సు పూర్వము అంధ్రులనుసూక్ష్మ దిక్కిల
చెప్పవలసియున్నది. నేను అంధ్రుల వెగి ముండినను వారి
క్రింది నేనెగియుండినను, అంధ్రదేశమునందు అవిధముగ ఖద్దరు
వస్త్రధారణముతో నుండు నాకే కాదెప్పుడుగ నందెను నిర్మా
ణ కార్యమును నెట్లు కొనసాగింపదగునో, ఆంధ్రప్రదేశ్
మామగలిగి: వారంబరును ఖద్దరునే ధరింతురు. వారు ఎల్లప్పుడు
ను అట్లుధరింతురో లేక కాంగ్రెసుకై అట్లు వచ్చిరో నాకే తెలి
యదుగాని బాటియకభల కేటెంచునపుడు మిమను ఖద్దరు వస్త్ర
ధారయై యుండలెనని నేను నేడుచున్నాను. ఖద్దరునుగూర్చి
మిరివిధముగ యుద్ధముగ నుండరాదని నేను హెచ్చరించు
చున్నాను. స్వరాజ్యసంపాదనకుండు, మహాత్మునివిమరుల
యందు మనకు విశ్వాసము గలదని తెలుపుటకు ఖద్దరు వస్త్ర
ధారణమునులభసాద్యమైన చిహ్నము. (కరతాళభ్యములు)

అంతట మహమ్మదీయ నాయకులు సమాఖ్య చేయుటకు
గభనండి 10 నిమిషములకాలము బంటుటకు వెడలిరి. ఈలోపు
గ, కళానా చంద్రవర్మగారు (పంజాబు) ఖద్దరును గూర్చి యుప
న్యాసించిరి. కాంగ్రెసునందు పంజాబునకు ప్రవేశము అగ్రస్థానము
లేకున్నను, కారాగృహమున కెట్లవరుంది దేశభక్తులను బంపిసిది
పంజాబురాష్ట్రమే యనియు, దేశమును గంఠింపచునది పంజాబు
రాష్ట్రమే యనియు వర్మగారు చెప్పిరి.

అంధ్రుల స్వాగతము

నాయకులు ఈలోపుగ సమాఖ్య ముగించి రతురమ స్థాన
ముల చేరిరి. మదరాసు అంధ్రకాంగ్రెసు సంఘమునకుముగ, ఖద్ద
రువై మాక్రింపబడిన సన్మానపత్రమును, కార్యదర్శి గద్దె రంగ
య్యనాయకుగారు సమర్పించిరి. సన్మానపత్రమునందు బీజుమ్మ
సాహెబ్ మాలవా మోతల్లి, నరోజునీదీ, డాక్టరు కియ
లూ, డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదు ఉలేమా అధ్యక్షుడు, వీరం
దరిని గూర్చియు ప్రత్యేక ప్రశంసలుండెను. రంగయ్యనాయకు
గారు ముఖముగను గంధీయుగము సన్మానపత్రమును (అంధ్ర
భాష) చెదిరి చిట్టలతో నమర్చబడిన క్రతులను ఉద్దేశించబడిన
నాయకుల కొక్కొక్కరికిని నొసంగిరి. శ్రీమతి నరోజునీదీ
గారు సభకు రాకుండెను, ఆమె వచ్చిస్తే భావించి వారిని
గూర్చియు ప్రశంసించితిమని నాయకుగారు చెప్పిరి.

సన్మానపత్రము

అమ్మా! బీజుమ్మగారు! భగ్యసంస్థాపనార్థమై తన
నుపురులను రామలక్ష్మణుల అంబువాస క్షేత్రాది కష్టపరుల
రల నైవహించి వినుతిగన్న కాకల్యాణవి నైవది మిమను
పరాధింకే నానాటికి క్షీణించుచున్న భారత దేశభక్తు
లనిరుద్ధర భారతమై ఆతర రామలక్ష్మణు లనచును
మిమిజునందనులు శ్రీమాలా నామోతాల్లి, మహా
మ్మకాలీగార్ల నిరంతర నిరంధకాధికారివిధితి కారాగారకా
నాది క్షేత్రములకైన జరింపక, వారల నవా దేశసేవాభావన
కంకణాదర్శకములగ ప్రోత్సహించుచు, మిమను స్వయముగ
జరాభారమునందు దేశసేవయే స్వభగ్యముగ నెంచి చిట్టలము
జేయుచు దేశమును దేశారాధనకు బురికొల్పుచున్న మిమను
తను బ్రశంసించ మాతరమా!

సోదరి! నరోజునీదీ! మిమను అంధ్రదేశమునకును గల
సంబంధ బాంధవ్యములను, అంధ్రదేశమునెదల అంధ్రసోదరుల
యందును మిమను గల గౌర విశ్వాములను ప్రశంసాశీలములను
మిమ భారతమాతృబంధునిమై కైకై భారతాం నలను దేశసేవా
దిక్షాకంకణబద్ధల గానింక బంబుల బురికొల్పుచు బుంబుల
కంటె ద్విశిష్యతోత్సాహముతో మిమ చేయుచున్న క
నీక గొనియాడమే మరేదలము. మిమ భాగ్యక్షేయమునొందితిని
భగమును, అంగనామమున దుస్సాధ్యము లని చెప్పటకు అలిక
యొక్క గావాలదు.

సోదర సోదరీమణులారా! నేను అకాలి యుద్ధమమును గూర్చి యింకొక చిత్తేదను. నా మిత్రులు కొందరు నిర్మాణ కార్యక్రమమునుగూర్చి ముచ్చటించుచుంటి. మరికొందరు కాశన సభాప్రవేశమును గూర్చియు కాశన సభల యంతరము తాము చేయింపు యుద్ధమునకార్యములను గూర్చియు ముచ్చటించుచుండిరి. కాని క్రస్తుత భారతదేశపరిస్థితులు నిర్మాణకార్యక్రమమువైగాని కాశనసభలవైగాని అధార పడియుండలేదని నేను మీకు చెప్పుచున్నాను. నేడు ప్రేక్షకుల డేయిచ్చు అకాలి సత్కర్మగ్రహమువైన నే అంకితము గలదని నేను విన్నవించుచున్నాను. నిర్మాణకార్యక్రమములను నేగాని కాశనసభలను నేగాని మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు, గాంధీమహాత్ముడు ప్రారంభించినమహాస్వక్రమము సత్కర్మ

గతమున కే మనము సంస్కృతము నుండియును తెలుగునకును, ఒకటి మారు అందులకు కనీసముగా మనమును ఏర్పరచుకొని, నిర్మాణ కార్యక్రమము చేయవలసిందిగా అదియే శిల్పకళలలో కొనసాగినది. గాంధీ సహితము ప్రాచీనములైన, మిగిలిన నిర్మాణములను చూస్తేనే నిర్మాణమునకును, తెలుగునకును మధ్య ముఖ్యమైన విభేదములు కనిపిస్తాయి. సాధారణముగా తెలుగునకు అదియే విభేదములు మనము, కట్టడములకు, సన్ననితనము, విభేదములు సాధారణముగా తెలుగునకు మధ్యములను, ఒకటి ఇతరదేవులు అలవడి, చివరము, ఒకరొకరు ప్రభుత్వముగా తోచి వారి ఆధారములను వారు తెలుసుకొనుచుండ, వారిలో రంగమున నెదుర్కొనుట అప్పుడు ఎదిగవచ్చును. రంగమున కతి ఘటించి చంపుటయే లేక ప్రాణము లభించుటయే యగునని కాని ఆసాధ్యమును మనము మనమే నిరాకరించితిమి. దేశస్వాతంత్ర్య నిమిత్తమై దుర్భరపరాభవముల తిరుగుడుమన మంగీకరింపము. ఆచారములు మనమే కాకలేనివి విడిచివెట్టితిమి. రెండవమార్గము అహింసామార్గము. అహింసామార్గమునందును రెండు తెగలవా రున్నారు. అహింస మతభక్తులను భావించువారొకరు, రాజనీతియను భావించువారు మరొకరు. వాడెంత స్వయ్య (మాలానా మోక్షలింగం జూపుచు) అంగీకరింపబడిన సిద్ధాంతమని చెప్పుచున్నాడు.

మాలానా మోక్షలింగం:— గాంధీమహాత్ముడు అట్లు చెప్పిన దాక్కురు:— రాజనీతియే, మతభక్తులూ నాకక్కరలేదు. కాని ఈ దౌర్జన్యరహిత అసయోధ్యను నిర్వహణార్థమున స్వస్వమును భాగించుటకు సంసిద్ధముగ నున్నామని ఎల్లరును అంగీకరించుట, (కరతాభక్తులు) కనుక మరల దౌర్జన్యమును గూర్చి తలపెట్టకే మన కార్యములను సాగించవలెను. అహింసా సాధనముల మూలముననే మనము స్వాతంత్ర్యమును పొందగలము.

అకాలీ సత్యాగ్రహము

మిలో కొందరు పంజాబులోని అకాలీలను నిర్మలము చేయించుచు, మామట కనకాక్షములు లభించినవారు వాపెద్ద అన్నయ్య (మాలానా మోక్షలింగం) ను చూచిన నిర్మలమునందును ఈ అకాలీలను గలవారని నేను చెప్పగలను (కరతాభక్తులు) మొదటి నుండియు, కట్టిపట్టుకొనుటకు ఇతరులను చంపుటకు నేర్పించబడిన నిర్మలము నేను మనోవాకాశములను అహింస నేగమనిచుచుండుట అత్యవసరముతోచుచున్నది. అకాలీ యుద్ధమునందు రెండు కారణములతోద్భవించి, మొదటిది కేవలము వారిరుకలంబుమై నది. నిర్మలము గానిమనకు ఆచారముమై ఏలాటి సంబంధము లేదు అది గురుద్వారముల సంస్కారము. దానినిగూర్చి కొంతమంది గురుద్వారా ప్రబంధకసంఘము చేయవలెను. రెండవ కేవలము, అకాలీ సంఘములను గురుద్వారా సంఘములను అక్రమసంఘములని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఈ ప్రకటనము గావించుటకు ఒక నిర్మలమునేగాక, దేశము నంతటినిపరిభ్రమించి పట్టుచునది. మన పౌరస్త్వపు హక్కులకు వ్యతిరేకమిగులుచున్నది. కాంగ్రెసు కాకినాడలోని దియ్యపురమునుగూర్చియుచున్నది. కాంగ్రెసు నిర్మలము ప్రత్యేకమనువ్యవహారముల చేయుచున్నది. కాంగ్రెసు కాకినాడలోని దియ్యపురము గావించెను. ఇందుచేతనే, రంగము నిర్మాణకార్యక్రమమునందుగాని కాననకలమునందుగాని తేదని నేను అంటిని. రంగము అమృతసరగరిముననే గలదు. దైర్ఘ్యంతులగు అకాలీలు ఉద్ధృతమును సాగించుచున్నారు. పంజాబు నందు వారు సత్యాగ్రహమును, తీవ్రము సాగించుచున్నారు. అక్రమసంఘముల సభ్యులై సత్యాగ్రహము చేయి విధులను వైభవమున తిరుగుచున్నారు. అరెస్టులను కారాగృహములకును 25 మంది వంతున కారాగృహ నేర్పడి నవలెచున్నది. ప్రభుత్వమువారు కాంగ్రెస్ దైర్ఘ్యంతులకు మూలము పట్టుకొని వారిని తెలుసుకొనుచు బెట్టుచున్నారు. 70 లక్షల మంది నిర్మలము నిలుకడకు సంబంధించిన విషయమిది. కాంగ్రెసువారు తమతోగూడ కలిసి భవిష్యత్తును చేయరాని కనుగొనుటకే వారింత కాలమును నిరీక్షించుచుండిరి. వారు పంజాబునందు ఏదోఒకవిధమైన కరతాభక్తులను ప్రారంభించిరి నేను నేటి వార్తాపత్రికలందు చదివితిని.

హిందూ మసల్మానులారా, మీ అకాలీసోదరులు కారాగృహములందు బాధపడుచున్నారే, యెదురంగములకు పాటల వాదించినను, మీలో మిగిలిన పోట్లాడుచునే యుండెదరా? మీ రట్లుండలేని, అదిదేశమునకు కావ్యకర్మము కలదు. నాపాపములు తగును. వారిట్లు కారాగృహములందు హిందూమసల్మానులందఱు నీ యెదురని నేను ఎరుగుదును. కాకినాడ సమావేశమునందు దేశమునందు అన్ని విధములకును

వేదములు అందెను. కాకినాడనుండి వ్యవహారముతో, నైక మత్యముతో లేచినవ్యక్తులును సంకల్పించుట, గాంధీమహాత్ముని సిద్ధాంతములను కాంగ్రెసు గానికనుసరించుట సంకల్పములను మనము పోట్లాడుకొనితిమి. తేదనునందు బిగిడి కాననకలకార్యక్రమముతోగాని, కాననకలతోగాని కాంగ్రెసున కెట్టి సంబంధములేనని ధీమా తీర్చుకొనుచు నున్నాము. కాకినాడ మరల వ్యవహారము. నమమిత్రులు కాననకలలతో ప్రకటించిన పిమ్మట తాముకొనసాగవలెనని జరిపెదనయే నమ్ముచున్నాము. మూడుమూడు కాలము కాననకలకార్యములను భగ్ను పరచిన తరువాత వారు నా సోదరులు మోక్షలింగ మహాత్ముడల్లి గాల్గవచ్చునని స్వరాజ్యవర్తకమునందు చేరుదురు. దేశకార్యక్రమ మంతయు ఈ సోదరులకే ధీమముననున్నది. కాకినాడలోని దెన్నుకొనబడిన కారాగృహములకు వికలమత్యభావమున నుండగలదు. మేము కార్యముల సాధింపవలెందిమి. కార్యము సాధించుట. సాధించి గెలుపనిశ్చయించితిమి. నమమిత్రుల చివ్వులకు, మనకాములలోని యువకులు చేకూరిన స్వరాజ్యవర్తకము చేయిని పంజాబునకు గాని మరెయ్యెచ్చునకు కాని నడచుటకుగాని సిద్ధముగ నుండునని నేను తలచుచున్నాను.

నాయుపస్వామ్యమును ముగించుటకు పూర్వము, మిమి కల్పనము ను ముగియవలెనని వేదముననున్నది. ధీమా, కూతుల ఇతర గొప్పదేశములు సంపాదించుకొనిన స్వాతంత్ర్యమును మిమిను సంపాదించుదు. దేశ అత్యంత స్వాతంత్ర్యములే ప్రధానముగ నెంచి కృషిసంపుట. (కరతాభక్తులు)

డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదు ఒక సంవత్సరమునకు వివాదములతో నడిచిన పిమ్మట మనము మరల నైపుణ్యమును సంపాదించుకొంటిమి. భారత దేశకక్షిమందు దగు మాలానా మోక్షలింగం నామకత్యమునందు మరల మన కార్యములను సాధింపవలెను సమర్థులైతిమి.

కొందరు స్త్రీలు వెదలిపోవుచుండ, లింగమునుసాహిబా వారిని కూర్చుంటున్న వేదమునను, అంతకు వారు మరల కూర్చుండిరి.

డాక్టరు మహమ్మదు: మోక్షలింగం ఇప్పుడు తమకాంతి సంకేతమును క్రభుత్వమున కొనగిరి. ఆ సంకేతము పిరికితనము నునకక కనబలమునను నే యువగను. మూడు మాసములు అయిన రాజప్రచారము గావించును. మదరాసులోని స్త్రీపురుష రాటుమును తిప్పరలెను. ఈలోపు కలెంటియరులను పంపింతు. ఈపనులు పూర్తియయ్యెను, తిరువార ఏమియగునో, నిరీక్షించుదు. మన సాన్నిధ్యమున నుడువాయుకుడు తరువాత భగవదను గ్రహము నలర ముందంబడిన విషయములయందును.

హిందూ-ముస్లిము నిరుత్సాహములకు అవకాశము లేదు హిందూముస్లిము విషయమై దేశము నిరుత్సాహము కలెంటియరును ముస్లిములు డాక్టరు కియూ గారు జయము నందుండగా, పంజాబునందు కలెంటియరులను నాపెను. అదృష్టవశమున అతను బతుకొనెదననియు, ఇప్పుడు చాలవరకును తీవ్రత తగిలినది. వీరూరు రాష్ట్రమున హిందూ ముస్లిము సమన్వయము లేదు. అందఱును వికలమత్యముగ నుండురు. సంయక్తరాష్ట్రములలో, కొంత అయిగాని అది తగిలిపోవుచున్నది. కాకినాడ అనంతరము అందఱును వికలమత్యములయిరి. మాలానా మోక్షలింగం మహాత్ముడల్లి గారులు తమ కాలమున ఈ హిందూముస్లిము సమన్వయము దుగూడ వినియోగించుచున్నారు. వారి ప్రవేశములను, వివాదము లింకను ఏమైననున్న అదృష్టము కాగలవు. మోక్షలింగం సింహాశ్రయమునుండి మరలవచ్చుచున్నావు ఈ కరతాభక్తులను అయిదువేల మంది మంజీయరులు చేయరుని నేను నమ్ముచున్నాను.

అంతకు సింధునామక దగు డాక్టరు వైరరాంగారు హిందూముస్లిములకు మధ్యనిందిరి. భారతీయులలో సాంఘికభేదము అందఱా దనియు, ఒకరిని ఒకరు నీయమును అంటరానివారుగను చూడరాదనియు అట్లుచేయుట కేకార్యకరమనియు చెప్పిరి (వేదములు ఉద్ధరను భరించవలెనని ఆమున చింతించెను.

బీమమ్మను సాహెబా సోదరులారా, కుమారులారా, సోదరిమణులారా, కూతులారా, ఇప్పటికి చెప్పబడిన వానికన్న న, నే నేమియు నభిముఖ చెప్పలూనుకొనలేదు. నా కుమారులు పోతు, బీమమ్మడు తెలుసుకు తెల్లకప్పటినుండియు నేను భూమిను కడచి దేశ స్వాతంత్ర్యముతోకలై దేశసంరక్షణ గావించ మొదలిడితిని. గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహము ప్రవేశించినను, మీ రెల్లరును స్త్రీలు కార్యములను ఆధారధిగ నిర్వహించుకొనుచుండుటకు మోక్షలింగం విచారకరముగ నున్నది. మీ రేమైన పనిచేయువారే

తిరా, తేదా? మీమనస్సులోని యల్లిపాటములను నిన్నవేటముగా తెలుపుము. మీరు మిగిలిన కార్యములను చేసినను, వేటమున్నను, ఉద్ధరము తెలుసు భరించలేరా? ఈ విషయమై మీరే యల్లిపాటములను తెలుపుకొని తెలియజేయుదు.

ముస్లిములకు నా మసల్మాను సోదరులు ముఖ్యముగ ఈ ఉద్ధరను భరించలేదు. మెక్కా, మెడినా పుణ్యస్థలములు పరాధీనమైయున్నవి. మీ రిదిబట్టి తెలిసితిరేని అట్లు నిద్రపోవుచుండురా? నిజముగా మసల్మాను లైతిరేని మీరు ఈపవిత్ర స్థలములకు స్వాతంత్ర్యము లభించు వరకును నిశాంతి పొందరాదు.

హిందూ పురుషులు నేను నాకుమారులను ఎట్లు ప్రేమించునో మిమ్మును అట్లే ప్రేమించును. మీరు రామానుజమును మరచిరా? నీతారాములు 14 సంవత్సరములు మహాసము చేసి అక్రమము లొంగిపరాజనముగని ఎదుర్కొనలేదా? ఈయందరికను సంతను మీరు మరచితిరా? నాకు కలెంటియరు చెప్పినది. మీ రెల్లరును పనిచేసి స్వరాజ్యమును సంపాదించుకొనరా!

మీరు భగవంతుడు ప్రభుత్వము నిర్వహింపమని నొసగుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను. గాంధీ మహాత్ముని కడకు చేయుట కందఱు కృషి నలిపిన ఆచారము స్వరాజ్యము తెచ్చునని చెప్పినది కాని చెప్పిరి. అత్యంతమైన రాజకీయాలాచారములను గురించును లభించిరి.

శంకరాచార్య, అచ్చనా అప్పల భక్తులతో కథ సాంకలము 8-40 x 111 తు ముగిసెను. నాయకులు మన నేటిని కలకాలము 5 గంటలకు రావలెను చేటుచుండు ఉపదేశించురు.

నిన్నటి సముద్రతీర సమావేశము

మాలానా, సోకటూరి, ప్రభుత్వ లుప్తసంఘములను వార్త, వార్తాపత్రికాముఖమున గనియు, గనివారలనుండి వినియు, ప్రజలతో బాటు నేనును, తిరువారేనే కిదికి, ప్రయాణమైతిని. నాల్గుంటలకే అచ్చటకు పోవువరకు, ఎవ్వరో నల్లులై దుగూరుచోడులు, నాల్గు బల్లలను, మూడుమస్లిముల, క్రిందు మీరుజేయుచు, అటునిటు చూచుచు, అదానది జేయుచున్నార. ఎవ్వరో కొందరు, జానపదులు మాత్రము, సముద్రతీరంగ సంతానముల తమ సంతానములకును, సతులకును జూపుచు, సంతోష, సంరంభములతో, సవాళపరమృతా ప్రవిన్యాసావస్థా సములతో నేనూ, యాపనసంఘములనున్నాను. వల్లెవాండ్రు కొందరు, ఉదరపోషణయంత్రానంతరమున, సముద్రాంతర్యాగము నుండి, తమ చిన్ని వాచలనో, కెప్పలనో, బాలెరిగి, యెడ్డు జేర్చుచు, అచ్చటచ్చట, సజాతీయుల సహాయమున, తమ వాహనముల వైకుంఠమునకునున్నాను. నేనును ఒకనావ చాటు న కూలబడి, ప్రకృతిరహస్య విద్వియా యని నాలో నే నేదో యోచించుకొన నారంభించితిని.

ఇంతలో ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగ నలుదెలనుండి, ఉపన్యాసంగము చుట్టును, ఆక్రమించుకొన నారంభించిరి. ఒక్కగడియలో, ఒక్క సమాసము, మరియొక ఆరగడియలో, మరియొక సమాసము, యిట్లే చూచుచుండగ, ఆ నైకతనంత యుక్తమహాపుష్ప జనాభ్యుమై పోయినది. పలువు రాడు వారుకూడ, వారికై నియమించబడిన, ప్రత్యేకస్థలము నలంకరించి నారు. ఇక చోటు చిక్కదనుభవమున నేనును పోయి ఒకచో భూస్థుంటిని. పదివేల తెక్కడు ప్రజాసమావేశమైనది.

బహుజనసమావేశము, కన్నులపండువగ నుండుట కేమి వింత! చెవుల పండుగకు పూర్వము ప్రజలంత, వృధాహాసము వహించుట, తాదనికావోలును—రంగమాణసారీతాగ్రగణ్యములగు, తమ రసనెల్లియముల కూటం పోయి కావోలును—కేనగలును, బటానీలును కలగజేసి, యెడ్డిని కట్టుచున్నాని. గలగలలాడించుచు, మునిశ సమావేశముల పటపట లాడించుచు, బహు విభవతా చూడం బడు. సామర పొందితిప్రాభవముల, యిష్టాప్తి నేమేమో కూర్చుండగ, నమ్మచునా జూచుచున్నా.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924 వ సం॥ జనవరి నెల 5 వ తేది

శనివారము

కాంగ్రెసు సందేశము

కాంగ్రెసు సందేశమును, కాంగ్రెసు నాయకుల ద్వారా విసగలు భాగము చేసి పురి పాదులకు విస్తరించినము గలిగెను. మాలానా షోకతాలీ, నిజమర్కా, డాక్టరు సయ్యద్ హుస్సేన్, డాక్టరు కిషోర్, డాక్టర్ రామ్, శ్రీనివాసయ్యంగార హెచ్చరికలు, ప్రజలకు తమ కర్తవ్యమును తెలియ బరచిరి. ఇకముందు మద్రాసుపాదులు తమ ధర్మమును నెఱవేర్చుచో, తప్పు వారిచేయగను. నాయకుల ప్రసంగములలో నూతనసందేశము లేకపోయినను, మహాత్ముని సందేశమునే వారెక్కుడు విశ్వాసముతో, ఎక్కుడు ధైర్యముతో నీ సమయమున వివరింపగలిగిరి. గాంధీమహాత్ముడు చెరసాలకు బోకముండే, ప్రజలకు వారి ముఖ్యకార్యము తెలిపి చనిరి. కొరమాలిన వివాదములతో నాయకులు ప్రొద్దు బుచ్చుటచేతను, నూతన సందేశము కొరకు ప్రజలెదురుజూచుచు, ఎదుట నున్నవనిని మరచుట చేతను, దేశమునందు మాంద్యమును జడలేవమును ఏర్పడినవి. మహాత్ముడును అలీసాదరులునుగూడ ప్రజల మధ్య లేకుండుటచే, వారిలో విశ్వాసమును పురికొల్పి పనిచేయించగల నాధుడు లేకపోయెను. కాని ఏ యుద్యమమునకొనినను, ఇట్టి నిమోక్షములే ములు గలుగక మానవు. పాటు పోటు లుండక మానవు. అంతిమాత్రిముచే నిరుత్సాహము జెందుట ధీరుల లక్షణము గాజాలదు. ఉద్యమారంభముననుండ, ఉద్దేశమును, ఉత్సాహమును, మొదటి యంత హెచ్చుగనుండుటయు కష్టము. పొంగువలె పొంగి, ఉత్సాహశక్తియుము చల్లారుట సహజము.

అంతిమాత్రిముచే ఉద్యమ మంతరించి నటుల భావించనడు. అధికారులేమి, అంగ ప్రముఖులేమి, ఇట్టి పోరాటాటనకు లోనగుచు న్నారు. అసహాయోద్యమము జనించుటకు గల కారణములు దొలగిన గాని, ఉద్యమావశ్యకత దొలగిపోదని, అధికారులు గ్రహించుటయు క్రము. అనుకూల పరిస్థితులచే, మరల నీ యుద్యమము తొంటి వికాసము జూపు ననుటకు సందియము లేదు. వివాదములు ప్రబలుటయు, సందియము లుద్భవించుటయు జరిగినను, తుదికు అనుకూలముగనే పరిణమించెను. ఏలనన, సందియములు దొలగినవిన్నట్లు స్వతంత్రోద్యమము మరింత శోభతో బ్రకాశింప గలదు. అట్టి సుభస్థితియే ఇప్పుడును చేకూరినది. నిర్మాణ కార్యక్రమమును సకపాసించినవారు, నేడు దాని యుపయోగమును గుర్తించుచున్నారు. దీని కన్న ముఖ్యమగు పనిలేదని, స్వరాజ్యవత్తము జారు ఫయిలము గ్రహించుచున్నారు. శాసనోల్లంఘనమునకు, నిర్మాణ కార్యక్రమము తగిన సాధన మని గాంధీమహాత్ముడు తెలిపినపుడు సందేశము జూపినవారు, నేడు దాని యుపయోగమును గుర్తించుచున్నారు. జాత్యైక్యము లేకుండ, అహింసా వాదావరణము ప్రబలకుండ ఏ కార్యమును నెగ్గదని, అనిభవము మూలమున దెలిపినపుడు, కాకినాడ కాంగ్రెసుసభ ఇతర కార్యముల నేమి జేసి

నను చేయుచున్నను, సమరసభావమును ప్రబల జేసెననుటకు సందియములేదు. స్వరాజ్యవత్తమున కును బహిష్కారవత్తమునకును, హిందువులకును మహమ్మదీయులకును, సంపూర్ణ స్వతంత్ర్యవాదులకును సామాజ్యస్థ స్వరాజ్యవాదులకును, కాంగ్రెసు సభ్యులకును మితవాదులకును, మధ్యగల ప్రాతికూల్యము దొలగించి, సమన్వయము గురుర్పు జేకు, కాకినాడ కాంగ్రెసుసభ మిగుల తోడ్పడెను.

ఇట్టి ఫలితము కడు సామాన్యముగ గనుపించినను, మిగుల ప్రయోజనకరమయినది. వివాదములు దొలగి, ఏకీభావము గుడిరిన గాని, సత్వరాభివృద్ధి సాధ్యపడదు. కార్యోత్సాహము ప్రబలదు. అసహాయోద్యమధర్మ మంతరింపకుండ, ప్రజల మధ్య భేదభావములు తగ్గుటకు కాకినాడ కాంగ్రెసు సభ పాటుబడెను. ఆంధ్రదేశమున జరిగిన దేశీయమహాసభలో, నిట్టి యనుకూలస్థితి గలిగినందులకు, ఆంధ్రులు గర్వపడగలరు. అలీసాదరుల ప్రోద్బలముచే, నిట్టి శాంతభావము గుడిరె ననుటకు సందియము లేదు. వీరు ప్రజల దృష్టిని సిద్ధాంతముల పట్ల గల పోరాటమునండి, కార్యరంగము వంకకు మరల్చిరి. నిర్మాణకార్యక్రమము త్వరితముగ కొనసాగుకుండుటకు గల యభ్యంతరము లన్నియు దొలగింపబడెను. నిష్పటికనము నాయకులు గావించిన ఉపన్యాసములలో ప్రస్తుతిస్థితి పట్ల సంతృప్తి దెలుపబడెను. శాంతపరిస్థితులు మరిల చేకూరినందుకు, షోకతాలీగారేమి, కిషోర్గారేమి సంత్రిప్తి దెలిపిరి. నాయకుల పోరాటము లిహిద ప్రజల మనము లను చీకాకుపరుచజాలవు. నాయకులకు చేతనిండ పని గలిగించెడి కార్యక్రమము నాయకులపై విధింపబడినది. కద్దరునిర్మాణమును పూర్తిజేయుటకై తమ జీవితమును ధారబోసెన నని షోకతాలీగారు వాగ్దానము జేసిరి. షోకతాలీగారు కార్యశూరుడు. మాట లతినికి తిక్కువ. కార్యపరత్వ మధికము. అట్టి ధీరజిత్తుని సంకల్పము త్వరిత నెఱవేఱక మానదు.

కద్దరుబోద్దు, అనుకూలపరిస్థితుల మధ్య నిర్మించబడినది. సభ్యులందరును కార్యదీక్షా తత్పరులు. కావలసిన ధనమును ప్రోగుజేయగల సమర్థులు. ప్రజలలో కార్యోత్సాహమును ప్రజ్వలించ జేయగల సమర్థులు. జమకలాల్ బజాజ్, శంకరలాల్ బాంకరు, మగకలాల్ గాంధీ, మధురాదాసు పురషోత్తమదాసుగార్లు, ఆంధ్రదేశమున వర్తకులము సలిపి, ఖద్దరు విషయమై సంగతి సందర్భములను గ్రహించుటకు, అపుడే బూనుకొనిరి. పిమ్మట ద్రవిడదేశమున సంచరించెదరు. కద్దరును పూర్తి జేయుటకు, షోకతాలీగారు స్త్రీల సహాయమును వేడుచున్నారు. స్త్రీలకోమలహస్తములు నూలు దయారుజేయుట కెంతయు సుపయోగపడగలవు. ఇంటియొద్ద తీరిక కాలమునంతను నిదురై వినియోగించుటకు, వారికి మహదవకాశము గలదు. పురుషులు ధనసంపాదనమునందు నిమగ్నులగుచు, వెలుకలి జీవితవిషయములలో బనిచేయుచు, అననరమగుచున్నప్పుడు కార్యవామలకు జనుచుండు తరి, స్త్రీలు వెలుపలకు బోనక్కరలేకుండ స్వరాజ్యనిర్మాణమును యింటియొద్దనే నెమ్మదిగ నిర్వహింపగలరు. స్వరాజ్య నిర్మాణమునకు, స్త్రీల సహాయ మపరిమితముగ గావలయును. లక్షలకొలది స్త్రీ సేవకురాండ్రు ఇక్కార్యమును చేపట్టవలయును. కాకినాడలో గూడిన స్త్రీలు, స్వరాజ్య నిర్మాణమునకై శక్తివంచనలేక తోడ్పడెదమని, షోకతాలీగారికి వాగ్దానము జేసిరి.

నిష్పటికనము, బీచిసభలో జేరిన సభ్యులు కొలదిమందియైనను అట్టి వాగ్దానమునే గావించి

చిరి. ఈ వాగ్దానములను స్త్రీలును, పురుషులను, చెల్లించినగాని, నాయకులపట్ల నిజగౌరవమును జూపజాలరు. వానిని చెల్లించువరకు, షోకతాలీ బోలు కార్యశూరులు తొందరపెట్టుచునే యుండురు. చెన్నపురి దుస్థితిగాంచి, నాయకులు విచారము జూపియుండుట వింతగాదు. కద్దరుధారణముపట్ల, సభిమానము జూపెడి ఆంధ్రదేశమునుండి కద్దరు ధరింపని దేశాభిమానులుగల చెన్నపురి గాంచిన తోడనే, నాయకులు నిర్విణ్ణహృదయు లయిరి. నాయకుల ప్రసంగములను విని యానందించుటకు విచియొడ్డున వేనకువేలు ప్రజలు చేరినను, కద్దరును ధరించినవారతల్ప సంతాపములుగ నుండుట మిగుల శోచనీయము. ఇతర సమయములం దెటుల మెలగినన, షోకతాలీబోలు నాయకులను జూడజచ్చింపుడయినను, పవిత్రమగు కద్దరు వస్త్రములను ధరింపకుండుట, గొప్ప దోషము. ఈ విషయమై చెన్నగర ప్రముఖు లెక్కుడు శ్రద్ధతో బనిచేసినగాని అనుకూల ఫలితము గలుగనేరదు. ఉట్టి కక్కలేనివారు స్వర్ణమున కెగురు లెటులను సామ్యమున, నిర్మాణ కార్యక్రమముపట్ల శ్రద్ధ జూపజాలనివారు శాసనోల్లంఘమును నిర్వహించుట దుర్లభము.

నిర్మాణకార్యక్రమము చప్పిడి కార్యక్రమ మని యు, స్వరాజ్యోత్సాహమును పురికొల్పినరదనియు ఎంచెడివారు, దానియందలి నిజభావమును గ్రహించుటలేదు. నిర్మాణకార్యక్రమము జరుగుకొలదియు, స్వరాజ్య నిర్మాణమును జరుగుచుండును. కద్దరు బూర్తియగు కొలదియు, స్వరాజ్యము చేరువకు వచ్చును. జాత్యైక్యము బలపడుకొలదియు, స్వరాజ్యము సిద్ధించును. పంచాయతుల నిర్మాణము, జాతీయ విద్యావ్యాపనము, అప్పుత్యతా నివారణము, కొనసాగుకొలదియు, స్వరాజ్యముగూడ సంతాపితమగుచుండును. అందుచే స్వరాజ్యసిద్ధికి నిర్మాణ కార్యక్రమము తోడ్పడదనిగాని, ఇయ్యది రాజకీయ కార్యక్రమము కాదని గాని తలంచుట, వట్టి దురభిప్రాయము. శాసనోల్లంఘనావశ్యకత గూర్చి డాక్టరు కిషోర్గారు మిగుల నుత్సాహముతో మాటలాడిరి. అకాలీ యుద్యమ ప్రాశస్త్యమును వీరు కొనియాడిరి. ఈయుద్యమమునకు తోడ్పడుటకు, కాకినాడ కాంగ్రెసుసభ నిశ్చయించెను. శాసనోల్లంఘనమునకు సంసిద్ధపడుటకై, నిర్మాణ కార్యక్రమము తోడ్పడునను సంగతినిమాత్రిము ప్రజలు మరువకూడదు. కాంగ్రెసు సభవారీ మారు నిష్పత్తుమగు కార్యక్రమమును నిరూపించిరి. మహాత్ముని సందేశముపట్ల గాఢ విశ్వాసము జూపిరి. ప్రతికూల పరిస్థితుల ధొలగింపజేసిరి. నిరంతర కార్యాసక్తి జూపుటకు నాయకులు సంసిద్ధతజూపిరి. ఇట్టి యవకాశమును భారతీయులు చేపట్టి, ముందుకు త్వరితముగ సాగనిచో, అందుకు వారే బాధ్యులగుదురు. ఆంధ్రు లీసమయమున, కాంగ్రెసుసందేశమును జయప్రదముగ నిర్వహించి, తమ ప్రతిపదన కాపాడుకొందురని నమ్మెదము. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము, యూనెల 20 తేదిన విజయవాడలో గూడ నున్నది. కాకినాడ కాంగ్రెసు తీర్మానములను కొనసాగించుట కాసభలో మార్గముల నరయుటకు, యీసభ పూనుకొనుచున్నది. అనుభవజ్ఞులును, కార్యశూరులును, తమ యమూల్యమగు సూచనలబంపి, స్వరాజ్య నిర్మాణసిద్ధికి తప్పక తోడ్పడవలయును. మరెంత కాలము వలకు దేశము తన దృష్టిసంతను నిర్మాణముపై నే నిగుడించవలసియుండును. వెక్కు విషయముల వంకకు దృష్టిని ప్రసరింపజేసి తుద కేమియు జేయ లేకపోవుట కంటే, మహాత్ముడు నిరూపించిన

కార్యము నొక్కదానినయినను బూర్తిగ నిష్పాదించి, అతని హృదయమును సంతుష్టిపరుచుట ప్రజలకు మిగుల లాభకరము. రెండవవాడు సంవత్సరములనుండియు తగిన సంచలనము లేక బడియుండిన దేశము, వెనుకటి లోపమును నివరించుకొని, వెంటనే కడలిక జూపుట ముఖ్యము. ఇందు కొంత పాటుబడువారందఱను ధన్యులు. కాంగ్రెసు సంక్షేమ సఫలమగు గాక! గాంధీమహాత్మునికి జయమగు గాక!

కెనియా నిర్ణయము స్థిరపడట

కెనియా నిర్ణయము స్థిరపడినది. భారతీయులకు అత్యల్పప్రాతినిధ్య మిచ్చుచు, వారికి సమానమగు ఎన్నిక హక్కులను నిరాకరించిన చట్టము ఘోషమనియు, దానిని కొనసాగింప జరదనియు, భారతీయులు మొర బెట్టిరి. ఇండియా ప్రభుత్వము అసమ్మతి దెలిపెను. ఎవరెన్ని బెప్పినను, కెనియా శాసనసభ వారి చట్టమును శాసనము గావించినట్లు, నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. అత్యల్పసంఖ్యకులగు తెల్లవారికి 11 స్థానము లొకటిగావించి, విశేష జనసంఖ్యగల భారతీయులకు 5 స్థానములు మాత్ర మొకటిగావించి, ఇవి ఎన్నిక స్థానములు. ప్రభుత్వ నియమితస్థానములు తెల్లవారిపరమైయున్నవి. ఇట్టి యన్యాయము జరుగఁగూడదని, దెలుపుటకు శాస్త్రీ, సప్రసాగారి రాయబారము లెన్ని వెడిలినను ప్రయోజము లేకబోయెను. ఇట్టి అన్యాయపు చట్టమును కెనియా శాసనసభలో విచారించినపుడు, భారతీయ సభ్యులు హాజరుగాక ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనిరి. వీరు తమ పదవులకు రాజీనామా నిచ్చిరిని దెలియుచున్నది. భారతీయ సభ్యు లింత కన్నను వేరుగ ప్రవర్తించజాలరు. కెనియా గవర్నరును క్రొయిడనుగారు, భారతీయ సభ్యులు శాసనసభలో పాల్గొనలేదని, కండ్లనీరుగార్చి, వీరినిట్లున్నట్టి మోసముడప్పు వేరుగారు. భారతీయుల నెంతవరకు అవమానపరుపనగునో, అంతవరకును అవమానపరచిరి. సామాన్య శ్రేయమును వీరినుమంతయు పాటించకబోయిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మరియొక మారు పాదభూతిని జూపవచ్చును. ఇంతకన్నను వీరధికమేమియు జేయజాలరు. రీడింగు ప్రభువుగా రెన్నుడును ఓరిమినే బోధించుచుండరు. ప్రజలహక్కులను నిర్మూలించుటలో జూపెడి ఆతురము, వానిని కాపాడుటలో గనపించదు. అధినివేత రాజ్యములు భారతీయులను పీడించుచున్నపుడు, స్వతంత్ర రాజ్యములలో లాము జోక్యముకలుగజేసికొనుట కష్టమని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు వెలుపుమండెడివారు. ఇప్పుడట్టిసాకునకు అవకాశము గనుపించదు. కెనియా దేశము, బ్రిటీషువారిపాలనము క్రిందనున్న క్రొను కాలనీయగుటచే, లేనిపోని సమాధానముల బెప్పుటకు వారికి ఏ సలేదు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము వారివలె, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారును క్వేజాభిమాన పూరితులై, భారతీయుల కన్యాయమునలిపి కడు ప్రావృద్ధిపైని గనుబులదిరి. ఇట్టిసితిలో భారతీయుల శ్రేష్ఠత, లవరును తోడ్పడబోదు. వారికివాకే తోడ్పడవలెను. సత్యాగ్రహమే, భారతీయులకు శరణ్యమగుచున్నది. మాతృదేశమునకు వెంటనే స్వరాజ్యమును సంపాదించవలసిన యవసరము, వెనుకటి కన్న నిపుడు ద్విగుణితృప్తిమయినది. ఇంకను తడవు జేసిన, హిందూదేశము భరింపవలసిన సవమానములు దుర్భర మగును.

యూరపీయను వైద్యులు : భారతీయ వైద్యులు నేటిదినము కల్పికునియను కమిషనువారి యెదుట, యూరపీయను వైద్యులను భారతీయ వైద్యులును తమతమ యదంతములను దెలిపిరి. ప్రావిన్సులు నిర్వహించు యద్యోగులను ఇంపీయల్ సర్వీసులోనికి కల్పకొనుట తమకు గొట్టదని, యూరపీయను వైద్యులు స్వప్రకరచిరి. భారతీయుల నెక్కుడుగ నియమించిన సౌభావము దగ్గునట. ఇది మామూలు పాటయే. ఇందువలన యూరపీయనులలో అశాంతి ప్రజలుచున్నదట. మంత్రులపై వీరు తీవ్రాగ్రహము గనుకరుచుట వింతగాదు. మంత్రులకు లోబడియుండుటకు, వీరి కేమాత్ర మిష్టములేదని, తెల్లమగుచున్నది. వైద్యోద్యోగులు మంత్రుల యధీనము క్రింద నుండవలసినవచ్చునో, యూరపీయనులను ఐ. యం. యస్. లోనికి జేర్చవలదని, వీరు బెదిరింపుచున్నారు. కాని యిందువలన, హిందూదేశమునకు గలుగబోయెడి నష్ట వేదియులేదు. ఐ. యం. యస్. ఆఫీసరులకు, ఆరోగ్యపు డైరెక్టరు, ఆసిస్టెంటు డైరెక్టరు మొదలగు పదవులను ప్రత్యేకింపవలెనని వీరు గోరిరి. ఉద్యోగ నియామకము, సర్జను జనరలు గవర్నరుగార్లు హస్తములలో నుండవలెగాని మంత్రులకు జెందఁగూడదని, వీరు సలహా నిచ్చుచున్నారు. తనక్రింద బనిచేయు నౌకరులను నియమించుకొను హక్కు మంత్రునికి లేకబోయిన, అతని యధికార మేముండునో? ట్రాన్సుఫర్లు శాఖల కనబడులుడుచున్నది. వైద్యక శాఖలలో బోధించుటకు, బ్రిటీషు యద్యోగుల కర్తవ్యసంఖ్య యుండవలెనట. భారతీయ వైద్యులకు లిందుకు వ్యతిరేకముగ సాక్ష్యులైచిరి బ్రిటీషువారి నికముందు జేర్చినవసరములేదనియు, యూరపీయను ఆఫీసరులను మిలిటరీనుండి సివిల్ డ్యూటీకి బంపనక్కర లేదనియు, ఐ. యం. యస్. యద్యోగులకు జీతము లన, ప్రయాణ సౌకర్యముల నెక్కువ కక్కర లేదనియు, మంత్రీయే యద్యోగులను నియమించవలయు ననియు, వీరు సూచించిరి. ట్రాన్సుఫర్లు శాఖలలో నయినను, యూరపీయను యద్యోగులు మంత్రులవకమున నుండుట కంగీకరింపరు. ట్రాన్సుఫర్లు శాఖ నేర్పరుచుట, కేవలము అలంకారముకొరకే యని, విదితమగుచున్నది.

మరల లోటా?

ఇండియా డెయిలీమెయిలు జోస్యము నిజమగుచో, ఇండియా ప్రభుత్వపు బడ్జెటులో మరల వైద్యకోట్ల రూపాయల లోటు గనుపించగలదు. రాబడికిని ఖర్చునకును సరిపెట్టుట కిదివలె కెన్నియో క్రొత్తపన్నులను విధించిరి. ఇదిచాలక, భారతీయుల కందరకును, బాధకరమగు ఉక్కుపన్నునుగూడ విధించిరి. శాసనసభ వారి పన్నును నిరాకరించినను, రీడింగు ప్రభువుగారు సర్టిఫై చేసి తమ వంతమును నెగ్గించుకొనిరి. ప్రజల నింత బాధ పెట్టినను, లోటు మాత్రము భర్తీ గా లేదు. అది మరింత యధికమయినది. ఉక్కు పన్ను వలన, తలచినదానికిన్న తక్కువ రాబడి చేకూరెనట. దీనియర్థమేమి? ఉక్కుపన్నును పెంచించినవీర్లు, ప్రజలు వెనుకటివలెఉక్కుదీనుటను మానివై దిరినియే గడ. మామూలు ప్రజల ఆహారమునకు సయితము, రీడింగు ప్రభువుగా రెంతవత్తుముగలుగజేసిరో యూహించవచ్చును. ఇంతియగాక, రైల్వేరాబడి తగ్గనట రైల్వేరేట్లను పెంచుజేసినవీర్లు, ప్రయాణికులు తమసౌకర్యములను కోల్పోయిరి ఇందును బట్టిజూచిన అధికారవర్గము ఇకముందు వరిపాలించుట కష్టము. చేతిలో డబ్బు లేనపుడు, వరిపాలన మొలు జరుగును? హిందూదేశము డబ్బులేక యవస్థపడుచుండ, యూరపీయను ఆఫీసరులు

కొప్పుడే జీతములు వృద్ధిగావలసివచ్చెను. హిందూదేశపు కష్టనిష్ఠురములతో వీరికేమాత్రము బనిలేదు. వారికి సౌఖ్యమబ్బిన చాలును. రాష్ట్రములపై బరువుదొలగు నను నాక అంతరించి నది. ఇంగ్లండులోనున్న పేదరుక రెస్సి రిజర్వునుండి గూడ, ఇరువదిలక్షల సవరనుల బంగారమును విక్రయింప నెంచుటచే, దేశపు దార్భాగ్యస్థితి మరింత యధికము గాగలదు ఇట్టి విపరీతచర్యను, పైనాన్నియలో న్యూమెథిక సహస్థించుచున్నను, ఇకముందే మాత్రము సామ్యుకదలించినను హైందవకోశము నకు నష్టము గలుగునని యంగీకరింపవలసి వచ్చుచున్నది. హిందూదేశపుదివాలా, అధికారవర్గ వరిపాలనాఫలితమని రుజువయినది. ఈసంగతిని దాచి పెట్టుట కికమీద పలుండదు.

స్థానిక వార్తలు

అనందావెస్టు క్యాలెండరు:—అనందావెస్టు క్యాలెండరు ప్రచురించిన, నూతన సంవత్సరపు క్యాలెండరును కందనముతో నుడుకొంటిమి.

గవర్నరు పితాపురమును దర్శించుట:—విల్లింగ్డను ప్రభువు ఈ నెల 28 వ తేదీన బయలుదేరి పితాపురమును దర్శించుటకు జనెదరు. 31 వ తేదీన తిరిగి మద్రాసునకు వచ్చెదరు.

కుప్పుకోగళరణాలయము:—ఉత్తరాగ్రాటు జిల్లాలో అరణ్యభరితమైన అనంతేశ్వరమున కుప్పుకోగళ కాలేషన్ కుర్చుకుంటున్నది. విల్లింగ్డను పట్టిగా రీతి శ్రమచేసి దానిని మౌనము ప్రారంభింపజేసి నవ్వెదరు.

గవర్నరు ప్రభుదంత్రులకు విందు:—మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు గా. సి. పి. రామస్వామి ఆశ్రయ గారు ఈ నెల 31 వ తేదీన గవర్నరు ప్రభుదంత్రులకు, రాయల ఆశ్రయమున భోజనము విందునవ్వెదరు.

ఖలావతు నాయకులు:—బీ. అమ్మ సాహెబ్, హులూ షాహానీ, డాక్టరు కిమలూ, డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదుగార్లు, శివాజీమహమ్మదీయల ఆహ్వానముపై నీరాత్రిబోటుమెయిలులో నీరానవన ప్రయాణమై వెళ్లెదరు.

రాకపోకలు:—“సారు ఇండియన్ ఇన్ డెస్టినిటీ” కంపెనీ మానేజరు డైరెక్టరు హాజీముహమ్మదు ఇక్రీమాన్ నేటి గారు ఈ యుద్ధము మీట్టినందుకు వచ్చిరి. శ్రీమతి సోనీజీదేవిగారు నిన్న రాత్రి కలకత్తామెయిలులో హైదరాబాదునకు ప్రయాణమై వెళ్లెను.

శ్రీకాలపు ఆగమనములు:—ఇదివరకు అందఱు గతముయొక్క మేసరుపదవి కర్తవ్యించిన 50. హెచ్చెర్ల బ్లాడుమెట్లు గారు ఈమాసమున తుదివారమున మద్రాసును దర్శించుటకై రంగూనునుండి వచ్చెదరు. సీదకుస్తాతూ ప్రభుదంత్రుల ఆహ్వానముపై ఈపట్టణమును దర్శించువారు.

సుగుణిలాససభ:—ఈ సభగారు కేఫ ఆ హాం 6 వ తేదీ సాయంత్రము 5-30 గంటలకు విల్లింగ్డయాపుర మందిరమున రావుసాహెబు పి. సంబంధ మొదల్యోగిగారిచే రచింపబడిన ‘ఇద్దరు అప్ప చెల్లెలు’ (Two Sisters) అను నాటకమును తమిళమున ప్రదర్శించెదరు.

కీర్తిశేషులగు మాలానా అబుల్ మజిద్ రారుగారు:—“కోమిరాయ్” పత్రికా సంపాదకుడైన, ఈ క్రీడికృతమహమ్మదీయవాదుడైన అబుల్ మాలానా అబ్దుల్ జిద్దర్ రారుగారు ఈ యుద్ధమున 2 గంటలకు తిరువల్లి క్లబ్బి యందు తమగృహమున కీర్తిశేషులైరి.

వీరు సుప్రసిద్ధ కాంగ్రెసువాదులలో నొకరు. స్వరాజ్యతత్వావారు అహింసాయోధ్యమము నందు ప్రవేశించి చాలాసమయము జైలుశిక్ష ననుభవించిరి. జైలువందల సాక్షాత్తులమగు జబ్బుచేయుటచే వదిలిపెట్టబడిరి. వీరు ఉర్దూభాషయందు గొప్పపుణు. ముచికత్త, గొప్పరచయిత. మహమ్మదీయ మతస్థులయందు గొప్పతలుకుబడి గలిగి అర్థధర్మము గోరింపజేయుచుండెరి.

అగ్నిదాహాష్టము-కల్లెవాండ్రకు సహాయము :

ఈ మధ్య అగ్నిదాహములను యెండవూరిపోయిన కల్లెవాండ్రకు, పంచులకును సహాయము చేయుటకు గూర్చి ఆలోచించుటకు శేషు 6 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 6 గంటలకు తిరుచిర్రేపల్లి జిల్లా పరిషత్తున జరిగిన సభ జరుగును. ఆ సభకు శ్రీమాన్ యస్ శ్రీనివాసశ్యాంకాయ అధ్యక్షత వహించెదడు.

విల్లింగుడను క్రభువంశతుల స్వదేశ ప్రయాణము:— విల్లింగుడను క్రభువంశతులు ఇంగ్లాండునకు వెళ్లుటకుగాను ఏమీయి 8 వ తేదీన మృణానుకుండి బయలుదేరి బొంబయికి జరిగెదరు. వీరు పూనాలోని దొకదినము నిలిచిముండి పిఠి అందు ఓ.కె.వెనెవారి "మాల్యా" వాడై అంగ్ల జేతనునకు బయలుదేరెదరు.

శ్రీ శే|| పి. త్యాగరాయ కెట్టిగారు:—

శ్రీ పి త్యాగరాయ కెట్టిగారి అన్నగారు, యిప్పుడు మదరాసుకొచ్చిరేమను కాన్సిలరుగ నున్న పి. టి. శివారామి కెట్టిగారి జననమునకు పి. త్యాగరాయకెట్టిగారు వృద్ధాప్యమున 75 వ యేట నన్ను ఉదయము కాలభక్త్యును నొందిరి తెలుపుట కంతయు చింతించుచున్నాను. వీరు తొల్లంకడను జేయుచు నున్న కంట్లాట్టుగా నుండి పుష్పములుగ నుండిరి. వీరికి మగ్గురు కుమారులును నలుగురు కుమార్తెలును గలరు.

యువజనసాహితీసంఘము, గుంటూరు

ఈ సంఘపు 1922 సంవత్సరపు రిపోర్టు అభివృద్ధిని చూచించుటలేదు. రాయసం మొకటి కవులుగాను, తాను కట్టించిన కాంక్షనియును నీ సంఘమునా రుండుట కిచ్చి మిగుల తోడ్పడినందులకు, కార్యదర్శిగారు వారికి కందనముల నర్పించిరి. ఇది ఎంతయు శ్లాఘాపాత్రము. ఇరువదిమూడు సంవత్సరముల క్రిందట స్థాపించబడి "హెచ్చుచు కన్దించు యీ సంఘ మెటు తెలుతో కొనసాగుచునే యున్నది. గుంటూరు ప్రజాపీఠ చీలికమున కీ సంఘము చాలకాలము నుండియు తోడ్పడుచు, పనిచేయుచున్న సంగతి నలువరకు విడికమే. ఈ త్యాగసంతులగు యంత్రుల కిది కరణ్యమై, ఆధోద్యమరంభకతో ఆచ్యుతి గాంచెను. జాతీయాభిప్రాయ వ్యాప్తమునకు చాల సహాయ పడెను. గుంటూరు పాఠశాల క్రద్దవహించి, యీ సంఘమును పునరుద్ధరించుట భర్తము. ఇట్టి యువయోజకులగు సంఘము కిది ప్రోత్సాహము లేక యంతరించునో, అయినమానమున పొసలే భరింపరలసి యుండును. ఈ సంఘము త్వరలో కోల్కాని విడిది భిన్నగి గాంచుచు వెనుకటికి రిని నిలుపు కొనునుగాక!

రాయపురం ఆసుపత్రి: "విల్లింగుడను బ్రాకు":

నిన్న సాయంత్రము విల్లింగుడను క్రభువుగారు రాయపురము ఆసుపత్రియందు కొత్త నిర్మించబడిన కెట్టింగుడను బ్రాకు ప్రాంత భోక్తృలను జరిపిరి ఈ బ్రాకునందు 4 వార్డులు గలవు. ఇందు 104 పడకలు గలవు. ఈ వార్డులకు విల్లింగుడనువార్డు, బ్రాడ్వేల్ వార్డు, పాట్లవార్డు, సిమ్మనావార్డు, అరి పేల్లవెట్టువార్డు. రాయపురం ఆసుపత్రి మామరింటెండెంటు మేజరు గ్రీగారు ప్రభువుగారిని ప్రారంభోత్సవము జరుపరలినదిగో కొంతయు ఆకువత్రి చూచిత్రమనంతన జెప్పి పులకచాలమిదే యీ కొత్త బ్రాకును కట్టించరలెని యింతయును వెల్లింగుడనువరదేశిగారి జలవయే యనియు అయిదుగురు కనంబరు 6 వ తేదీ కచ్చికవుడు యీ బ్రాకు యిప్పుడే పుడిచిపోతు భారీగానుండుటగాంచి యెందుకుకయోగించుట లేదనగా భకాభావరుని చెప్పుగా 'యీ విషయమై చూచెదను, జనవరి 4 వ తేదీని ప్రారంభోత్సవము జరుపుట కేర్పడుచు' అని చెప్పిపోయిమిదట కనులు కర్పితముగా సాగ నని చెప్పిరి. ఇందున్న వార్డులలో నొకదానికి సిమెంట్ వార్డుని వారు పేరిడిరి. ఇందుకు రెండుబ్రాకులను కట్టుటకు అవసరము గలదని చెప్పి అంతట ప్రభువుగారిని ప్రారంభోత్సవము నలుప గొరిరి. ప్రభువుగారిక అరంగుట సేపు పరిశీలించిరి. ఇదియొక విదగ అల్పాచారము లొనగబడినది.

చాలిలు బాబుల పాఠశాలలను విడిచినవీడక ఏర్పత్తి తగుదురో తెలిసికొను నిమిత్తమును వారు తమకు సంపదని వృత్తులందు ప్రవేశించుటకు జేయుటకును కార్మిదీ యునైటెడు కింగ్డం(బ్రాకు) 6000 పానులను ఇండ్లలో కలిపి కాలేబూటీ కేవలము ఇన్ఫిట్యూటువారికి విరాళముగ వొసగిరి. వీరు బాబుల కుమారులకు వారికి 5000 రూపి అందు ప్రజల కెట్టుటకు ప్రయత్నించవలెను. ఆ వృత్తినివృత్తి కరపరలెను.

[7 వేదీ తరువాయి]

కిమలూపరివాదసహితమై వచ్చుటకు పూర్వము, ఆలీసోదర, వృద్ధమాత, నలుగురు నాయక శేషులచే మోచుకొని రాబడి, సభావేదిక నలుకరించినది. తోడన, అందరును, వేదికపై ప్రసన్నులై, ప్రత్యక్షమైనారు. శ్రీజతు, శ్రీనివాసయ్యంగారు గ్రగపీఠ మధిష్ఠించినారు. సోదరకుంజరులంగూర్చియు, కిమలూప్రభృతులంగూర్చియు, వాచెరిగినంతవరకంతయు చెల్లుచు, శ్రీయుతుల ప్రచార, ప్రయోజనము లభినందించుచు, పేరు పేరు వరుసల వారికందర కాంతిభ్యమిచ్చినారు. ఇంతలో, వారి సమాజావకు అయిదు నిమిషములు, విశ్రాంతి ననుగ్రహింప, ప్రజను ప్రార్థించుచు, భద్రుల విషయమే, మాట్లాడు మని యొక పంజాబీ వక్తను, వేదిక నెక్కించినారు. ఆతడు, దడదడచునక, బడబడలాడినాడు. పలువురు మొదట గందరగోళము జేసినారుగాని, పోను పోను, కాంతి వహించి, సభికులు క్రమక్రమముగా, నవ్వుల పువ్వులు గురిసినారు.

మొకటాలీ సింహము గర్జించుచు, వేదికపై కురిసెడి. మామూలు ధోరణినే మోపురికలు బలికెనది. "పంజాబు, భిలా ఫతు, స్వరాజ్యసమస్యలు సంతృప్తిగ పరిష్కారము చేయుదు లేని, నేను, అంగ్లకుల మిత్రుడనే. అంగ్లలూపధిపతి మరొకత కాలము, మారేకమున, కుఖముగ నుండవచ్చును. ఆయాపరిష్కార నియమముల ననుసరించుటకేని, ఏపద్ధతుల నంగీకరించుటకేని, మానాయకుడును, గురువును, అగు మహాత్ముడు, మున్నగుడు విడుదలకాబడవలయును. లేదా, ప్రజలే ఆతనివిడుదలకు తగు సహాయము జేయవలయు, ననియు, ఆయావిధానములను, కర్తవ్యమును గూర్చియు, అకాలీనుసాధ్య రహస్యమును గూర్చియు, స్వరాజ్యసంపాదనాసమాధానమును గూర్చియు, డాక్టరు కిమలూ సోదరు డువనగనింపగలడని, వక్కాణించి కూర్చుండెను.

కిమలూ, ధీరుడు, ధీరాభిరుడు, ఈతని వాక్ప్రవాహమున, జీవమున్నది. తేజమున్నది. గాంధీర్యమున్నది. ఈతని తత్వమున పురుషత్వమున్నది—సత్యమున్నది—సామర్థ్యమున్నది. ఈతనికిగల పట్టుదల నిరుపమానము. మానవత్వముందుండు లోపముల నవలబెట్టి, కర్తవ్యమున కనుగొనుచు, సిద్ధాంతానుభవరహస్య మితనివాక్కులయందున్నదా యమనదే, ప్రస్తుతాంతము.

"కాననసభాప్రవేశమునలనను, నిర్మాణవిధానమునలనను, మనము స్వరాజ్యసంపాదన మొనర్చుట కల్గవార్త. కానన ధికార్గ మొక్కటియే మనకు, శరణాగతము" ఈ వాక్యము నం వెంటయర్థ మున్నదో? "అకాలీయుడ్యమమే తార్కాణము. అతిరజోరాజితమగు. అకాలీజాతియే, నిర్విఘ్నముగ, శాంతిసమరమున, విజయ మందింపపుడు మన మేల నా మార్గమే యవలంబించి స్వరాజ్యము నందరాదు?" సమయోచితమేకాదా? "అకాలీయుడ్యమ మిప్పుడు, హైందవోద్యమ మైనది. స్వల్ప సంఖ్యాకులగు మనసోదరులు, మడిసిపోవుచుండుట చూచుచు, నూరకొనవలసినదేనా? ఇది స్వరాజ్యసమస్యంతర్గతభాగము కాదా? నేడు కాదు. శేషు మనము అంతేనా? కావున, ఎట్టి కందర్భములైన, ఏ యవకాశములైన—కల్పించుకొని యైన, కాననధికార్గమునకు పూనుకొని, సర్వత్ర హైందవదర్శముగ పకలహైందవదర్శముగ సమర్థించుటయే, మన కీక శరణ్యము." ఇదియును ఆమోదనీయ మనుటకు, తదితరపక్షము లేల జంకల యునో? ఈ తత్వసామరస్యమునుగూర్చి విపులముగ మరియొక సారి వ్రాతును.

పిమ్మట పానికర్ గారు లేచిరి. అంతలో పలువురులేచిరి. కొంతసే వట్టనే నేను గూర్చుంటిని. కాని సాధ్యపడలేదు. నలుగురితోకనే, నేనును, అనుగమింపవలసివచ్చినది.

శ ర్గా నం దా.

సంజీవనకల్పము

ఉష్ణాధికముచే గలుగు జ్వరములు, తామము, దాహము, అల్ప, క్షీణనాప్యము, కడుగు, ఉబ్బసము, పూలులు, రక్తవేగము, మొదలగు అనేకవ్యాధులకు సంజీవనకల్పమిది
5 తులముల హెడర్ సీసా దు 14-0
2 తు.ముల శీశా దు 10-10 1 తు|| 0.5-0
నుఖచిరేగవహిత్రము సీసా 0.4-0
దూతమార్గము: కండ్లుతో ముడుకు కట్టి 0.2-0
తామరలైలు: తామర తీటకు కట్టి 0.5-0
అశ్విత్తకాయపురూరము బిడ్డలకు సీసా 0.4-0
వి. పి. భర్తలు ప్రత్యేకం కాట్లాగు ఉచితము.
పి. జి. పి. ఆంధ్రుకంపెని,
ఆయాశ్వపథమాజం పెరిడేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

స్వరాజ్యపక్షము - మద్రాసు శాసనసభ

అ|| భా|| స్వరాజ్యపక్షమువారి నిబంధనలు

సత్యమూర్తిగారి ప్రకటన

కమిషనరు స్వరాజ్యపక్ష కాన్గ్రెస్సు, అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్ష సంఘ కార్యదాత నగు ఎన్. సత్యమూర్తిగారి కి కింది ప్రకటనను వ్రాసెదలెను.

స్వరాజ్యపక్షమువారి జెనరలు కాన్ఫరెన్సు, నంబూరు, మద్రాసు కాన్గ్రెస్సుల కాననసభలందు స్వరాజ్యపక్షమువారు పాల్గొనరాదని గా వి. వి. న. నెం. 1) రు. తి. ర్మా. న. ము. ను గురించి చాలమంది నన్ను క్రశ్చించుచున్నాను. ఈవిషయమున వివరముల చెప్పవలసియున్నది. దానిగురించి కొంతసేపాటా జరిగినట్లు గాన్పించుచున్నది. కాకినాడలో 80 వ తేదీక గావింపబడిన కథలో సట్టితిర్మాన మేదియు గావింపబడి లేదు. కాకుగాని ఇతర మద్రాసుసభ్యులకుగాని నోటికి ఒకపక్షమే మరియట్టి సమావేశమునందుగాని అట్టితిర్మానము గావింపబడి లేదు. చాల తీవ్రభరితములుగలగు నిట్టితిర్మానమును రాష్ట్రీయ కార్యకర్తల సంప్రదిం చి న త రు వా త నూ త్ర మే చేయుటకు పిలుచుచును. ఈ విషయమును, రాష్ట్రీయకార్యకర్తలతో సంప్రదించి జెనరలు కాన్ఫరెన్సునుబట్టి జేవలె నని కోరుచు మోతీలాలు నెహ్రూ, దేవబర్మచారుగార్లకు వ్రాసుచున్నాను. కి జెనరలు కాన్ఫరెన్సు నిర్ణయము తెలియునంత వేదియూడవలె నిర్ణయ-జ్యోతికాననసభ్యులనుగూర్చుచున్నాను.

వెల్లింగుడన్ సినీమా

5-1-24 కెనెడరము నుండి 11-1-24 తేదీ కుకారము : రవ
ప్రతిభా రెండు ప్రకరణములు
సాయంత్రము 6-15 గంటలకు రాత్రి 9-30 గంటలకు
శ్రీ, ఆదివారముల మధ్యాహ్నములందు 3-15 గంటలకు
కోపిమారు కంపెనీవారి నూతన భారతి

"నుఖార్ దేవ్"

మహాభారతములో యొక దిగ్గజమైన ప్రవర్ణము
దీనితో యూనివర్సల్ ఇంటర్ నేషనల్ స్టూడియోస్,
హాస్యము చూపడును.

మద్రాసు గవర్న మెంటు

ఇండస్ట్రియల్ యిన్ స్టిట్యూట్ లో
తయారు చేయబడిన

ప్రశస్తమగు మంచినీరాలు దొరకు చున్న
కృప మొదలు దిగుమతియుగు నీరాలు ఏలకొనెదరు.

- బ్లూ బ్లాక్ వ్రాతసిరా
- బ్లూ బ్లాక్ రికార్డు ప్రాయసిరా
- బ్లూ బ్లాక్ ఫౌంటెన్ పెన్ సిరా
- బ్లూ బ్లాక్ మెక్యులు వ్రాయు సిరా
- ఎరసిరా
- పచ్చసిరా
- ప్లాంపులు వేయుసిరా
- ఇంకి పాడర్లు

ఈసిరాలన్నియు సీరుగానుండి

ధారాళముగా పారుచు శాశ్వత
మైన వ్రాతగా నేర్పగలవు.

ఇతర విషయములు ధరలు తెలిసికొననోరు
వారు సోల్ ఏజంట్లు.

మెస్సర్స్ టి. పి. టెయిలర్ అండ్ కో
తపాల పెట్టె నెం 51 మద్రాసు.

మంతుల అధికారమును తగ్గించు ప్రయత్నములు

యూరపియను వైద్యాధికారులు సాక్ష్యము

భారతీయోద్యోగుల పతికూలవాదనము

(రా యో జ్ఞాన మిష్ట ను విచారణ)

ఈ దేశమున విచారించబడిన సాక్షులలో నధికభాగము
రసాస్వయంగా విచారించబడిరి. మృదాను పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు
జెనరలును అర్మీ డిప్యూటీ, స్ట్రాను జెనరలును లెఫ్టినెంటు కలనలు డి.
హేచ్. నైమన్ గార్లు, ఇండియన్ పోలీసు సర్వీసు సాక్షులు
రసాస్వయంగా విచారించబడిరి. మృదానులో ఇండియన్ మెడి
కలు అఫీసర్లు నందులు, ఇండియన్ మెడికలు శుభ్రములని భారతీ
య ధాతృలు తరపు సాక్షులు, మాత్రము బహిరంగముగ విచా
రి పబడిరి.

బి ఎం. ఎస్. మూరపియను అధికారులనంశుము

యూహియను వైద్యోద్యోగుల వాఙ్మూలమునందు రాష్ట్రీ
యకాఖనండి అధికముగా ఇంటియలు గర్వినులొనికి దీక్షకును
పద్ధతి చాలితమముఖంబునందు ఇందువలన నియమ దిపావ్వు
పెట్టుటోభూతిగ గలుగునెడల నంతు ప్రవేశింప యత్నించుచు
న్నవారిసాక్ష్యము నికాదరణ యొనర్పబడుచున్నవని తెలిపిరి.
గల్గరామనయమునకుఁ బరిరేకమిమనలొనగుటసంభారతీయము
పర్యవేటు కమిమనులకు నిరూపించి రాష్ట్రీయ కాఖకుందు
అన్వేషింపు సర్వయముగా చేసినసంకల్పములు చాలగలవు. పని దా
గున్న వారేదామును విమరయమునఁ బ్రాధాన్య మొనరుటలేదు.
వైద్యసామర్థ్యమునకుఁ బ్రవృత్తిలికిముగ నధికారముల భారతీయముల
కరమునదచ్చుటయే ప్రస్తుతము ప్రధానాదర్శముగా గాన్పించు
చున్నది. అందుచే నీ సర్వీసువారిలో
వైద్యము తగ్గిపోయెను. అధికారులకు చాల భయము గలుగు
చున్నది.

నియోజనములు - మంత్రుల అధికారమును

తొలగింపవలెను

ఈ కాళివంశముల కరిమొనవృత్తి నత్పటి నుండియు నిరూపనములు పొమ్మి. రాజకీయముల నుపసరించి జరుగుచుండుటచే నీయమనమును మరలక బలవంతుడనై, మంత్రియై కృష్ణవృత్తిప్రాముఖ్యము లెఱుఁగెనును తన పక్షమువారి గోలను తీరవలయుటకుగాన, సర్వముజేసరి యొక్క నూచనలను నిరూపించి, భాగీనచ్చివృత్తిలై భారతీయుని నియమించుచున్నాడు. తీర్చుచు నసమృత్తులను దొడ్డుకుట్టి కొన్ని సందర్భములందు దృష్టాంతము జనునందు పట్టింపబడెనునునునును, అట్టి నిరూపనములలో తుదిదాని కారము గవ్వలను చేతులలో నున్న కమయమును ఈ దృష్టాంతముల కై వృత్తమును గలగల జేయుట తడవ. ముగియుండు కష్టముల నీసంఘము వారు గవనించుచునేయున్నాడు. అతడు తనపక్షము యొక్క సేవకుడను విషయము నిజమే. కాని నయింటికిను కాళివంతు నిరూపనములు విద్యవృత్తిసంబంధములగు అర్హతలనుబట్టి జరుగవలదలెను గాని రాజకీయప్రాముఖ్యముచే జరుగవలదాదు నయింక భేరుకాళివంతు రాజకీయప్రాముఖ్యముల వర్తింపజేయుటవలననబూర్తి నేఱు అధికారి కివలంబీరు అధికారికి దెలియనండగనే సరాసరి మంత్రితో నుత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపు ఆకాంక్షనీరుచును అలవాటులు ప్రబలుచుండుటను అప్పుడే జూచుచున్నాము.

భాతతీయాల పరమొనర్పుట

ఉద్యోగకాఖలను భారతీయులవర మొందుట! యనగా
రాష్ట్రములుగా నొనర్చుట యని యర్థమగు నెవల, రాష్ట్రము
కాఖలనగు చూచుచుండి అధికారులు సామ్రాజ్యకాఖలలోనికి ప్ర
వేశించుచుండుటచే వి. ఎం. ఎస్ కాఖలలోనికి రిహతు జేయు
ట నావీకేయవలెను. అట్లుగానియెడల, ఇదివరకే రిహతు చేయ
బడి, నీవిలాకాఖలో ప్రవేశించ దలచిన వారందరును అట్లు ప్రవ
ేశించువర కైనను ఆపదధర్మిని నిలబెట్టుంచవలెను. ఇందుకు గాని
ఈక్రిందియవల నొనర్చుచున్నాము. వి. ఎం. ఎస్ వారికి
రాష్ట్ర అధికారములను ప్రత్యేకించియుంచ
వలెను. ఆలోచ్యకాఖాధికారి పదవిని గూడ
ప్రత్యేకింపవలెను. డైరక్టరు, అసిస్టెంటు డైరక్టర్ల పదవులను
వి. ఎం. ఎస్. నుండి నియమింపవలెను. నియోజకమాల సందర్భ
మున విద్యార్థులబట్టిగాక, రాజీయ కారణములనుబట్టి స్థిర
కారము జరుగుచుండు నెడల ప్రజాయత్తకాఖమంత్రికిని,
రవాణాయత్తకాఖలోని అధికారులకును పరస్పర ప్రాతికూల్యము
అగత తత్వము నొంది డిగ్లూసును రూపకీంద మగును

నిద్రో-జనులన్నియు స్వయం జనరణ సలహాపై గవర్నరుజే జరు
గవలె నియు, రాష్ట్రీయకాల నియోజనులన్నియు పూర్తిగా
సర్వేయ కేరలు చేయబోనే యుండగలెననియు నీసంఘము
వారు కోరుచున్నాను. వైద్యకాఖోద్యోగులను గురించిగాని,
కాఖాధిభావమును గురించి గాని ఏర్పడంబడు విధానము శర్జను
జనరణతో సుబలించి మూత్రమే నిర్ణయంపఱలెనని ఈసంఘము
వారు కోరుచున్నారు. వైద్యకాఖాధికారుల హోదాను హె
చ్చించునదిర్పమున ౧౦౦ పరగణాలసంఘముదలచు నీసంఘము
వారు బలవరుచుచున్నారు.

బ్రిటిషు అధికారులకు బ్రిటిషు డాక్టర్ల వైద్యకళలకు శే
ర్వాలు చేయవలసిగాను, కొన్ని జిల్లాల నొక్కొక్కచోట గా శేర్వ
యతలెను. ప్రతివర్షమునకును బ్రిటిషు అధికారి నొకనిని నియమిం
చవలెను. బ్రిటిషు అధికారులకు స్పెషలిస్టుల వైద్యసహాయము
నొసగుటగాను, తగినంతమంది బ్రిటిషు వైద్యాధికారుల నుంక
వలెను.

భారతీయాధికారులు

యూరపియను అధికారుల నిరాదరణ

భారతీయోద్యోగు లొసగినవా బిల్లులను నీవిషయము
అ దెలపబడెను. ఈకాఖిలని యూరపీయులు అధికారము, కమి
షనువారికి కాభోద్యోగులకేపున దెలుపుపర్యుత్తరములను త
యారుజేయు నుండున్నవన ముందుగా, ఈకాఖిలని భారతీయో
ద్యోగులను సంపదించక నిరాదరణ నొనర్చుటకే భారతీయో
ద్యోగులు ప్రత్యేకముగా హక్కుయెనుగలవని వచ్చెను. వి. ఎం.
ఎస్. యూరపీయులు అధికారులకు విరుద్ధముగా వీర, రాష్ట్రీ
యకాఖిలయెవల నెట్టివిషయమును బాపనూడ దయ, రా
ష్ట్రీయవైద్యకాభోద్యో. పొందుటకు ప్రయత్నించవలెనని ఎ
ట్టియోద్యోమును నుంకరాదనియె, దెలుపుయ యూరపీయు
నిద్యోగుల సంఘము వారి నూచనల కాగ్రహ
మును తెలిబుచ్చిరి. భారతీయోద్యోగుల కచ్చయూరపీయులు అధి
కారము భారతీయ డాక్టర్ల సగు వైద్యసహాయు నందుటకు సం
సిద్ధులైరాదలెను వైద్యకాఖిలధికారుల హోదాను హెచ్చించు
నూచనలనునూడ వీ రెదిర్చిరి.

చిటిమ రక్తకూటుమెంటును వెంటనే ఆపివేయవలెను

ఇండియన్ మెడికల్ గర్వసులూని సినిమా, మిలిటరీ విభాగములను రెంటిని వేర్వేరుగా జేయవలెననియు, మిలిటరీవిభాగము భారత ప్రభుత్వమువారి యాధిపత్యమున నుండవలెననియు సినిమావిభాగము స్థానిక ప్రభుత్వము వారికింద నుండవలెననియు వీరు సూచించిరి. వీరివేదనములు ఈ 850—50—1230 స్కేలుమీద నుండవలెను. ఈ 850 ల వేదనమునండి, కక్రినాదుర్భవములనుబట్టి ప్రయోగము చేయుచుండుపద్ధతి నవలంబింపవలెను. (బ్రిటిష్, కళానియలు విశ్వాలు మెంటును తెలుగు అవినీయకరణ. రాష్ట్రములలో వి. ఎం. ఎస్. వారికి ప్రత్యేకంపబడిన స్థానములలో నూటికి 85 వంతున భారతీయాధికారుల కొనగబడట వూర్తియగుచున్న మిలిటరీ సర్వీసునుండి యూరపీయను అధికారులను సినిమా కాఖిలానికి మార్చరాదు. నూటికి 15 ఎం.ఎస్. మిగిలియున్న స్థానములను, ఇదివరకే ఆకాఖిలానున్న యూరపీయను అధికారులచే వూర్తి జేయవలెను. ప్రభుత్వమువారిచే పోషింపబడుచున్న వైద్యులందఱు, ప్రెజిటు ప్రాక్టీషనురులను అనరరీ సర్జనులగున ఫిజిషియన్లగున నిజమింపవలెను.

ఆర్కీవిజయ

పైనికాభిరతు మూలబలముగా వైద్యాధికారులను
ప్రత్యేకించుచుండుట అవసరము. అతస్మిన్నమున ప్రైవేటు
ప్రాక్టీషనరులపై నాధారపడియుండ వచ్చుననియు అనభవము
కలది యెరుగవచ్చును. రాష్ట్రీయ నాభ్యుదయములలోని యూర
పీయను అధికారుల సంఖ్యను తగ్గించి అట్లుగిగ్గించబడినవారిని వివి
ధజిల్లాలో నియమించియెడల, యూరపీయ వధికారులతో
యూరపీయను డాక్టర్లసహాయముననున్న చాలవంతు తీరును.

సంపూర్ణ సరిసమానత్వము

ఉద్యోగకాఢిలోని వారందఱును సరిసమానముగనే మృగ
జింకలవలెనుగాని ప్రత్యేకాదరణ లేనమాత్రమును గూడదు.

రాష్ట్రములోని ప్రేక్షకులనుండి వచ్చిన ఖరీదులను కూడలింపి డెట్టు అధికారముగలవఁగోనిరాతంయొను మిశ్రమమునను కేది చాల సహాయకారి.

వేతనముల హెచ్చింప రాదు

వి. ఎమ్. ఎస్. అధికారులు శ్రేష్ఠమాలయందుగాని పెన్షనులందుగాని అంగ్ల దేశమునకు ప్రయాణింపు ఖర్చులనొసగు విషయమునగాని ప్రస్తుతదేశము దెట్టియూర్పును నొసర్చునాడను. ప్రజాయిత్ర కాఖయొక్క ప్రధానాధికారి భారతీయుడై యుండినవలెని యు ఇందుకులప కాఖాధికారియొక్క జాతీయోధిమాన శిక్షములగు అటంకములు లేకుండ మంత్రిశ్రేష్ఠవిధులను నిర్వహించుటకు పీఠిండును. అన్నినియోజనములను సర్వజనరలుతో నాలోచించి మంత్రియే యుపకర్తవలెను. పెన్షనులసందర్భమున యూరపీయ సభికారులకు రక్షణలనొసగుటకెట్టి అభ్యంతరములు లేవు. బ్రొఫెసర్ నేలు పెన్షనులపై విరమింపగాను నాకు విషయమున సీసంభుమువారు యూ. పీ. కును అధికారుల కోర్కెలను బలపరచిరి.

అకాలీలు భూ ఆక్రమణ చేయుట

హా లీ కు లా కు

లానూరు, ఇవరి కి:—లానూరుజిల్లాలో భాయిశేరూ
కడబరునుచున్న అశోకీ అల్లరులగూర్చి వార్త లింకను జేరినది. ఒక
నరత్ననాండ్రం అచటికి వాలయపు మనంతు అజ్ఞానమున
భూమిపాలనమును శిరోమణి కురుద్యా (త్రుమంథ) సంఘమున
కిచ్చియున్న కారణమువలన, దేవ్రాణ్ణికమననగునాడ యీ
చక్ర్య అభూమి కి॥ ౧॥ క॥ సంఘమువారి కిందనుండునటులే
యుత్తరువుచేసెను. ఈ భూముల రైతులలో కొందరు ఈ దాస్తి
సాధులు కలరు. వారు వెంటజీసండియును, కి॥ ౧॥ క॥ సంఘ
పాలనమును గుర్తింకయి వున్నవేమండెరి. దేవ్రాణ్ణికమనన గాన
అధికారమును మూర్ఖజేయుచు గావించిన యుత్తరువునందు, కమి
టీవారు వారిని నెడలగొట్టగోరు నెడల అవిధముగ వోటిను లీకు
నలెనని విశేషము జేసిరి. సాధువులు వారి వట్కిను స్థిరపరుచుకొన
గోరు నెడల దావాలు జేయవచ్చును.

కొన్ని కోట్లకు పైబడిన అవతరమును ఆకాలిట 40 మంది శిశువులు
ప్రతి సంఘముయొక్క ఉత్తరపువ్వున బలవంతముగ ఆరైదు
భూమిశాక్రమించి మనశాదు 70 మంది ఆకాలిట జరయొక్కటి
అసంఘముయొక్క ఉత్తరపువ్వున పనిజేయుచున్నామని
అత్యంతసంతోషించి వచ్చిరి. దీనినిబట్టికాదే శిశువులు ప్రతి సంఘ
ము శాస్త్రముయొక్క నమననివహించి తద్విద్యయుగ సంపదించు
చున్నట్లు దెలియగలదు. ఈ సీత రక్షణగాకలెనని కోర్కె
ఇంతవరకు లేరని మంచి అరెన్న జేయుచిరి. (అ. ౩)

అద్భుతమగు పించనులు

అమ్మతలాలగురి కుటుంబమునకు

ఫిర్రీ, జనవరి 4:—కలకత్తా కాంగ్రెస్ లోని వ్యవస్థాపక సభ్యుల సమావేశము బంధిపోయి దొంగలచే పంపబడిన నలుగురు ముస్లిం బాబుల అమృతలీలాలు రాణిగారి కుటుంబమునకు యు. డియోట్రాఫర్వము వాగు యీదిగున ఆమృతమీచనులను గాంబు చేసిరి.

(ఎ) 27 సంవత్సరముల ఆయుస్ భార్యకు తిరిగి పెండ్లిచేసికొనే వరకు రోజుబదియొప్పునకవరకు సెలవు రూ.28/-
(బి) విభవరాలై 72 సంవత్సరముల గలిగి ఆకనిమోద నే అధారపడియున్న ఆరెన కలికి సెలవు రూ.15/-

(సి) 12,10 సంవత్సరములు; అ అతని యిద్దరు కుమారులు
కు వారికి 22 సంవత్సరములు వచ్చేవరకు కలకు చెరి రు20/-

(డి) 10 సంవత్సరముల 9 నెలలుగల అతని యిద్దరు పిల్లలైన వావిజనానామయ్యగారికి గలకు చెరు రు 15/- మరియు వివాహమునకును రీ సంవత్సరముల పింఛను కట్టుచు.

సిపాయిలు రాజీనామానిచ్చుట

అనామ్యుచావాద, జనైః ౩:—అనామ్యుచావాదః శ్రీ
 స్త్రీపూలమలా 14 గు సీతాయుజయచ్చిన రాజీనామయ
 అంగీకరింపబడెను. ఇంకా 25గురు రాజీనామాలను చాఖుజుచేసిరి.
 (అ. 25)

(७. ३.)

కూర్పు కావనసప్తభాకాఖి

శ్రీశ్రీ, జనవరి 4:—ఇండియా గజటు, తూర్పు కానడవల్లా
కాళి జనవరి 2కి ఈ తెదీన నిర్వహిం. తూర్పు మ్యాన్యువలంభనం
తరువొకటదినవి.

కన్యరేటిపు లిబరలు సంయోగము నున్న

కార్తికముం త్రివర్ణము తయారగుచున్నది

పార్లమెంటును రద్దుజేయునమస్య

సార్వభౌముడంగీకరించునా?

లండన్, జనవరి 25:— రాత్రి 11/15 ప్రెస్సుకుతికా నిలేఖరి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— కన్యరేటిపులిబరలు సంయోగప్రయత్నములు నున్నయని నమ్మి పార్లమెంటుకు 17 తేదీని ఓడిపోవుననుకూలముతో బెన్సెయ్ కార్మికశాఖ మంత్రి, కాంకేష్మన్ బిల్లు గారిని సార్వభౌముడు కలుగపెట్టకు త్వము నేర్పాటు చేయుచున్న గోరనయి అయిన తక్షణము బాధ్యతను వహించి అంగీకరించుననియు తెలుపుచున్నాడు. ఎన్నికలు జరిగినప్పటినుండి ఇదే ప్రయత్నములో కాంకేష్మన్ బిల్లుగా రున్నారట. క్యూబర్ పంకాయ సిద్ధము నున్నది. పార్లమెంటు ప్రభుత్వము పోయిన నాలుగు రోజులలో మంత్రివర్గము రియల్ ప్రాచీనమునను.

తక్షణము మరల ఎన్నికలు

కాంకేష్మన్ బిల్లు గారు తెలియజేసిరి కన్యరేటిపులిబరలు అయిన పాపము సాగించవలెనుచున్నారనియు అయిన కార్మికమునుండి మూలభంజనము విధించుచున్నారనియు, సాధారణముగ ప్రభుత్వము జేసికొను విధానములను వీరి కార్మికమునుండి తొలగింపబడును.

లిబరలు పక్షమున రు మొదటి పార్లమెంటు సమావేశములో పరిశీలన కార్మికల సమస్యను గృహనిర్మాణ సమస్యను గూర్చి ప్రయత్నించెదరు తమ విధానమున వారు మరింత స్వాతంత్ర్యభావమును జూపుచున్నారట. లిబరలు పక్షము ధోరణి లిబరల్స్ కు కోమమును కలిగించుచున్నది.

కార్మిక నాయకుని ప్రకటనము

పార్లమెంటు రద్దుజేయుటను గూర్చి ఆస్క్విత్తు గారు చేసిన ప్రకటనమును చాలచుండి తెలిసినవార గీరించుకొనుటకు సంకోచపడకు. ఎన్నికలైన తరువాత తనకు అనుకూలముగ నున్నపుడు సార్వభౌమునియొద్దకు బోయి పార్లమెంటు రద్దు జేయవలెనని ప్రధానామాత్యుడగు కచ్చనాపతి సోపానము అంతకుంటే అందుకప్పుడసంజము ఇంకోకటి యుండదు ఈ పన్నికలను జిత్తియు ఎన్నికలు అనవరతముగా దానికి ప్రజలంగీకరించెదనియు తోచిన తర సలహాను గైకొనవలెనని ప్రధానామాత్యుడు చెప్పవచ్చును.

మంత్రివర్గమువారి సభ

లండన్, జనవరి 25:— సార్వభౌమునియొద్దకు సమావేశమునకు పూర్వము లెన్నియోగలన, వాటి నన్నిటిని ఆలోచించుటకు మంత్రివర్గము వారు యించిరి.

కొయిలివను సంగతి

ఈ నిమిషమునకు వచ్చినదనే చెప్పవచ్చును మంత్రివర్గము వారి కన్యరేటిపులిబరలు సంయోగమునకుడ ఆలోచించుచుండిరి. ఈ సంయుక్త ప్రభుత్వమునకు తేలందగనే పార్లమెంటు మరల సమావేశమగును.

కన్యరేటిపుల ఆక్షేపణ

లిబరల్స్ తో కన్యరేటిపుల కలియుటకు ప్రయత్నింపరాదని కొందరు కన్యరేటిపులకు వాదించిరి.

కార్మికమంత్రివర్గము

కాంకేష్మన్ బిల్లు గారు కలివారము లండనుకు తిరిగివచ్చెదరట. తన ప్రభుత్వము నేర్పడుచుటకు చాలచుండి ఉద్యోగములను స్వీకరించుటకు సిద్ధముగ నున్నారని తెలియుచున్నది.

సార్వభౌమునియందు కార్మికుల విశ్వాసము

పార్లమెంటును రద్దుజేయుచు కాంకేష్మన్ బిల్లు గారు రక్షణ సార్వభౌముడు నిరాకరించవచ్చునని ఆస్క్విత్తు గారు వాదించును. దానికి ప్రత్యుత్తరముగ ప్రాంతపూర్వము గా రిట్లు బయటిడిరి:

బ్రిటిషు రాజ్యాంగము మూలముగ కార్మిక పక్షమునకు

తమ కార్మికమును ప్రాచీనముగలన సమస్యలను, సార్వభౌముడు ప్రధానామాత్యులతోను అధ్యురదేవి కార్మికమునకు వారు విశ్వసించుచున్నారట. ఒకవేళ ఇతరులు చెప్పినదానిని విడిచి వ్యక్తముగా రాజ్యాంగపద్ధతిని విడనాడి విప్లవమార్గమున బడవలసివచ్చును ఎట్టి రాజకీయ రుద్ధియును గావించినను కార్మికమునకు వారి సార్వభౌముడు నిష్పక్షపాతముతో ప్రయత్నించునని స్థిర విశ్వాసము గలది.

ఆస్క్విత్తు గారి ప్రకటనము

పార్లమెంటు, జనవరి 25:— కామన్సులలో మంత్రి పలుకుబడిలేకున్న పార్లమెంటు రద్దుజేయుకొరకు మున్నదనుకొనుట రాజ్యాంగపాటుననుకూలమునకు భారవిరుద్ధము. జేయునట్ల భంగపరచు ఆస్క్విత్తు గారు తెలియజేసిరి.

ప్రిఫరెన్సు ఏర్పాటులు

లండన్, జనవరి 25:— నిన్నటికి ముందు మంత్రివర్గమునకు సమావేశమై కన్యరేటిపులకు మొదలయ్యెను. అంత్య తీర్మానమును ఆపుజేసిరి. ఎన్నికలలో నిశ్చయించినటుల సార్వభౌముని యొద్దకును దర్శనము ఆలోచించెద రని మంత్రివర్గము వారు రనుకొనుచున్నారట. కాని ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయముగ ఆర్థికసభలో ఒప్పుకొన్నటుల ప్రిఫరెన్సు ఏర్పాటులను పార్లమెంటు వారు రంగీకరించునటుల గోరెదగ.

కెన్యా భారతీయులు

నియోజకాధికారము

నయిరోబీ, జనవరి 25:— కెన్యా శాసనసభ వారు ప్రభుత్వము వారి తీర్మానము జేసిన ప్రకారమే అధికారివర్గముగాక శాసనసభలో 11 యూరపీయనులు, 5 గురు భారతీయులు, ఒక అంబీవాని సెక్షుకొనుటకే రాజ్యాంగ చట్టమును ఆమోదించిరి. భారతీయులని యోజకాధికారము వివ్యాధి కృతినను సరిచిగాని ఆస్క్విత్తు బట్టి గాని ఏర్పాటు చేయలేదు. స్త్రీపురుషులు అందరును పెద్దవారు ఓటునియవచ్చును. సంస్థానాధీశ్వరుల పాలనములోనున్న భారతీయులకు గూడ ఓటునిచ్చుటకు అధికారము గలదు. చాలకాలమునుండి కెన్యా సమస్యను కౌపలెనని వాదించుచున్న సిద్ధాంతమును అంగీకరించునమయమున భారతీ శాసనసభ్యులు తీరుండుట విచారకరమని కెన్యా గవర్నరు గారు రినిరి. కెన్యా భావిభగ్యోదయములకై ఇతరజాతులతో సహకారముగ భారతీయులు పనిచేయుకాలము సమీపించుచున్నదనిరి.

నిరక్షింపవలసినవారకుంట్టే ఈ సాక్షుల ఇంక్లాండు వారియమునకు 10000000 పౌనులు ఎక్కువకల యునది.

బెర్లినులో జానాపుషినివాండు వేరసములను తగ్గించుట కంగీకరింపజేయుటకు వారిని పనిలోనికి రానిజులేదు. అందుచే ఫ్యాక్టరీలలో వని నిలిచిపోయిరి.

ఎనర్జెటర్లక అవకాశమును మరల మార్చిలో ప్రారంభమగును.

తురంగియా ప్రభుత్వము

సా. ఫిరకాదలకు ఉద్యోగములలో నియమించుటయందు ఆశ్రయముగ ప్రయత్నించెనని తురంగియా ప్రభుత్వమున మంత్రిగ నున్న డాక్టరు హెర్రెన్ గారిని అరెస్టుజేసిరి.

అగ్నిప్రమాదము

పిక్నికలో అగ్నిప్రమాదమునకు ఇద్దరు మృతుల 85 గురు చనిపోయిరి. 6 గురు కనిపించుటలేదు. 11 గురికి తీరికము కనుగొనబడి బ్రతుకుదురునోరు. 81 మందికి గాయములు కలిగినవి.

చీనాదొంగల దురంతము

హాకియా ట్టెజును చీనాదొంగలు హాకియా క్షుడు అక్కడ ఉన్న బెర్లిన్ ను మరగుచున్న కార్మికులని తెలియుచున్నది.

బాల్కన్ చిక్కులు

సర్వో - బల్గేరియా తగవు

స్వల్పసంఖ్యాకుల పరిస్థితులు

సోఫియా, జనవరి 25:— బాల్కన్ లలో స్వల్ప సంఖ్యాకులైన బల్గేరియనులను సరిగా అవరించుట తేదని బల్గేరియా ప్రధానామాత్యుడు తెలియజేయుటచే ఆవిషయమును కనుగొనుటకై స్వీయామంత్రి (బయలుతర) బెల్గ్రేడుకు పోయెను. లేని అపొవానులన్నిటిని బాండ్ లి వ్యవహారమును ఇతడు చక్కపెట్టునని అనుకొనుచున్నాడు.

ఇండియన్ కౌన్సిల్ రిజర్వు

నుండి 2000000 పౌనుల బంగారమును తీసికొనిపోవుట క్యూబర్ రిజర్వు చాల మంచిదనియు దీనికలన జానాపుషా నామములతో టురాదనియు ఇంగ్లండు ఎక్స్ చాంజె లు చెల్లించుట కిచ్చివట సప్లిమెంట్ నుండుననియు ప్రెస్సానియల్ ప్రెస్సుకు తెలియజేయుచున్నది.

ఈజిప్టు ప్రభుత్వ రాజకీయము (సౌంసు, బెర్లినులు) లోను, రోమాలోను, యునైటెడ్ స్టేట్స్ లుండనులోను నియమించుచున్నారట. మే, జూన్ మాసములందు ఈజిప్టు రాజు లండన్, పార్లమెంటు, బ్రుస్సెల్స్, రోమాను సందర్శింపవచ్చును.

వెనిజులాస్ గారూ

గ్రీసులో ప్రవేశించిరి. చాలకాలము తాము అచటనుండమనియు ప్రస్తుతము చేయు శాసించిన చట్టములను తొలగించి పోయెద మనియు తెలియజేసిరి.

చీనాలో వాయువావార్తా ప్రచారము

నూ గూర్చి పోటీలు జరుగజేరినది. అమెరికన్ పోటీ చేయుచున్నాడు. జపానుకు చీనాలో వాయువావార్తాసౌకర్యము అన్న మాటగూడ కాకలెనని అమెరికన్ లనుచున్నారట. ఈతగవు నారిన రాజకీయములలో సంబంధము లేమండ వాయువావార్తా ప్రచారము నేర్పాటు జేసిం బాగుండును.

ప్రెంచి ఒడంబడికలు

ప్రెంచికుతి కాళి ప్రాయములు

పరామము జోస్టాదియాలో ఒడంబడికను జేసికొనుటచే ఇటలీ ఇంగ్లాండు భయమును జూపెను. దానికి ప్రెంచికుతి ప్రత్యుత్తరముల నిచ్చినవి.

ఈజిప్టులోని ఒడంబడికలను ప్రెంచి బెర్లిను ప్రెంచి మాత్రం ఆధారపడి క్రొత్తయూరపు ఏర్పడును. పోలండుకు బాల్టిక్ రాజ్యములకు సంబంధము మరింత ఎక్కువ అనుకూలముగ నుండును. త్వలో బెల్గ్రేడు, ఎస్టోనియా మున్నగు ప్రదేశములందు జరుగనున్న సభల దీనికంతయు ఉపకరించును.

ఈ క్రొత్తపరిస్థితులు రషియాలో గూడ సంబంధమున కలుగజేయును అని లీమెంట్సుకు తెలుపుచున్నది ప్రాచ్య ప్రదేశము కేంద్రయూరపు నందును ఉన్న చిన్న రాజ్యములన్నియు జర్మనీలో కలిసిబుండ ప్రత్యేక రాష్ట్రములుగా ఏర్పడినచో ఏదేము గూడ తానే పెద్దముని అనుటకు కరాములు చేయగలరని ఈకోడివ్యూరికుకు తెలియజేసిరి.

తుర్కీలో దిక్కులేక కలెనియోద్విక మనుష్యములకు జపానును నిర్మితము తురకముల కొందరు ఇండియాకు బయలుదేరి ఇతరుల ఆర్థిక సహాయమును గోరెదగ.

మసోలు సమస్య

అంగ్లో-తురుష్క రాయబారములు

లండన్, జనవరి 25:— తురుష్క ప్రతినిధి యూరపు కమాలు గారు లండనుకు బయలుదేరిరి. లాసేకు సంధి వరకుల ప్రకారము కాకాస్టానియోపిలును భాగీచేసిన 9 నెలలలోపుగ మసోలునుగూర్చి రాజు బారములను ఇరపరలెనని గాన ఈవిషయమునుగూర్చి ప్రెంచి లీ రెన్ రనుకొనుచున్నారట. కొంతకాల ప్రారంభ మగును.

ఇంగ్లాండులో సాంఘిక వాదులు ప్రభుత్వమును స్వీకరించలేని తాము తమ ఉద్యోగములను తమకొనెద మని కొందరు గొప్ప యుద్ధోగము అధినేతల కార్మికదర్శి వికలాంగ కార్మికదర్శి ఇదియో కార్మికదర్శిగాక తెలియజేసిరి.

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-1
మొదటి వాచకం 0-6-0
హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ ౧౦-౦-౦.

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట
వీలయిన నులభతైలిని వ్రాయబడినది.
తెనుగు భిక్షు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
7, రంబు కెట్టివిధి, మద్రాసు.

త్యరపడు త్యరపడు !!

తైబరీలకు మంచి తరుణము

కాకినాడలో జరుగుచేసే మహాజనసభకు
ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథనిలయములో బ్రకటింపబడిన
50 గ్రంథములు రు 13-0-0 విలువగలవి
రు 20/ లకు మాత్ర మే ఇచ్చెదము
వలయువారు ఒక అలా రిక్ల పంపినచో గ్రంథముల పట్టిక
పంపుదుము.
ఈ క్రిందిపుట 1 డిసెంబరు 28 మొదలు 15 జనవరి 1924
వరకు మాత్రమే
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథనిలయము,
కాకినాడ

చమత్కార గణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, విశిష్టగణితము,
నిరసాదగణితము, మనోగణితము, తేజోగణితము, చిత్ర
గణితము, అభ్యుదయము, చిత్తము, చిత్తము, చిత్తము, చిత్తము,
కల్పము, రహస్యము, రహస్యము, రహస్యము, రహస్యము,
మనోబలము, తెలివిన పుట్టిచేయు రహస్యములైన
చిత్రచిత్తము, చిత్తము, చిత్తము, చిత్తము, చిత్తము,
గణితమునం దేమనవలయును, చమత్కారగణితము, చిత్తము,
తెలివిన కలుగును. ప్రతివానిదగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము.
నీవెల రు 1 య. వి. పి. చార్జి ఆ రి. ఆ. 6 ప్రతులు రు 6 య.
పలయువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు,
ఒంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాయవలెను.

"బైరాగి చిట్టికీలు" 1928

చామ్రాపురము సహా 2 ప్రతులు రు 1, ఒకటి 0-11-0
ఇందు గొప్పమహాత్ములవలన సంపాదించిన అనేక
వరమహాసక్రియలు, కుద్దకీయలు, అందుల వైశ్యవహస్యములు
గలవు. ఈగ్రంథము లోలోకకార్యమును ప్రచురించబడినది.
ఇది ప్రతియొకరినూ ఆసక్తికలిగించు ఎల్లరకము వాదనలను
ఇందలి వరమహాసక్రియలు చేసి గుఱింపుము. 1928
ఆంధ్రగ్రంథాలయము, విజయనగరం.

ఇనాం!! ఇనాం!! ఇనాం!!!
మా సుప్రసిద్ధమైన రెండురంగుల పెన్సిల్
రకము గోడకు తగిలినను 1924 సంవత్సరము
కాలండరు దరఖాస్తు పంపినచో ఇనాం!!
ముగా పంపబడును. 119

Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta.

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free. L. H. SELLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL.

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discoloring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential. HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

అఖిలభారత మహిళామహాసభ

శ్రీమతి పులుగుర్తి లక్ష్మీనరసమాంబగారి
స్వాగతోపన్యాసము

అఖి భారతవారీ మహిళారా! ఏమి సహోదరిత్వములా! ఏమి
పుణ్యతీర్థమునుచే మా యాంధ్రదేశమునకు - ఆంధ్రుల
ను లక్షము మా కాకినాడకు మునుకు, బుద్ధితార్థ్యము మిమ్ము
దల జాహ్నునిపంకల మహాద్భావము లివ్వవలెను మాకు
గల్గుచున్న యాంధ్ర మెట్టిదీనియెడలెను కల్గింపజాలినదే. ఏమి
ఆత్మలృపములో - నరసింహచిత్ర ప్రత్యక్షములతో - నేడు
మే మెవ్వరు మున్నామో, ఏవరింపవలసినదానిలో బర్యంత
మహిళా బరమానువులనున్నది. మాస్వాగతము స్వల్పమేగాక
స్వల్పయోజన పరత్వముతో గూడకొనినదియు నైయున్నది
ఎట్టికీ అంక కంఠ ఘోషము మా ప్రాంతజేతములయందలి సో
దరిమహిళలను ది యాంధ్రసోదరిబృంద మిప్పుడు జ్ఞానంపా
దనము చేజులవలెయున్నది. విద్యయందును గాగ్గదత్తతీయం
దును విందలకంటె శాంతిధాన్యము వెనుక బడియున్నాడు.
కావున మహిళలగు మా భారతసోదరిమణు లందఱు మా
లోపము న్నింటిని మన్నించి మా భక్తిలేకమునే స్వీకరింతు
రని నమ్ముచున్నాము.

శరమహానియును సీతామహాదేవియైన సవచార మొన
రించి శ్రీరామబాహుధాటి కోర్కెలకలక జగములెల్లందిరికి ఎన్న
యె కరణము గానక తిరుగ శ్రీరామచంద్రుని చరణారవింద
మును కరణముగొని పరమభక్త్య గేసరదై వానికాంతి
కామగురుని విశ్వాసస్థానమును గావుననే పీడిక గాక పురము
(కాకినాడ) అనువామము వచ్చినదనియు తెల్లలు చెప్పుచున్నా
రు. తప్పకుట మాకుకోర్కెలకలక మా మన నున్న కరంకేశ్వర
మహా (కోరం) కడ మారీయనకు శ్రీరామచంద్రుడు మాక్రి
నిచ్చెనని చెప్పుదురు. ఈమహామహానే వర్ణకాల రామగిరి భద్రా
చలము లోనగు కామనివాసస్థలమును శాసనమొచ్చుచున్నది. ఇది
తొలి దండకారణ్య మగుటను, శ్రీరాముడు దండకారణ్యము
లో సంచరించుచున్నట్లు శ్రీమద్రామాణమ చెప్పుచుండుటను,
ఈమండలములోని పుణ్యక్షేత్రము లనేకములు వాని పావనం
చారముచే బలితము లైయున్న పురాతనగాథ అందుటను సీతా
రాముల సంచారముచే బలితమైంది. ఈ పుణ్యభూమియని
నిరకదినది. అదిగాక పాండవుల రణ్యవాసము చేసినప్పుడుగూ
డ నీ ప్రాంతములందు సంచరించిన వాతముగలవు. ఇచటి కనతి
దూరముననున్న కందూరము గామము ఈయంకమును బలపఱచు
చున్నది. పాండవు లిచట సంచరించుచో మనం దోకాదోక
చెట్లనున్న యొకమందును తాలగొట్టి వారు పిమ్మట నయ్యది
యెచటో దకమొనరించుకొనుచున్న యొకతననే కావారముగా
నైయున్నదనియు, నట్టిదానిని రాజ్యులచే వారనికావము తగుల
నియు భయమున కరితపించుచుండిరి. శ్రీకృష్ణపరమాత్ముడచ
టికేతెంచి పంచపాండవుల ద్రావడియును దరు వృద్ధులనుగూ
డములు బహిరంగముగాక తెల్పినయెడల శాపండుమరలకైట్టు
కకుకుకొనని యాపదకొనెను. వారు ట్లుగాని, శాపండుమర
లకైట్టు కంటుకొనెను. అది మొదలగామమునకు బంధూర
మహాముఖుల కైరిని చెప్పించెప్పుడు. ఇచటికి లత్యలృదూర
మున కి పాండవుల మెట్టగలదు. కావున నీరక్షణము రామాయ
ణభారత పుణ్యశ్రీపురమును మెట్టిక పుణ్యభూమియైయున్న
ది. ప్రాచీన కాలమునందలి యాబలితములు యెటుండగా నవిన
ముగాగూడ దీనికి బహుభాషాప్రత్యయ నిష్పటియొనగానై భగ
మునకతన కారణముకదైత్యులచే నిపుడేర్పడినప్రాచీనభారత
పీఠలగు సీతారాములయొక్క ప్రతిభాభావములకు బాధధూళిచే
బలితమైన స్థానము శోభింపజేయుచు విమలజీవితములను
ధావోయుచున్న పుణ్యస్థలములకు శ్రీమహావిద్యగాంధీల
పాదధూళిచే బలితమైన నేటివైభవమునకు దగినమహత్తును నం
పాదంపగలిగినది. శ్రీమహా కరమకర్మ మితితగు గాఢవాక్యమక
ము లిప్పుటికి వాపులకావులకావులకావులకావులకావులకావులకావుల
భగము లుమరి గావించుచున్నది. ఇట్టిమహావీర సంచారపూత
మహాభూమిని యిప్పుడేకమందు శోభింపజేయుచుండునాన్ని
విద్యార్థునించి గౌరవింపజేయుచు మాకు గలిగినదులకు
మే మెంతయు సంతసించుచున్నాము. విద్యపీఠములా! నే
డు మనము నిర్వహించుకొనగలగిన కార్యము మహావీర కపాధ్యు
గు ఘనకార్యము. ఇట్టి దీర్ఘకార్యములో నబలమగు మనము
ప్రవేశింపవలయుగా యెనునది మొదటి ప్రశ్నము ఈసంశయము
మహాసోదరిమణులలో ననేకలకు గలగుటయేగాక సోదరత్వ
ములతో గౌరవభంగమునకు గల్గుచున్నది. కావున నిందుం

నూర్చి కొన్ని కనయభూమిలను మనవి చేసికొనుచున్నాము.
అర్యవారీమణులారా! మనమబలములతో లోక స్వరహారములా
భర్యముగా సాగిపోవుచున్న భర్తకాలమున మన మబలములు, కాని
కలికాలము వ్యాపించి భర్తకాలమున మనమబలము గూడ
మాభంగము కలిగించు దుష్కర దినములు సంపాదించు లైన
వృత్తు మన మబలములా. మన పూర్వ పుణ్యగ్రంథములైన
వైద్యములతో నెట్టి యొక్క ట్టులైన దాటగలిగిరి. మహావీరుల
తో ఘోరయధ్యక్షులతో యశస్సును సంపాదించిరి. చల్లక తే
కలికాలము మొనరించి క్రిందికి దిగిరి. రాజకీయవ్యాపారముల
లో జ్యోతియు కలిగించుకొని పురుషులకు శ్రోవ్యాపారముగ
ను గుఱుట యభ్యుదయవాదము లొనర్చి క్రాంతినిపొంది
రి. సీతామహాదేవి శ్రీరామచంద్రులతో రాజకీయసంబంధమై
చేసిన సంవాదము రా మా యోగము నందు ముగిసిద్ధమై
యున్నది. ద్రావడి పాండవులకు రాజకీయము లైన యుపదేశ
ములనేకములు గావించినట్లు భారతమువలన స్పష్టమగుచున్న
ది చరిత్రకాల మనబడు నిటీవలికాలమందలి రాజకీయ జ్ఞాన
రంధ్రలగు శ్రీలచరిత్రములు అవిలాసవర్ధిల కల్పితుల ము
న్నగు గ్రంథముల వలన నెల్లరకు బోధమగుచు నేయున్నవి. ర
ణవిజృంభణభార్య భర్తనుగిరించి కల్పిన భీష్మ కైవర్తి బృహ
యదుడు భీష్మాద్రుతగుణము అదయంకజేతువు! ఇట్టి యు
దాహరణము లనేకములు గలవు. అదిగంటున్న భర్తముల ను
దరించుట కబలతే కారణభూతురాం ద్రుమనవచ్చి. భృత
యొగమున లేకుంక, శ్రేతయొగమున సీత, ద్వాపరమున బాంచా
లి, భర్తసంపాదనమునకు గారణభూతురాండ్రెరి ఆకత్యా
లము కలిగించినప్పుడు భారతవారీమణులు రాజకీయవ్యాపా
రములలో శార్యభర్తవిధముగాని జ్యోతియును గలిగించుకొను
ట శ్రోతగాదనుసంగతి మొక్కెటను బ్రయోదాహరణములవలన
వికలమగుచు నేయున్నది. భార్యకాలమునందులనే
పాంచాలిన ప్రా) ప చ ర ణ ఘో రా ది క ము కట
స్థించి మా సకతీ మణి మా సభంగ మయ్యెడు శాప
తొల మిప్పుడును సంభవించినదని చెప్పకొనవలసి వచ్చిండు
అందు కాలం బలితమగుచున్నది. ఎవరిలోపములన నైన
సేమి మనజేతములో శ్రీల కిట్టివికటము కటములగుచున్నవి.
నేడక్కడనైనది రేపిక్కడ గాకవచ్చును. కావున నిది శ్రీల
కాకత్యాలము. ఆపేతువుచే మనముగూడ నేడు రాజకీయ
వ్యవహారములలో జ్యోతియును గలిగించు కొనవలసినదా
సరముగల్గినది. సంఘరథము గమ్యస్థానము చేరుటకు శ్రీపురమ
నాయకచక్రము లత్యవసరములు. ఈచక్రములలో బురుషచక్ర
ములు ముందు నడచుచుండుటయు వాని ననుసరించి శ్రీచక్ర
ములు వెనుక నడచుచుండుటయు భర్తముని బాచీచర్యములు
ఘోషించుచున్నవి కావున బురుషు లొసర్చు సీతమతాచార
కాభివ్యవహారము! శోధ్యమములలో శ్రీల కమ వదిలమనుపాట
గొంతుండిన సంఘ మెన్నటిని బురుషులకీర్తి నొంకకాలదు.
ఆపేతువుచేతగూడ మనము పురుషులు చేయు శోభింపకా
ర్యములలో మనకే క్రిమంచనము లేకుండ మన కనునగిరిక బాల్సా
వలసియున్నది. అట్లు పాల్సాగజేయుటకే లోకజ్ఞులగు మన
చెట్లలు మనకు బాతికర్యమును మహాధర్మమును బోధించియు
న్నారు. పాతికర్యము మనకు సర్వశ్రేయోదాహరణము. దానిని
గాపాడుకొందుమేని మనము సమస్తజ్ఞులను సంపాదించుకొనగ
లము. పురుషులకు దోడునిదగా నుండగలము. మన తొల్లింటి
యొక్కర్యమును సంపాదించుకొనగలము. పాతికర్యమే మన
జేతశ్రీల కశాధిభూమియై యున్నది. దీనిమూలముగా మన
పూర్వవారీమణు లఖండమహిమభ్యులై విరాజిల్లిరి. ఈ పాతి
కర్యమహిమముననే అననూజ, సీత, సావిత్రిలొనగు సాద్వితి
లాము లోకాతికృతభూతినిపొంది చేతమునకు చేతక దెచ్చిరి.
ఇట్టి మన స్వభావైక్యస్వర్యమును స్వదేశస్వర్యమును గాపాడు
కొనుటకు మనము సకలవిధముల బ్రయత్నింపవలయును. ఇట్టి
ప్రయత్నములతో బ్రథమగణ్యమైనది వాతీయవిద్యాభివృద్ధిని
గూర్చిన ప్రయత్నము.

దురదృష్టవశమునో అదృష్టవశమునో కాని భరతఖండము
లో మనవిద్యాభ్యాసము ప్రవృత్తు చాల హిందీదేశో నున్నది.
దురదృష్టమే లందురేని 'విద్యావిహీనపథం' అని పాఠాబు చెప్పు
చున్నాడు. తమ పాఠ్యకర్తను హేయమైనది మరియొకటి నేడు
గదా! పురుషులు విద్యకలిగియుండగా శ్రీల విద్యావిహీన
యందుట యభివృద్ధిమార్గమున కంతయు భంగకరము. అప్పుడు
వశమున నననీలయందురేని నవీనవిద్యాభ్యాసపద్ధతి మన సంఘము
నకు లేకపోవుటయే యొక యదృష్టముగా నెన్నబడదనియు
న్నది. ప్రవృత్త కాలమునందలి పురుషవిద్యాభ్యాసపద్ధతి శాస్త్ర
మును బురికొల్పుచున్న దనియు శోధనగాయకముగా నున్న

సంవత్సరాదిసంచిక

రక్తాక్షి సంవత్సరమునకై సంవత్సరాదిసంచిక ముద్రింప యత్నించుచున్నాము. ఈ సంచిక రాజకీయ సారస్వత సాంఘిక ఆర్థికాదివిషయములలో సకాలమున ప్రకటించుట కుద్దేశించబడినది. ఇందులకు వ్యాసములు జనవరినెల ముగియులోపల మా కార్యాలయము చేరుట యావశ్యకము. కాబట్టి తాదయచేసి యథాప్రకారముగ నేదైన తమ కభిమానము గల విషయముఁ గూర్చి వ్యాసములు కాపి సకాలమున కందఁజేసి దే తత్కార్యనిర్వహణమునఁ దోడ్పడఁ బ్రార్థితులు. వ్యాసములు పంపుటలో ఇట్టి నాలస్యము జరుగుచుండుటచేత ప్రతిమాటను సంచికప్రకటనలలో చాలనాలస్యము జరుగుచున్నది. ఈ మాట జనవరినెలాఖరులోపలనే వచ్చినన్ని వ్యాసములలోనే సంచికను సకాలమునకుఁ బ్రకటింపఁగ న్నాము. కావున తాము దయతో యథాసమయమున తోడ్పడెద రని నమ్ముచున్నాము.

 చంపావతుడు.

ఆంధ్రప్రదేశ్, 7. తంబుకెట్టిపేటి నానామ.

శకంతలను గూర్చి కాలిరానుచేసిన యాశ్రయిత్వము వాచెనను
జానిని స్థిరపఱచుచున్నది. ఇట్లే నరసింహముః యంత్రే చలేనాపి
రమ్యం మలినమపి హియాంశో లక్ష్మలక్ష్మీంరనోతి । ఇత్యుచధిః
మనోబ్జావలక్ష్మలే నాపితస్య కిమపహిమధురానాం మంజసంసాకృ
తీనాం॥

ఇవన్నియు నిటుండ జూరీయవస్తుధారణమునలన మనదేశమున కవిలభ్యము గల్గునని యాశ్చర్యకాస్త్రవేత్త ఊహించుచున్నారు. విదేశకస్తుధారణముచే నేరపేటల సజీవజాతు రూత్వములు మనదేశమునండి పోవుచున్నవి. మగము ఖద్దరునే కట్టుదుమేని యీశ్రవ్యమంతయు మనదేశమునందే నిలచియుండి దేశదాక్షిణ్యమును గొంతలోలగించియుండును గదా! ఖద్దరు అన్నకస్తుముఱులేక యెల్లాడు మనదేశప్రజల కన్నకస్తుములు గలిగింపజాలియున్నది. శ్వదేశకస్తుధారణము న్యకాశ్చర్యాపాస్త్రీ! మామలీలలకుని గాంధీమహాత్ముడు చెప్పినదానిసార మిదియే. ఇటీవలిలో మనము బానిసత్వమునహించుట యనచితము. పురుషులకంటె వీరకనకుము మనకు హెచ్చుగానుండును. అట్టి సమయముల మనము నూలుస్వయముగాకడకుటకు వినియోగింపవలయును. మన బాల్యమునందుఁ గూడ నెక్కడఁ జూచినను నూలురానిపు త్యముల విసలుదుమందెడివి, ఇప్పుడు జేదహూషములతోటిపాటుగను కాస్త్రపాఠములతోటి పాటుగను అని యంతరించినది. ఆది నమాధ్యంత్రబదనలెను. అత్వడుగాని మనదేశమున్నతి గ నఁ జాలదు. ప్రతి గృహిణియు కాటుకపెట్టి నూలుకడకుటకుఁ బ్రారంభింపవలయును. ఖద్దరు కట్టవలయును. ఇది మనఁజెల్పివచ్చిన మామలీలకము.

జేతమునందున్న యానాథులక జీవనోపాధులు కల్పించునూర్వలలో రావలెను మొదటిమార్గమెయ్యును. కావున వారికి విధముగఁ బ్రోత్సాహముఁ కల్పింపవలెను. మరియు వారియిచ్చ నేర్పి బాలికాపాఠశాలలలో వారి నుపాధ్యాయులగా నొనరించిన నుభయరకర మగును.

మనలో నిమ్మ జాతులు చాలసోపితిలోనికి వచ్చియున్నవి. పూర్వకాలమునుండి వీరిస్థితి యింతహీనముగా లేదని మన చరిత్రములు చెప్పుచున్నవి. చాళిష్ఠ్యుడ్రునిశాఁత్రోపిరదామనిని స్థితిగతు లాలోచించుకొనినను శంకరునిశాఁత్రోపిశాతుల స్థితిగతు లాలోచించుకొనినను మన కీసంబర్భములో యధార్థము బోధపడఁగలదు. పూర్వ మినిమ్మ జాతులవారు కళలయకు దారి తేరియుండెడివాడు. ప్రస్తుతము మన తేలోద్ధరణమున కెఱ్ఱిది మూలాధారమని మనము తలచుచున్నామో అట్టిరాటుడు వీరిచేతులలో విశేషవిభ్రాంతిసండుచుండెడిది. పూర్వము మాలనూలను నొకవిధమున నూలఁగెడిది. అది యినిమ్మ జాతులు వడఁగెడితే. అది బిట్టలకుఁ జాలుకేటముగ నుండెడిది. దానితో నేసినబిట్టలను శాల్కవర్ణములవారును అస్పృశ్యములుగా నెంచక నిశ్కంఠముగాఁ గట్టుకొని నిమ్మ జాతుల కావనితో నమితముగఁ బోత్తానా మిచ్చెడివారు. ఇప్పుడందఱయందరులనే వారియందు నాకళలు, నశించినవి. ఈజాతులస్థితి యంతకుఁబూర్వ మింతహీనముగా లేదని పాశ్చాత్యులుగూడఁ బ్రానియున్నారు.

మనవారు వీరి సెవ్యదను జేసి దయించెదము. సా-ధిక
కృతవర్తనలయందును మతవ్యవహారములయందును వికీనుడ-
గట్టుకొనియే కన్పించువాడు. (గాహాద్వ్యలలో "హలూ" "హ
ట్టి" యను నుద్వ్యంగములు వీరియంతే గలవు. పూర్వము 'తలూ-
సామూస్వండు, కాండు, ఇత్తుడు' పోలీసులని యెవ్వరిని బిలియచు
న్నా మో యట్టివారు మునుపు తరారులని పిలువబడుచుండెడి
వారు. కావున బూర్వ మినిమ్ము వారులవా చెల్లదును తేరతరు
క సైన్యముగ నుండెడివారు. మరిచియుములా భక్తిమార్గబోధకు
లగు తామూనుకార్యులవాడు వీరి భక్తకోటిలో జేర్చి బ్లా

సమగ్రబోధకులగు శంకరులవాడు శ్లో|| "కాగ్రత్యైవ సుషుప్తిషు
స్ఫుటతరాయానం విదుజ్జ్యంభేత్యబ్రహ్మణి వివీరితాంతరమపి
ప్రోతాబ్రహ్మణీ, సైవానాం నవవృత్తన స్త్యైవస్థానానాం
యస్మాన్తీతే, చ్ఛండాలోస్తు సత్యద్విజో మగుతురిత్యేవామనీమహా
మ||" అని వీరినిగూర్చి ప్రశంసించియుండిరి. సరుప్రజీవరాశుల
యందును సాక్షిభూతముగానున్న యాత్మ యేదిగలదో అదియే
నేనను నిశ్చయజ్ఞానవనాగల విజ్ఞాను ఛండాలుడైనను సరియే,
బాహ్యజ్ఞాన డైనను సరియే యాతని నేను గురువుగా భావించు
కొందును, అనివీరితాత్పర్యము. భేదభావమును బోధించియుట్టిరి
నిర్మజ్ఞానమును బ్రించుచుది యాత్మజ్ఞానము శ్రీ గాంధీమహాత్ముఁ
డాత్మజ్ఞానవంతముడు-ఆత్మజ్ఞానముచే స్వాధీనస్థితిబొందఁ ప్రయ
త్నించుచున్న జ్ఞానవత్తముడు. కాంత్యాక్రమనివాసి, అవాలనా
తత్వప్రచారకుడు, ఇట్టి యాత్మజ్ఞాని యస్పృశ్యతా నివారణమును
బోధించుటాత్పర్యముగాదు. శంకరుఁడు చెప్పినదియు నిదియే, భేద
భావమువీరులుగాని యాత్మజ్ఞాను లెల్లరు నిట్లే చెప్పదురు. ఈ
సందర్భములో మనీషుపంచక మేమిచెప్పుచున్నదో కనుడు.
శ్లో|| "కం గంగాయని విచిత్తేంద్రబరహౌ ఛండాలువాడీమహా
పూరేచాంతర మస్తీశాంచమఘటి మృక్కుంభయో ర్వాంబరే,
తత్కర్మగ్రస్తుని ని ప్రరంగసహజానందానబోధాంబుధౌ విప్రోయం
కృపచాయామిత్యపి మహాకొ ణ్డం బభేత్తభ్రమలి" వివర్ణలమైన
గంగాజలములయందును గఱచితముత్రయందును ఛండాలువాడీజల
ములందును బ్రతిబింబించు మార్కలింబమునందు భేదము లేనట్లే
బంగారుకుండలోను మట్టికుండలోనుగల యాకాశమున కంతరము
లేనట్లే ని ప్రరంగమైయుండు శాశ్వజ్ఞానమందు-వీరు విభ్రుండు
వీరు ఛండాలుడు ననుభేదములేదు. అని దీరిభావము, ఇట్టినిని
ర్యజ్ఞానమును తాళమునకు వెదజల్లి భేదమును తీసివేయుటకుఁ
బ్రతిత్నించుటకంటె సుత్రమకార్యము మరొకటుండఁగలదా?
అస్పృశ్యతను బోలఁగించుట శాంతిభక్తములలో నొకటి. స్పృ
శ్యాస్పృశ్యులయందలి భేదములు బోలఁగించుటకుఁ చెడుమార్గము
లు గలవు-అస్పృశ్యులను స్పృశ్యులను గావించినను, స్పృశ్యుల
నస్పృశ్యులఁ గావించినను ఈ భేదము బోలఁగనును. అందు మొద
టిది శ్లాఘనీయము, రెండవది హానికరము, మొదటిదానిని జేయఁ
జోయి రెండవదానిని జేయకుండుముగాక! మహాత్ముని తర్కము
దియే. దీనిని గ్రహించుట కాధ్యాత్మికజ్ఞాన మవసరము గావుక
నేనత్రహికాభ్యుద్ధి చే మాయానాక యనంతమును శామస్మిక
ము గలదనియు దానిని బొందుట కీయైహికము సాధనముగా నుం
డనలెననియు గ్రహించుకొని సర్వసమృతులు శేకలాభకరములు
నగు పైవివక్షణముల బాగుగాఁ జర్చించి తన తీర్పులకు వచ్చుట
కుఁ జగిన యేగాటులను గావించుటకు వ్యర్థంబు విడువీయవలె
సభావ్యక్తురాముగా శేర్పాటు చేసికొని క్యానిర్వహణము గా
వించుకొని శ్చరత్కర్మక నందుదుముగాఁ! నేను మాయాహ్వన
మఘటమున మరల మిఁకందఱకను మృదవమృతార్థక స్వాత
మిచ్చుచున్నాను. ఈశ్వరుండు మనలఁ గలుగ్తీంచుగాక! జఱు
డ్రదముగా జరుగుఁగాక!

దంతచూరము — పండ్లపాటు శీపులకు

మంచినీటిపారుదల శాఖ 1-కి ఆకాలు 0-2-0
ఆస్తుతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

దంత రోగ నివారిణి
 డబ్బీ 2 అణాలు డిజన్ రూ 1-4-0

టి. యస్. యస్. శాస్త్రి గారు,

2 ఏ. అలంగాతాపీడి, టిపి కేస్.

(1191) ముదరా

లితావలి సాగ్రహము

పూర్వగణిత గ్రంథములన్నిటిని కొద్దిగా వ్రాసిన యీ గ్రంథము. దీనివల్ల 82 సా. సం॥ అంబారం. కాలమున, లాభవస్తువులు, భావ్యములు, క్రొత్తలు, మాటికి నూరు సరిపుడులు, మాత్రము గుర్తముల, ఏనుగుల పూవుల, లెక్కలు - భార్యల క్రకవ, దళాంక, భిన్నాంక, విభిన్నత తేజస్వితములు, కర్మములను, ముసలములను, ఇతర సన్నిధిని గలవు. చక్కని అట్టపుడు. రు 1-0-0

పుచ్చా వెంకట్రామయ్య

దండలూరి అంబారం, కొల్లిపరపాడు గుంటూరుజిల్లా.

బీజే బుండ్ తెలుగు దశముల మిక్కిలి ప్రసిద్ధి చెందినది. స్వప్నమందు గాని మూర్తముతో గాని, వీర్యము నష్టమవుచున్న యెడల వెంటనే నిలిపివేయును. ముసలితనమును తొలగించి యువనమునగును. త్వరలో నరములకు నలము నిచ్చి ఆశ్చర్యమగు వీర్యపుష్టి నిచ్చును. ఘోరమగు ముక్తనష్టమునుండి అనేకమంది విద్యార్థులను రక్షించి యిది. దురభ్యాసముల వల్లగలిగిన శక్తిహీనతచే శృశించువారిని వెంటనే ప్రపంచ సుఖము అనుభవించునట్లుజేసి సంతాన వంతులుగ జేయును. ఈమంది యొక్క అమృత గుణములను వివరించి ప్రకటించుటకు మద్రాసు గవర్నమెంటువారు అమతించినందున ప్రకటనపజాలము మంజువుచుకొనువిధము మంజుతో వంపబడును. ఉత్తరములు రూపకముగా నుంచబడును.

20 మాత్రలసిసారు 2-0-0. వి. పి. చార్జి వేరు.

ఆర్యవైద్యశ్రమం

28 వైరాగిమతం వీధి, మద్రాసు.

సారస్వత సర్వస్వము

మానపత్రిక

విమర్శప్రధానము రాయల్ ప్రెస్ - గ్లెజ్ కాగితము

సర్వస్వవిగ్రహము కల } చం॥ సం॥ 1-కి ౪-౦-౦
అర్చకాగితపు అట్ట } ఏబదిపుటలు

చందా తగ్గింపబడినది

ఇందు విమర్శనములు:— భాష, శాస్త్ర, మత, సాంఘిక, జ్యోతిష, వైద్యవిషయక వ్యాసములు, రసవత్తలవిశ్వాసములు, పుమస్యలు, నవలలు, నాటకములు, ప్రచురింపబడుచుండును. పరితౌ పతనియగ్రంథములు విమర్శింపబడుచుండును. విమర్శక, పండితకవులెల్లరకును శక్తికొలది సారితోషికముల సోనంగ యత్నించెదము. ఆంధ్రభాషలో నిట్టికృతకలు తక్కువ. మంచియభిప్రాయముల నొందియున్నది, ప్రత్యేకలాభమునకీర్తిక ప్రాఠంభింపబడలేదు. చందాదార్లుగ జేరువారికి మంచి తరుణము నొల్పన సంచిక ముద్రిత మగు చున్నది

చిరునామా:—

ఎడిటర్, సారస్వత సర్వస్వము

తణుకు, శృష్టిజిల్లా.

“మా ధుర్యజీవము”

III

(శతావధాని జంధ్యాల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి)

పదంబున స్వర్ణమార్గవిత్తు నేయుచు కే దివ్యో కాతగ్రత భావమును వ్యక్తపఱచెడిది.

శ్లోకేత్రోదివాధాన; వదంసదాపణం

ఫలాశ్చక్రము; ప్రహత; స్వప్నాత్

న మానకయా; ఘోరానమితి

కిమితిత్యం వివరితతా నాది.

స్వర్ణమార్గము అవిశాల మనినాడినది. స్వర్ణమార్గము పూర్వము స్వర్ణవృక్షము నించుక నిలవించెదముగాక. స్వర్ణము అన నిర్వాణమైన సుఖానంద ప్రదాయకము. ప్రతిపదించి నభిషిక్తపదార్థ మెయ్యది యగునో దానినిజేసి చిత్ర మునది వడును. అందున కీ సుఖము జేందము. తనవిశ్వవస్తుభావననే కైవల్య మనియు, వదనిశ్వాస్యానందమునే బ్రహ్మనందము అనియుఁ బరిజ్ఞాత లనేకభావముల వ్యవహరింతురు. ఎవ్వని యాశానా సవలోకించినను నభిలషితపదార్థసంపాదమునఁ గలుగు వహానందము ననుభవించుట మొక్కసంఖ మనియుఁ, దత్ ముఖ్యము అకమ్యమై న మును వహించుచున్న దనియు విశేషము. కాని మత సాంఘిక రాజకీయాది సర్వవికాఖలకును ప్రత్యేకవాదము కీర్తియమానమా? అని శంక వొడ మించెడిది. స్వర్ణము వివిధమార్గవశ్యానము గాని స్వర్ణముగ జీవకాహనంభ్యానములముగ బహులత్యమును భరించుటలేదు. మతరహస్య విజ్ఞానాభిలాషుల కంద దభిప్రాయ పరిజ్ఞానము మహానందకరము. సాంఘిక రహస్య విజ్ఞానాభిలాషులకు సాంఘిక శాస్త్రపారములపేరకు పరిజ్ఞానమును, దన్మానవిజ్ఞానము యథాభిప్రాయములముగ నిర్వర్తింపజేయుట కవశ్యమైన స్వాతంత్ర్యము నొందిండుయు (బహుశం దకరములు, రాజకీయ సామ్రాజ్య భవాభిలాషులకు సక్రమరాజ్య శరిసాలపాటనీయ ఫలభోగమే యానందకరము. తద్వ్యాసముల కారణవిజ్ఞానమే వారియానందము. యత్తైలవారికిని గలుగు నానందముల పరిణామావస్థలే వారి కైవల్యకందము. అదియే స్వర్ణరహస్యము. భర్తవిజ్ఞానముపార్జిత కైవల్యకందమునకును, సాంఘిక రాజకీయాద్యైక శాఖావిషయసారిజానభుక్త మహా సామ్రాజ్యమునకును నేమి భేదముగలదానిని సందియము వొడచు వచ్చును. ఆసంపత్తిపదార్థములకును సంపత్తిపదార్థములకును గల తారతమ్య మిందు గమ్యమానము భారతమతసామ్రాజ్యములను శ్వేనపదార్థాధారము. మహానీయులు సర్వప్రకారమున సవదార్థ ప్రభావఫలచ్చాయ యనియెడురు. అవదార్థమునకుఁ గల అవశ్యం తత్వము పదార్థమునకుఁ గల వివశ్యతత్వమువలె మునుపిద్దము. సాంఘిక రాజకీయ కైవల్యములు విశ్వకర్మ పదార్థ సమారంభములైన సుఖస్వభావ దృష్టిచే నవశ్యములు. ఇంతటి, కేవల మత సాంఘిక రాజకీయమార్గాపాదికమేగాక తదవ్యమార్గము పార్జితం బగు నవశ్యక కైవల్యకందస్వర్ణముయొక్క యాహితకమే.

స్వర్ణప్రపంచ సంబంధ మార్గాభిజ్ఞనముఁ బురస్కరించు కొని స్వర్ణమార్గ మవిశాలమని వాదించెను. స్వర్ణమార్గము అవిశాలమటువలన స్వర్ణపరిమాణమున తేభమని అభిప్రాయము జోహానము. పర్యతప్రాంత సంబంధమున గంగానది అవిశాలమై ప్రవహించుచున్నది. కాని దానికమ్యస్థానము పారావారము, ఇనాలోకసమారంభమైన మార్గము ప్రయాణము నేయుచున్నదా నానీసమున స్వర్ణమునం దెలచున్నది. ఈ మార్గము గంగానది వంటిది. స్వర్ణ పారావారమునటిది భాంతివర్షము అభిభారక బాతీయసంఘము ఏర్పడకుటచే స్వరాజ్యమునకై పాటుపడుచున్నది. ఇందు అభిభారక బాతీయసంఘము మార్గము. స్వరాజ్యము స్వరాజ్యమునంటిది మార్గము అవిశాలము అని చెప్పుటలో గమ్యస్థానకైకల్యమున లోపము గలిగించుటలేదు. సూక్ష్మ గ్రాహణములై బహుజనములు సర్వాపాదన నే మహా నది భరింపజాలదనియు వాదించుచున్నాడు. కాని స్వర్ణమార్గము. ఇంకను విశాలముగ నుండవలె నని అభిప్రాయము. అందులకై (దీనిని తక్కువవివరితతాయది) అని అవిశాల్యవైపరీత్యము అభిషిక్తం బడుచున్నది. అదియును గాక ప్రస్తుతమున మత క్రమము, సాంఘికప్రవృత్తి రాజకీయవాస్తవము నిత్యములెల్ల దత్తయమితివలె నిర్వర్తించుచునవి తగినంత విశాలములు కావలెను. ఇత్యాదివిశాల మార్గములు ప్రస్తుతప్రపంచమునకు బోధనీయము అనియు వాదించుట జోహానము. త మార్గములు ఇతిశ్రావ్యతవృత్తము లగునా యని శంకవొడచు నవశ్యముగలదు. నిర్ణయకరమగువిషయము పద

గురునాథ్ అండు కో,
ఫర్నిచర్ సామాను వ్యాపారము

33 ఎ పేములంగడి వత్తవాడ మద్రాసు.

సరియైన సామానులు న్యాయమయిన ధరకు
అమ్మబడును. బయటవూరికి వి. పి. మూలముగా
సామానుల జాగ్రత్తగా పేకింగు చేసి అంపబడును.
ఆర్డరు పంపువారు నూటికి 25- రూపాయలు ముందు
అడ్వాన్సుగా పంపవలెను.

Gurunath & Co.,
Furniture Makers.
33 A, Rattan Bazaar Road, Madras.

38, జనరల్ ముత్తామొదలిప్పేటి, 'మ' దాసు.

అఖిలభారత మహిళామహాసభ

మూలా, శివరాత్రి బాయి గాంధీ ఆధ్వర్యంలో పర్యాయము

స్త్రీల కుదోద్ధరణము

దేశమునకు ౪1.౫ వ తేదీని కాకినాడలో సమావేశమై ఆ ఖిలభారత మహిళామహాసభకు అధ్యక్షత వహించిన మూలా, శివరాత్రి బాయి గాంధీ యొక్క విధానము సంగ్రహించినది:—

(వి.స.సోదరీమణులారా,

మనము భారతస్త్రీలము మనదేశముయొక్క గౌరవ స్వాతంత్ర్యమును పాపములను మరల సంపాదించుటకు నేమిచేయవలయునో మిమ్మును బోధించి ముచ్చటించుటకు నేను కాకనీ కనుక మిచ్చివందలకు వందలకు లోబడినందున, మనమార్గమును దృఢపరచుకొని మనసోదరములైన స్త్రీలతో చేరుకొని మార్గములను బహిష్కరించుచున్నాము. విశేషము సోదరీమణులారా మనదేశమునకు మనమందరమును పెద్దమొదలు చిన్నవరకును సహాయముజేయుటలేనని భార్యుని మరచకము. కావున మనవరము ఎప్పుడు యీ మహాసభాద్యక్షులను నెరుగెప్పుటకు సహాయముతో చిత్తుకుద్ధితో విశాలహృదయముతో పని చేయువలయును.

శీత, వ్రాపడి, విరాటాబాయి, మార్జనము, చంగబీబీ, మున్నె ధీరా రీతులును, బాన్సీలో నున్న ధీరవనకేశవీకీటి స్త్రీలను బట్టియు భారతమాత యీయొకవందలకొట్టి బాతులను గనుక మనము చిత్త ముద్ధుషి:చునంతటికైనను దెప్పించుదుము.

కావున మనము మహాత్మా మన కొనంగిన శక్తివంతమని యెఱుఁగవలెనని సభ్యులమునకై మృతము మనస పూర్వకముగ ఆత్మసమర్పణతో కార్యాచరణము జేయుదుముగా! కార్యసాధనములు

నేను ఉత్తరమునందే దక్షిణమునకును, తూర్పునందే పడమరకును దేశమంతటను తిరిగితిని, ఎక్కడికి పోయినాది నను సోదరీమణులందరము యేకాభిప్రాయమున మరలమురై నను యీ ఆత్మసమర్పణతో తనతన లాడు చందెరి. మనము యీ ఆత్మసమర్పణ చేరుటకు పనిజేయు తెట్లు!

బాతీయవిద్య

మొదలు నేను విద్యావిషయమై చెప్పెదను. కలుతే విద్యావీక్షణకము నుండి చిన్నవారలముల యేమి చెప్పవలెను ప్రతిరోజును ప్రతిగంటయును పెద్దవారలము జూచియే పిల్లలు చదివుటకును, వైద్యమును, స్వయంసహాయమును, దేశభక్తిని నేర్చుకొందుము.

ఇంతివద్ద తల్లిమెప్పుడు పిల్లలందరికి యేర్పడుచుండును. నేడు మనదేశములో సత్య, గౌరవ, శీలములు గాని న్నించుచున్నయెడల ఆలోచనము మనదే. తన్నివారలతోపాటును మనదేశములోనే గలదు. అక్కరలేమననములు ఆభివృద్ధి గాంచుట కవకాశములేని సోదరీమణులందరకును మనము సహాయము జేయవలయును. మన బాలబాలికలకును గాని పిల్లలను మొదలగా వలయును.

మనము మన జాతీయ విద్యాలయములకు పిల్లలు కొనగి వానిని పని జేయించి మన పిల్లలకు మౌలికవిద్య చేకూరువలెల జూడవలయును. గాంధీ, బాతీయ విద్య వైసంతి యొక్క పట్టుదలతో జెప్పినది యే దులకో యని మీరు చాలమంది ఆశ్చర్యపడు చుండవచ్చును. ప్రభుత్వపాఠశాలలు బానిసలను తయారుజేయు ఫ్యాక్టరీలు తప్ప మరేమియును గావని అయ్యద తెలిసికొనెను. సోదరీమణులారా, నేను మున్ముందు మీ కొరటి జెప్పగోరుచున్నాను. మీకుమరైతే కలుగుచుండు లో మగవానివై ఆధారపడకుండుటకుల గౌరవముగ తీరకాధారమును సంపాదించుకొనుటలకు యేదేతీతములో నేర్పి సాధన చేర్చుచుండవలయును. భారతదేశము చాలా బీదదేశము. శక్తివంతమగు వ్యక్తితేవలెను. వేలకొలుదిమంది విధానము ఏమిచేయుటకును కనిలేక సోమరితలై ధీ:త్రయమునకు తాత్త్వికముపాధ్యాయులును, సర్దుబాటు నుండవలెనని నేర్పవలెలలోను పట్టణములలోను వారి సోదరీమణులకు సహాయము జేయవలెల జేయవలయును.

గ్రంథాలయములు

నేను ఆంధ్రదేశమున నన్నిచోట్లనుండియు యీదేశములో మీరు స్త్రీలు జేసిన పని సాగు ఆశ్చర్యముగ గానించుచున్నది. మీరాష్ట్రములో 500 గ్రంథాలయములు అన్నిచోట్లను, స్త్రీలు వానిని బాగుగ నుపయోగించుచున్నారనియు ననుటకు చాలవంతోపముగ నున్నది. ఈ గ్రంథాలయములు మీసాంఘికము:శీత, రాకీయ కార్యములకు కేంద్రస్థానము గాని నేను నమ్ముచును.

అస్పృశ్యతానివారణము

హిందూ సోదరీమణులు మహాత్మాజీకు సోదరీమణులకును, మానవత్వమును తిన్నగింపబడిన దురదృష్టవశాత్తులకును సహాయముజేసి వారినున్న స్వాతంత్ర్యమును సభ్యులచేపెదరిన నేను కోరుచున్నాను వారు నీచముగ ఆధోస్థితిజుండుండుము మనకు బ్రాహ్మణము. వారలను వైదొలగి యుండుట మన బాధ్యతము. వారలను మాదిగవా:ద్రుగను, బహిష్కరించితిమేని మనము భారతీయులము ప్రభువద్దనున్నా గూడ నట్లే యుండుము. మనకును వారిని గూడ తొడియకు శుభవంతునికొరకు వారి నద్దరించెదముగాక. వారల వేళ సోమరులగు నున్నను, కార్యాచరణమునందలి సంతోషమును లాభమును వారికి బోధించుట మి:కేదైయి యున్నది.

శిల్పము (పాదాంము)

ఇచట నూటికి 80 మంది శిల్పములు భరించుట జూడ సం తోషమునున్నది. దీనిని జూచిన నీ మీరు శిల్పముయొక్క ఆధ్యాత్మిక, ఆర్థిక ప్రాముఖ్యమును కనుగొంటిని తెలియగలము. భారత దేశమునందలి దేశరాష్ట్రములగూడ మిమ్మును జూచిన శిల్పమును సహాయముజేయు. మీరు ఆంధ్రదేశమునందు అందినను ఇంకను ఎక్కడోపయత్నముల జేసి యీదేశములో శిల్పముగట్టి స్త్రీగాని, పిల్లగానితనని చెప్పి లభితి కావలయును.

త్యాగము-కష్టానభయము

ఈవారము కాకినాడ యంతయు కార్యనిర్వహణ మైయున్నది. మీరు నాయకుల నెందరో చూచితిని. కాని మహాభ్యుదయమును సంపాదించుటకై బుద్ధిపూర్వముగ సాధ్యత్యాగమును జేసి కష్టముగనుండవలెనని జ్ఞాపకముచుకొనవలయును. మీరాష్ట్రము గల దుర్భాగములన్నియు గానికంటిస్త్రీని బాతీయోద్యమమున కిచ్చించిండుల కథనమిచ్చుచున్నాను. ఆమెకును సాగులు సంకల్పం సుతత్వం కిచ్చివచ్చెను. కాని మీ రింకను కష్టములబాధి త్యాగము గావించి ఆత్మసమర్పణ జేరవలయును. మీరుకష్టమును సంతోషముతో భరించెదమని వాడుకెలియును. ఒకవేళ ఆత్మద్యమ మన్నునెడల ప్రాణము సోమరులకును సహాయముతో వైద్యముతో నుడి చేతమునకు ప్రాణములపొందిన వాడవే మగాని సృజకు దెచ్చుకొనుడు. మహిమసామ్రాజ్యము నందు వైద్యముగల సిపాయీలలో ఆయన ఒకడని మన మెప్పుడును స్మరించుచుండవలయును.

సోదరీమణులారా, తుదకు ముగించును నేనొకటి జెప్పెదను. మన కార్యక్రమము విజయముచుండుటకుల మనము స్వరాజ్యమును పొందుటయే గాక ఆచార్యదామను కీర్తికములమై కనుబలమును జంపవలెననియు ఆత్మశక్తియే జ్ఞానంబునయియు మానకకోటి కంకితుడు దేవుడులమని మనమునందించుకొనవలయును.

వందేమాతరం

* * * * *
అఖిలభారత మహిళామహాసభయొక్క

జమాఖర్చుల వివరము

జమ	రూ.	పై
జగన్నాథపురంలో పులుకుర్చు సరంబాంబగారి వలన చేయబడిన వసూళ్ల లీప్తుదాఖలా	42	0 0
సన్మానసంఘమువారివలన లీప్తుదాఖలా:కనూర్లు	70	0 0
జమ	112	0 0

ఖర్చు

స్వాతంత్ర్యసంఘము నోటిసులు, లీప్తుదాఖలా	84	0 0
కర్నూలులోని పూజదండము	8	2 0
ఆహ్వానసంఘ ఆధ్వర్యముగా గారి: బండిఖర్చు	14	12 0
జ్యోతి: సెంటర్ గారి:	2	0 0
పాల్గొన్న సమితి: ఆధ్వర్యముగా గారి:	25	0 0
జంకరములు	6	0 0
నర్సరాంబ గారి: ఆహ్వానము ఆహ్వానము	8	0 0
సభాధ్యక్షుల లికి పంపిన తంతి	5	4 0
పోస్టేజి	8	5 6
సైకిలి	1	4 0
ఖర్చు:	167	11 6

నిల్వ సామగ్రి

	4	4 6
--	---	-----

బా: శేషము

అఖిలభారత మహిళామహాసభ శాఖలో

కాంగ్రెసు తీర్మానము

దేశ శక్తి వ్యవస్థ

సి. రాజగోపాలాచారిగారి సందేశము

భారత దేశమునందలి కాకినాడలో ఈకొంది తీర్మానమును గావించినది:—

“కలకత్తా, నాగపూరు, అహమ్మదాబాదు, గయ, ఢిల్లీ కాంగ్రెసులందు గావించబడిన ఆంధ్రోద్యమములను తీర్మానములనే యీ కాంగ్రెసు మరల ధృవపరచును.

ధిల్లీలో కాంగ్రెసు ప్రజా నియమము గావించిన ఆంధ్రోద్యమము తీర్మానములను కాంగ్రెసు విధానమునందు అభివృద్ధి పరచుచున్న యేమైన మార్పు గలిగినా యని సంజేహము గలదివలన, బహిష్కారనిర్ధారిత విధానముల మారకుండ నట్లే యున్నదని యీ కాంగ్రెసు స్థిరపరచుచున్నది.

ఇంతిగాక ఆ నిర్ధారితవిధానముల నిర్మాణ కార్యములను లగుచుండు యీ కాంగ్రెసు ప్రజాతీయముల దేశము నిర్మాణ కార్యములను బాధోల్లి తో నిర్ణయించిన విధానములను, కాంగ్రెసు సంఘమునకు నిర్ణయముగా లోబడుచున్నది. దేశము త్వరలో ఆదర్శముల బాదు నుండే తో నుటనే ప్రయత్నముల జేయవలయునని యీ కాంగ్రెసు ప్రతిరాష్ట్రీ కాంగ్రెసు సంఘమును కోరుచున్నది.”

వైతిర్మానముపారముగ అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము వెంటనే కాంగ్రెసు సభ ముగిసిన పిమ్మట యీకొందివిధముగ తీర్మానించినది:—

కాకినాడలో సమావేశమైన కాంగ్రెసు నిర్ణయించిన కార్యక్రమములను, ప్రతిరాష్ట్రీ కాంగ్రెసు సంఘములు వెంటనే నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహింప ప్రయత్నముల జరుపవలెనని అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము తీర్మానించుచున్నది. (ప్రతిరాష్ట్రీ) సంఘములు యిప్పుడు కేంద్రకేంద్రములను నిర్మాణ కార్యక్రమముల బాపుచు విధానము లన్నిటిని వివరముగ నిర్ణయజేసి, వాని నాచరణలో బెట్టుటకు సాధనమార్గముల నిర్ణయించవలెనని రాష్ట్రీ కాంగ్రెసు సంఘమును ప్రోత్సహించినది. ఏదేదికము ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీ తోపుగా జెరలగా నెకెకెకె చేయవలయును.”

వైదొనిని జూచినయెడల యిట్లు తెలియగలదు:

- (1) కాంగ్రెసు మహాసభ యందు నిర్ణయించబడినట్టి కార్యక్రమము దేశము నిర్మాణ కార్యముల ననుసరింపవలెననియే.
- (2) రాష్ట్రీ కాంగ్రెసు సంఘములు వెంటనే యీ కార్యములకు గడంగవలయును.
- (3) రాష్ట్రీ కాంగ్రెసు సంఘములు వెంటనే కాలవారముల జేయకుండ స్థానికపరిస్థితులను యితర పరిస్థితుల నాలించించి నిర్మాణ కార్యక్రమములలో నేనిని వెంటనే అనుష్ఠింపవలెనని నిర్ణయించి అందులకు వివరముగ మార్గముల నిర్ణయించవలెను. అవగత: వైదొడల రాష్ట్రీ కాంగ్రెసు సంఘముల అగ్రకారమును బడసి అలహాబాదులో కాంగ్రెసు జెరలగా నెకెకెకె ఫిబ్రవరి లోపల బంపవలయును.

కెన్యా పౌరజనాధికార

(ప్రాంచైజు) శాసనము.

శాసనసభలో ఆంగీకరింపబడుట

భారతసభ్యులు శాసనసభ్యత్వమునకు

రాజీనామా నిచ్చుట

ధిల్లీ, జనవరి 4.—కెన్యాపౌరజనాధికార శాసనము, కెన్యా శాసనసభలో అన్ని అంతరిములును గడచె నని వార్త వచ్చినది. భారతసభ్యులు సభకు హాజరు కాలేదు. వారు శాసనసభలో తమస్థానములకు రాజీనామా నిచ్చినట్లుల దెలియుచున్నది. ఈ శాసనమువలన జాతిములము ననుసరించియేగాని, ఆస్తి విద్యాగణముల ననుసరించిగాక నియోజకాధికార మీయబడినది. భారతీయులకు శాసనసభ యందు ఐదుస్థానములుమాత్ర మీయబడినవి.

(ఆం. ప్ర.)

కర్నూలు జిల్లా పరిషత్, గుంటూరు జిల్లా పరిషత్.

చెన్న పురి బజారుధరలు

జనవరి 5-వ తేది శనివారము

(1) ఖాన్దములు

వి.సం.	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ

(2) వస్తు ఖాన్దములు

వి.సం.	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ

(3) నూనె వస్తువులు

వి.సం.	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ

(4) చిల్లర వస్తువులు

వి.సం.	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ

(5) ఇనుము

వి.సం.	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ

(6) లోహములు

వి.సం.	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ

(7) రంగులు ఆలిజరైను

వి.సం.	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ
మొదలు	బస్తా	మొదలు	చరదీ

చారులు - తాళములు

మంగళికత్తులు.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము.

నవలలు

సరస్వతీ గ్రంథమండలి

నవలలు

రాజమహేంద్రవరము

ప్రకాశకుడు: అద్వైత లక్ష్మణస్వామి
సంపాదకుడు: శిల్పవజ్ర లక్ష్మణస్వామి
ఇందు విశేషముగ జనోహర కథాత్మకములును, భావపూరితములును వరస సుధీర్ఘములుగా వ్రాసినవి.
సాంఘిక - సాంసారిక - అపరాధకథాగ్రంథములు, ముచ్చటైన మౌఖ్యముతో వ్రాసినవి.
దేవునివైన రమణుని 200 పుటలతో రెండుమూలల కొక్కటిగా వ్రాసినవి.
సాంఘిక - సాంసారిక - అపరాధకథాగ్రంథములు, ముచ్చటైన మౌఖ్యముతో వ్రాసినవి.
దేవునివైన రమణుని 200 పుటలతో రెండుమూలల కొక్కటిగా వ్రాసినవి.
సాంఘిక - సాంసారిక - అపరాధకథాగ్రంథములు, ముచ్చటైన మౌఖ్యముతో వ్రాసినవి.
దేవునివైన రమణుని 200 పుటలతో రెండుమూలల కొక్కటిగా వ్రాసినవి.

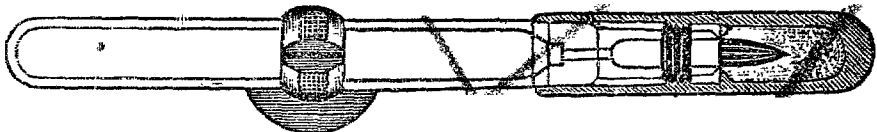
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

హిందీ తెలుగు వ్యాఖ్యలు డిక్షనరీ వల 1-0-0 | సంగీత శాస్త్రము... వల 0-8-0
సత్యవత్సవ్యాసము-పద్య కావ్యము. కవితాము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట
గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథమును జేవట్టిన పాఠకుల కొకపద్య } 1 0 0
మేని వదల మది జనింపదు
శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము ఇక్కడ పాటలు, }
శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది. } 0 4 0
తత్వమచంద్రిక ... వల 1-0-0 | సతీకా ఆస్థాశబ్దచింతామణి } 0-12-0
తిలక్ మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా॥ సత్యనా }
రాయణశాస్త్రి విరచితము) ... 2 4 0
హిందీబాలశిక్ష (తెలుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు }
కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది) ... 0 6 0
హిందీ మొదటివాచకము డిటో ... 0 6 0
ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష }
అధ్యక్షులొపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది } ... 1 8 0
శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0 శారదాంబ-స్తోత్రధర్మబోధిని నా }
ప్రస్తుత ఖర్చులు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7, తంబుకెప్పేటి, మద్రాసు.

నెట్ వే ఫిల్లింగు

ఆ గేట్

ఫ్రంట్స్ వే

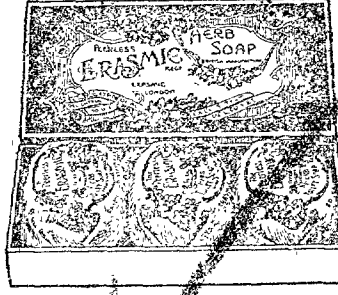
పాకెట్ పెన్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పదగిన ఈ "ఆ గేట్" కలము ఆమెరికా ఆస్ట్రేలియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడు మన హిందూనేతమునందు గూడ మిక్కిలముగా జనాదరణము మొందుచున్నది.

సాధరణమయిన "ఆ గేట్" కలము

మామూలుగా ఉపయోగించబడు చక్కపాళికి బతులు "ఆ గేట్" గాజుపాళి నుపయోగించుట యధుకృతమగు నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచిపెట్టడం అందు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. మెలాపురు విక్టోరియా డిటో, మద్రాసు.

Delightfully Refreshing.

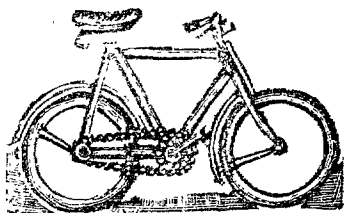
For Health and Beauty.

ERASMIC
SOAPS & PERFUMES.

"ERASMIC" Perfumers, LONDON. PARIS.
To Be Obtained From All Stores & Dealers.

హా పర్వ అద్వాన్సు

హార్టన్ ఆన్ హాంబర్ నై కిల్లర్

ప్రేమ:- అతులతేజస్వి (బిటి) ఉత్తమమైనది. ఇతరదేశాల్లో అతులతేజస్వ మునుపు ప్రతి అతులతేజస్వ చీలకే దిగించబడును. ఫోటో:- మేజర్లకు ఉత్తమమైనది, మేజర్లకు ఉత్తమమైనది, మేజర్లకు ఉత్తమమైనది.

రేజర్ల నైకిల్స్ ఎమ్. మాడల్

వారలకు 24" (ఫేరు నుంచి ఎమ్. మాడల్. బంగారు రంగు అమెరికన్ గీతరంగు చరమము 28" X 1 1/2" దున్ను పీ నిలక అందులు, (బిటి) ఉత్తమమైనది, అమెరికన్ ఉత్తమమైనది, అమెరికన్ ఉత్తమమైనది.

హా పర్వ నైకిల్స్

మేజర్లకు అతులతేజస్వి హార్టన్ ఉత్తమమైనది. అతులతేజస్వ మునుపు ప్రతి అతులతేజస్వ చీలకే దిగించబడును. ఫోటో:- మేజర్లకు ఉత్తమమైనది, మేజర్లకు ఉత్తమమైనది, మేజర్లకు ఉత్తమమైనది.

మేజర్లకు ఉత్తమమైనది, మేజర్లకు ఉత్తమమైనది, మేజర్లకు ఉత్తమమైనది, మేజర్లకు ఉత్తమమైనది, మేజర్లకు ఉత్తమమైనది.

మేజర్లకు ఉత్తమమైనది, మేజర్లకు ఉత్తమమైనది, మేజర్లకు ఉత్తమమైనది, మేజర్లకు ఉత్తమమైనది, మేజర్లకు ఉత్తమమైనది.

బోనాఫైడ్ వర్తకులకు ప్రత్యేక ధరలు గలవు

మిక్కిలి మేజర్లకు "సీనియర్ కాడల్" "బోనాఫైడ్ కాడల్" నైకిల్స్ మాడల్ మాడల్ నిల్వ చేయబడియున్నది. వర

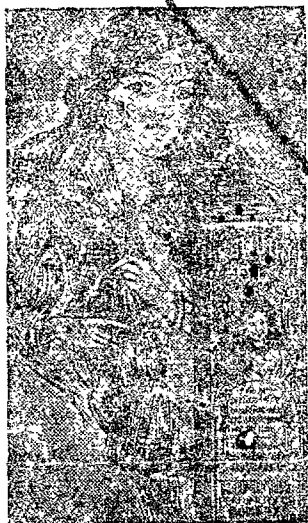
బ్రాన్సు మోడల్ 90/2 బర్మింగ్హామ్ 9-8-0 బ్రాన్సు మోడల్ కాడల్ 90/2 28-0-0

మామూలుగా మేజర్లకు అమెరికన్ కాడల్ బర్మింగ్హామ్ కాడల్ అమెరికన్ కాడల్ బర్మింగ్హామ్ కాడల్ అమెరికన్ కాడల్ బర్మింగ్హామ్ కాడల్

రామ్నాయక్ అండు కో, 13 అండు 14 ప్రా డ్యే, మదరాసు.

వెంలు కలే అందము?

రా లి ఫో కుం డ, జా గ్రత్త!

"Everybody's favourite Toilets, Kamini Oil, & Otto Dillabhar, Sold everywhere."

మెంటులకు మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

ఉడిరాకమునుబట్టి మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

కమినియోనూనెను

వాడుట మొదలు వెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టర్ చేయబడినది.)

మెంటులకు మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

ఉడిరాకమునుబట్టి మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

మెంటులకు మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

ఉడిరాకమునుబట్టి మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

మెంటులకు మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

ఉడిరాకమునుబట్టి మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

మెంటులకు మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

ఉడిరాకమునుబట్టి మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

మెంటులకు మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

ఉడిరాకమునుబట్టి మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

మెంటులకు మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

ఉడిరాకమునుబట్టి మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

మెంటులకు మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

ఉడిరాకమునుబట్టి మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

మెంటులకు మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

ఉడిరాకమునుబట్టి మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

మెంటులకు మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

ఉడిరాకమునుబట్టి మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

మెంటులకు మెంటులతో ఉడిరాకమునుబట్టి త్వరమగు.

మనదేశపు పరిస్థితులను

గమనింపుడు గమనింపుడు గమనింపుడు గమనింపుడు గమనింపుడు గమనింపుడు గమనింపుడు గమనింపుడు గమనింపుడు గమనింపుడు

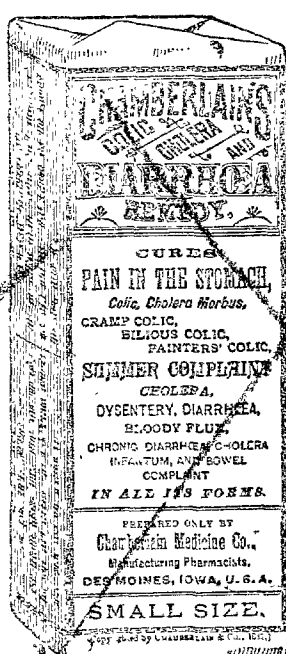
క్రీరవర్తకాని

తల్లుల కిచ్చిన యడల

చేయబడినది చేయబడినది చేయబడినది చేయబడినది చేయబడినది చేయబడినది చేయబడినది చేయబడినది చేయబడినది చేయబడినది

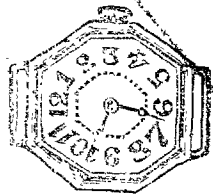
దే హ ము

అందువిషయమున అవసరమగు అందువిషయమున అవసరమగు అందువిషయమున అవసరమగు అందువిషయమున అవసరమగు

చేబర్లెన్ గారి హులనాప్తి అతి సార నివారిణి (2) ఈ మధ్యమున సేవింపబడే కడుపునొప్పి, గ్రహాగ్ని, అతిసారము, హులనాప్తి, పేగు బలబడ వైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా కుదురును.

దీపములేక గంట తెలివే బంగారువన్నె గెడియారము

వై కనుపరచిన బంగారువన్నె గెడియారము చాత్ర లలో దీపములేక గంట తెలివేను. దీని చాత్ర లోతే నుమాత్ర అర్థమైనా యంత గలది. ఇది ప్రసిద్ధి కెక్కిన స్వీజరులాండు చేతనులవలన చేయబడినది. ఇది మున్నగు కిచ్చిన చాత్ర లోతే నుమాత్ర అర్థమైనా యంత గలది.

సాదా గెడియారం రూ 7.0-0.

యెటొనియా అండుకంపెనీ,

పోస్టుబాక్సు నెం 65 (ఆం) మద్రాసు

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
వ్రతి షాపులో దొరకును

రక-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్య 0-10-0; దజన్ 1-కి ర్య 6-4-0. వ్రతియింట నుండే గినిడి.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 వేద రోడ్డు, బొంబాయి.

వాణిముత్యరశాల, బెజవాడ.

అమృతాంజనము, రత్నములపూలు, నీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండినామూ
నులపై చెక్కుట, బ్రాసులుచేయుట, స్వేదనరీ సామానులు 1609 ఎం.గ్రే.వింగు

హనుమాన్ ఆపీను కాలేండర్ 1924

ధర ఒకటి ర్య. 0-6-0 పోస్టుఖర్చులు వేరు. ఎస్. రంగనాథ శెట్టి అండ్ బ్రదర్, 12 బంజరువీధి, మదరాసు.

ఆయుర్వేద శాస్త్రము

జార్జి టెన్కె మదరాసు

మాచే నిర్విఘ్నముగ కరియగలచేయబడిన శాస్త్రము. ఔషధములను అనుభూతియొగనులను కేవలము వ్యర్థముగా మేలి గొప్ప ఆయుర్వేద శాస్త్రము.
అశోకవృత్తి కరుణలను (మట్టువట్టుబొప్పలను) బోగొట్టును రుతురక్తమును ఆశ్వనివృత్తి కరుణలను, దివ్యమృతమును వచ్చు వ్యర్థముగా మేలి గొప్ప ఆయుర్వేద శాస్త్రము.
ఈ ఔషధ్యవేదనలను అనేకము రుతుకాలముల నుండి సర్వసంతులనమున సుకరిం రక్తశోధకములను (అనగా) కరుణలను, చీడ, తామర మేళనములను మొదలగు
యెత్తును. వేసె రక్తగ్రహములను శాశ్వతముగా చేయెను. మొదలగు (అనగా) కరుణలను, చీడ, తామర మేళనములను మొదలగు
మాతులుంగరసాయనము గర్భణీ శ్రీలకు ఉపేక శాస్త్రముగా చేయెను. తామర మేళనములను మొదలగు (అనగా) కరుణలను, చీడ, తామర మేళనములను మొదలగు
నది తోపును. బహిరమును బోగొట్టును. గర్భాశయమునకు బలము గలయు వృద్ధిని గొప్ప ఆయుర్వేద శాస్త్రముగా చేయెను. అధిక ప్రయాణక ప్రసవించెను శ్రీల భూతలెలియక సుఖముగ ప్రసవించెను. వృద్ధిని గొప్ప ఆయుర్వేద శాస్త్రముగా చేయెను. అధిక ప్రయాణక ప్రసవించెను శ్రీల భూతలెలియక సుఖముగ ప్రసవించెను. వృద్ధిని గొప్ప ఆయుర్వేద శాస్త్రముగా చేయెను.
మొదటి 1-కి ర్య. 1-12-0 మొదటి 1-కి ర్య. 0-10-0

పోస్ట్ ఆఫీసు:— ఆయుర్వేద శాస్త్రము 41 ఆచారప్పన్ వీధి, జి. టి. మదరాసు
మా ఔషధములు ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద కూడ దొరకును.
(1) మెవర్స దార్విన్ అండ్ కో, రత్నబజారువీధి.
(2) మెవర్స ధాథా అండ్ కంపెనీ, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు
(3) స్వాస్థ్యశాస్త్రి, పెద్దవీధి, తిరుచిశెట్టి, మదరాసు.